

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

Tractatus II. De Oratoriis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Requiem celebrare: & si non, an tunc Missa de Domi- nica idem priuilegium habeat? Respondetur; quan- tis ad lucrandas Indulgentias celebrando Missam in Altari priuilegiato pro defunctis, sufficiat dicere Missam de Sancto, de Dominica, de feria, vel de Requiem, quando Pontifex non determinauit, quam Missa sit celebranda: quo modo intelligenda ueniunt quae scriptis Nouarum lib. 5. consil. de penit. & remis. consil. 37. editio- nis Colon. 1616. quando tamen in Bulla exprimitur Missa de Requiem, vel de Defunctis nisi illa ipsa dica- tur, defuncti non consequuntur Indulgentiam; non de- betur ualoris alterius Missae; sed quia non praestatur opus determinatum, quod est a Pontifice praescriptum, iuxta Emmanuelem Rodriguez 99. regul. tom. 2. q. 97. art. 6. quem sequitur Hieronymus Rodericus re- sol. 7. num. 70. ac proinde si conceditur Altare priuile- giatum sic, ut per octauam Commemorationis om- nium Fidelium Defunctorum Missa de Defunctis di- cenda sit, nec Missa de Dominica idem habeat priuile- giatum, nec celebrando illam Missam de Dominica lucrabitur Indulgentiam pro Defunctis. Probabilis est, quod die Dominica intra illam Octauam occur- rente liceat Missam priuatam, seu submissam, dicere de Defunctis: nam hoc uidetur pro illa uice Pontifex concedere eo ipso, quo per illam totam Octauam dicitur priuilegium, & uult ad fructum priuilegij con- sequendum dici tota illa Octaua Missam de defunctis; cum ignorare non possit plerumque intra illam occur- rente diem Dominicam.] Huicque Sylluius, satis quid- em probabiliter.

2. Nec desinat hic apponere id, quod in casu si- mili obtulit Garcias in Summa Theol. mor. tract. 3. dif- ficili. & dub. punct. 1. num. 22. sic asserens: [De lo- cucho relictu una duda, y es, demos caso que en vn Altar priuilegiado se facia anima de Purgatorio los Lunes, diziendo Missa de Requiem: Cae en lunes vn doble preguntalle si se podria dezir Missa de Requiem por la anima de purgatorio? Gauanto part. 1. tit. 5. Diana part. 4. sr. 4. resol. 233. tienen que no se puede de- cir, pruebaño con vna declaracion de los Cardinales de 1. de Abril de 1627. donde con palabras expresas lo mandan, y la refiere Barbosa in Collect. Bullar. verb. Missa Defunct. s. 5. Pero quanto a lo primero, esto, no lo menciona yo, respecto de Anierfarios, y Missas

cantadas de fundacion, secun esta declaracion, que trae el mismo Barbosa in Pampilonent. 1. Septemb. de 1607. que dice assi: Missa Defunctorum non est praetermittenda, si ex legato relicto ordinetur, et celebretur singulis diebus, quae de precepto non seruantur, licet sit Festum duplex, &c. Lo secundo, que aun hablando de las Missas priuadas, tiene su dificultad, porque de mos caso, que vno en su testamento dexasse tres, o quatro mil Missas in Altar priuilegiado con muy buena fundacion, no se pueden dezir sino se valen de los dias dobles! luego si huendo la declaracion de los Cardinales arriba puesta, parece, que podrian, pues no se puede acudir de otra manera a la voluntad del testa- dor y lo declara harto vna de las declaraciones puestas en el num. antecedente, que dice assi: Missa de Requiem tolerari possunt in Festo duplici, quod non est de precepto pro uoluntate testatorum implenda. Donde no se distingue de Missas cantadas, o rezadas. Verdades, que como diremos: en la disc. 70. dub. 4. con la Missa del dia se cumple con qualquier legado; y supuesto no parece ay necesidad de enfachar tanto la rubrica, pero dado que vno lo huiesse, por lo menos no lo he- mos de juzgar por pecado graue.] Ita ille. Ne deseras tam en videre resol. 8. huius tractatus. Confirmantur supradicta ex autoritate Francisci de Nigro in addi- tionibus ad Petrum Ruyz par. 1. praesup. 1. q. 17. ubi do- cet, Missas uotiuas posse dici in festo duplici: quia Ru- brica Missalis directiuu est: unde infert, a Religiosis mendicantibus posse dici Missas uotiuas, sicut & Missas de Requiem in quacunque die uetita, modo non sit Festi Domini Sabbaorh; & sic ait fuisse decilum in Colle- gio Ianuensi Patrum Minimorum, ann. 1634. Et licet Gauantus in Comment. Miss. part. 1. tit. 4. num. 3. lit. O, doceat, Missam uotiuam dici non posse die Do- minico, Nigrus tamen, ubi sup. q. 16. & Trimarchi con- trarium tenet & hoc probat ex Rubrica Missalis tit. 4. n. 3. ubi sic habetur: [Quae tamen Missae, & omnes aliae uotiuae in Missis priuatis dici possunt pro arbitrio Sa- cerdotum, quocunque die officium non est duplex.] Sed in die Dominico officium non est duplex: ergo in die Dominico Missae uotiuae dici possunt, quia ex- ceptio firmat regulam in contrarium. Sed haec omnia aliqui non admittunt. Vide Ioann. Henrici in ques. pra- cticab. sect. 22. quaest. 16.

Quae hic est sup. Ref. 10. & in alia Ref. & eius prima an- not. Et sup. con- tento a uerf. Confirma- tur, huius textus & s. in tom. 2. tr. 1. lege doct. Ref. 76. & 77. per totas.

TRACTATUS SECVNDVS DE ORATORIIS PRIVATIS.

RESOLVTIO PRIMA. Quod sit Oratorium? Et an in priuatis Oratoriis Missa celebranda non sint nisi de licentia Summi Pontificis? Et explanantur quaedam conditiones, quae communiter in actu licentiae, & Breuius apponuntur. Ex p. 9. tr. 1. Resol.

ORATORIUM proprie est locus aptus, ad orandum, Angel. in sum. verb. Ecclesia, num. 3. Syluest. & alij Summitta in sum. verb. Oratoriam, vt

obseruat Lezan. in sum. tom. 4. eod. verbo, numero 1. Duplex autem est; Publicum, de quo hic non loqui- mur: & Priuatum. Oratoria autem priuata dicuntur illa, quae sunt in priuatis domibus, in angulis earum, in quibus oratur, & non habent campanam, neque ostium patens in uia publica; & ad nutum Fundatoris huius- modi domus ad prophanos usus redire possunt, vt do- cet Barb. de Iur. Eccl. lib. 2. cap. 8. num. 16. In his autem priuatis Oratoriis Missae celebrandae non sunt, nisi de licentia Summi Pontificis, vt Sacra Congreg. Cardina- lium Conc. Trid. Interpretum respondit Archiepisco- po Bonon. sub die 10. Martij, 1615. rescribens licen- tias celebrandi in priuatis Oratoriis, non nisi a Sede

Sup. h. ma- gis late inf. in Ref. 19. s. Nota tamen & seq.

Apostolica esse concedendas, ibique Sanctitatis suae iussu Archiepiscopis, & vniuersis significandum duxit facultatem huiusmodi licentiam dandi ipsius Conc. Decretis vnicuique ademptam esse solique Beatissimo Romano Pontifici esse reseruatam; quarum litterarum tenorem refert. Ant. Nouar. in *summ. Bull. tit. de Missarum celebratione prohibita in Oratoris priuatis absque Summi Pontificis licentia*. Et hanc licentiam Pontifices quando aliquibus concedunt, apponunt sequentes conditiones, vt patet ex Breuib; & notat Molfesius in *Summa, tom. 1. tract. 3. cap. 17. n. 70*. Vt Oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum existat, ac ab omnibus domesticis actibus liberum ab Ordinario loci etiam visitandum, & approbandum. Item, vt Missa celebrari possit per quemcumque Sacerdotem saecularem, seu de Superiorum suorum licentia, Regularem. Item, vt dicta concessio intelligatur sine tamen Iurium Parochialium prauidicio, ac exceptis diebus Paschatis, Resurrectionis, Pentecostes, & Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi. Item adici solet, ac alij, praeter familiares illius personae, cuius contemplatione dicta licentia impartitur seruitio necessario, ibidem Missae intercessentes diebus Festis de praeepto, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia, minime liberi censentur. Vnde principales difficultates circa dictas conditiones, & alias, quae aliquando apponuntur, in hoc Tractatu discutiendae erunt: quia materia est satis practicable, maxime si coniungatur cum alio priuilegio. Bulla Cruciat: & postea, aliqua de Oratoris priuatis Regularium, & Episcoporum, adicienda putauimus.

R E S O L. II.

An Episcopi ex sola eorum commoditate possint habere Oratorium priuatum in suo Palatio, vt ibi celebrent, & Missam audiant? Ex parte 9. tractatu 1. Ref. 6.

Sup. hoc inf. in Ref. 6. §. Sed, cursum prop. sua. & inferius in tr. 8. Ref. 102. in princ.

§. 1. **N**egatiue respondet Riccius *part. 4. decis. 78. n. 7.* vbi sic ait: Infertur non posse Episcopos extra casus necessitatis dare licentias celebrandi Missam in priuatis Oratoriis, & consequenter nec ipsosmet Episcopos posse eam celebrare facere in Oratoriis, quae habent in suis Palatiis: solum itaque ex causa protectionis, & valetudinis, licitum est Episcopis, facere Sacrum per se, vel per alium extra Ecclesiam, vel Oratoria publica. In Sacellis vero, vel Oratoriis, quae habent in suis Palatiis, non possunt hodie Missas celebrare, cum esset causa, & sola eorum commoditas non sufficiat, vt declarat Dominorum Cardinalium responsio. Ita ille. Et ante illum Ioannes Valerus in *differentiis vtriusque fori, verb. Missa, dissert. 2. num. 1.* qui testatur sic fuisse seruatum a D. Ioan. Baptista Perez, Episcopo Segobricensi, & Fagundez *praecip. 1. lib. 3. c. 1. n. 19. & 20.* hoc priuilegium concedit Episcopis itinerantibus, & aegrotantibus.

2. Sed his non obstantibus, recte obseruat, me citato, Pellizarius in *Man. regul. tom. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 2. num. 159.* quod ex consuetudine hodie Episcopi vtuntur priuilegio *cap. fin.* non solum in casu itinerationis, aut infirmitatis; sed etiam propter solam commoditatem: & ideo possunt in priuato Oratorio sui Palatii celebrare, vel audire Missam, etiam si non sint infirmi, & possint Ecclesiam adire. Et ita hanc sententiam tenet Faustus de *Sacram. Eucharist. lib. 3. q. 171.* qui citat Putaneum, Layman, Suarez, Azorium, & alios. Idem tenet Garciae in *Summa Theol. mor. tract. 3. difficult. 2. dub. 2. punct. 2. num. 19.* Leone de *cons. recollect. 6. num. 854.* & Marchinus de *Sacram. Ordinis, part. 3. cap. 9. num. 11.* sic ait: Simpliciter pro

libito, & commoditate, etiam sine infirmitate, potest Episcopus in proprio Palatio deputare Capellam in qua Missa celebratur, sine alia Pontificis licentia. Ratio est: quia tam Tridentinum, quam Paulus V. solum prohibent Episcopis, ne concedant facultatem sacrificandi in priuata domo Oratorio: sed sub priuata domo non venit Palatium Episcopale. Ita ille. Quod autem sub nomine priuatae domus, vt in illa non possit quis amplius celebrare ex prohibitione Pauli V. non veniat domus, seu Palatium Episcopi, praeter Marchinum vbi docet Eminentissimus Cardinalis Lugo, de *Eucharist. disputat. 2. sect. 2. n. 50.* Portel. in *respons. Regul. tom. 1. part. 3. casu 20.* Rubeus in *aphor. Episcop. ver. Oratorium, num. 3.* & alij penes ipsos.

R E S O L. III.

An Episcopi non solum vnum, sed duo Oratoria in suo Palatio possint habere, vnum ad suam usum, alterum ad usum familiae, & nepotum, &c.

Et an frater Episcopi cum vxore, & reliqua sua familia possint audire Missam de praeepto in aliquo ex Oratoriis in Episcopali Palatio erectis, quo tempore Episcopus illam celebrat, aut audit in alio Oratorio sui Episcopalis Palatii.

Et cursum docetur, quando priuilegium sit odiosum & quando fauorabile; vel quando stricte est restringendum vel ampliandum. Ex p. 9. tractatu 1. Ref. 37.

§. 1. **A**firmatiue respondet Pater Pellizarius in *Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 1. n. 260.* Tum quia priuilegium *cap. quoniam, de priuilegiis in 6.* loquitur absolute, ac illimitate: vbi autem ius non distinguit, nec nos distinguere debemus. Tum, quia beneficium Principis late debet interpretari, ac fauor semper ampliari debet. Ex quibus infert Pellizarius, posse v. g. fratrem Episcopi cum vxore, & reliqua sua familia audire Missam de praeepto in aliquo ex Oratoriis in Episcopali Palatio erectis, quo tempore Episcopus illam celebrat, aut audit in alio Oratorio sui Episcopalis Palatii.

2. Sed pace viri docti, & amicissimi huic sententiae non possum adherere. Et ideo interrogatus de hoc casu, negatiue respondi, quia in dicto *cap. vir. de priuilegiis in 6.* habetur: Quoniam Episcopi, eorumque superiores se habent diuersis ex causis a suis Ecclesiis, & dioecibus absente frequenter nec semper possunt commode ad Ecclesias accedere pro Missa celebranda, vel audienda in ipsis, sine qua eos transire non deest absque causa rationabili vllam diem; praesenti constitutione indulgemus eisdem, vt altare possint habere viaticum, & in eo celebrare, ac facere celebrari vbi- queque absque interdicti transgressione illis permittitur celebrare, vel audire diuina. Ita Bonifacius VIII. Pontifex. In quibus verbis patet priuilegium esse personale & ad effectum dumtaxat: vt Episcopus celebret, vel Missam audiat; vt obseruat Pasqualig. *decis. 59. n. 1.* Et Eminentissimus Dominus Meus Cardinalis Lugo de *Eucharist. dis. 20. sect. 2. num. 49.* & alij. Ergo dum Episcopus celebrat, vel facit coram se celebrare, iam priuilegium est adimpletum, & habuit effectum, nescio qua ratione ex dicto textu deduci possit, quod sit licitum Episcopis facere celebrare in alio Oratorio pro vxore fratris, vel matre aut aliis; hoc enim est impertinens ad dictum textum, & pro fine quem habuit Pontifex concedendi hoc indultum Episcopis. Quod confirmatur: nam consuetudo est optima legum interpres, ex *leg. 57. §. de legib.* Et ideo recte obseruat Pellizarius, ex multis Hulricus Hunnius in *Encyclop. iuris, part. 1. titul. 3. cap. 7. num. 7.* quod lex interpretatur per consuetudinem, & obseruantiam subsequentem: cum

sed nunquam visum est, Episcopos in suis Palatijs eodem tempore fecisse celebrare in duobus Oratorijs, duas Missas, vnam pro se & aliam pro cognatis: ergo, &c. Quod patet etiam exemplo Eminentissimorum Cardinalium, qui gaudent vt probatum est in part. 6. cap. 1. vbi dicitur, vbi eodem privilegio cap. final. quo gaudent Episcopi de dicenda, & audienda Missa in priuato Oratorio; & tamen nunquam in eorum Palatijs aut in alijs duobus Oratorijs erigere, vt simul in ipsis eodem tempore Missae celebrentur, non obstante, quod communitate habitent cum fratribus, nepotibus, cognatis, &c. Et licet hodie in Palatio, vbi gratia, Eminentissimi Domini mei Cardinalis Columnae inueniantur duo Oratoria, vnum solum tamen spectat ad ipsum, qui nunquam Cardinalis gaudet privilegio Episcoporum de iure. Alio vero Oratorio vtitur Excellentissimus Dux Pallianus ex privilegio peculiari Sedis Apostolicae.

3. Neque obstant adducta à Pellizzario. Dicit Pellizzario, ex consuetudine inter Episcopos erigendi in eorum Palatijs duo Oratoria. Hoc est negandum est patet omnibus: & si aliquod Palatium Episcopi inueniatur cum duobus Oratorijs, id factum fuit propter commoditatem, vt haberet promptum Oratorium, quando mutaret habitationem, v. g. in hyeme, vel aestate, concedimus itaque Episcopis duo Oratoria in eorum Palatijs, materialia tamen, sed non formalia, vt videlicet, in illis eodem tempore Episcopus audiat in vno Missam vel celebret, & in altero faciat pro alijs celebrare.

4. Dicit secundò, textum in cap. Quoniam loqui, absolute, ac illimitate. Respondeo, vt patet legentibus retum illum respicere tantum personam Episcopi, vt possit in itinere celebrare, vel facere eorum ipso celebrare; & dat rationem: quia Episcopus debet quotidie Missam audire: quomodo ergo dictus textus potest extendi vt possit Episcopus facere celebrare, non pens se, sed pens alios in altero Oratorio, cum in isto casu deficiat ratio finalis, ex qua Pontifex concessit Episcopo dictum privilegium; quod quidem consuevit personale, obseruat Portel. in resp. reg. part. 3. cap. 2. n. 6. & alij.

5. Dicit tertio, hoc privilegium esse extendendum, quia est privilegium fauorabile. Respondeo, potius esse privilegium odiosum, vt ait Trull. in Bull. Cruc. cap. 1. §. 1. d. 6. n. 10. & Ledesma in summa, tom. 1. vbi dicitur, privilegium fauorabile concedo esse ampliatum sed id procedere, quando ex vi verborum ad rationabiliter deduci potest per text. in l. quod conueniam ff. de testam. milit. quando eadem militat ratio ad text. in l. non possunt, §. l. segg. & Liura non in singulis, vbi Glossa, & Doctores ff. de legib. cap. translatio, de censur. §. cap. 2. de translat. Pralat. Vnde non esse privilegium fauorabile extendendum, quando eius verba non admittunt ampliationem, & sunt vltra verborum privilegij significationem, probat ex multis scribis Salgadus de resen. Bullar. part. 2. c. 30. §. 5. n. 26. Solozanus de Indiar. lre. tom. 2. lib. 2. c. 20. n. 71. & alij. Sed in nostro casu hoc privilegium ampliat vltra verborum significationem, vt patet aperte legentibus adductum cap. Quoniam. Ergo.

6. Adde quòd tunc privilegium Principis fauorabile est ampliatum, quando non vulnerat ius commune, vt patet ex cap. Sanc. cap. Porro. de privileg. & docet Praepositus in p. 2. D. Thoma, quest. 97. dub. 4. num. 44. Amicus in Cur. Theolog. tom. 5. disp. 9. sect. 3. num. 49. Fabius Galeota respons. fiscal. 12. num. 193. Palatus tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 10. num. 5. Suarez concessum Episcopis, vt possint celebrare, vel audire Missam in priuatis Oratorijs, vult patet: ergo non largè, sed strictè interpretandum Tom. IV.

est. Et ideo communicata difficultate praesentis resolutionis cum illustrissimis, & Doctissimis Marco Antonio Maraldo, Sanctissimi D. N. Breuium Secretario, ac Francisco de Albicijis, S. Romanae, & vniuersalis Inquisitionis Assessoribus, sententiam negatiuam, quam supra firmavi, omninò approbarunt.

RESOL. IV.

An Episcopus in Palatio rurali possit Oratorium habere, & in illo cum Altari portatili Missam audire, vel dicere?

Et notatur, quod Oratorium priuatum absque Episcopi auctoritate fundatum, non vt ibi celebretur, sed vt ibi oretur, non est sub potestate Episcopi quoad ius visitandi, & procuracionem exigendi, &c. Ex p. 9. tract. Ref. 8.

§. 1. Respondeo affirmatiuè cum Patre Auerfa de Sacram. Euchar. q. 11. sect. 14. §. 5. vbi putat, quòd non est Episcopis oblata facultas habendi Oratorium ad celebrandum in proprio Palatio, vel etiam in domo rurali. Idem etiam docet Laurentius Portel in responsionibus Regul. tom. 1. p. 3. casu 20. num. 6. vbi sic ait: Ad secundum iam quaesitum iam patet responsio ex dictis: cum enim Tridentinum, nec nouum mandatum D. Papae Urbani VIII. comprehendat Oratoria Episcoporum, credo, quòd illi etiam in villa rurali poterunt cum debita licentia erigere Altare, & in ipso celebrare, vel celebrari facere, si non per cap. final. de privileg. saltem per cap. Missarum, citatum, quod id illis concedit sine restrictione. Et quanquam illa generalis concessio sit illis restricta, hodie saltem per D. Urbanum VIII. iam diximus id intelligi solum quoad Oratoria saecularium, in quibus timentur abusus, non quoad Oratoria Episcoporum, in quibus illi non praesumuntur. Sic Portel. Vide praeter citatos Doctores, Pellizzarium in Man. Regul. to. 2. tract. 8. c. 2. §. 2. n. 159. vbi concedit etiam Episcopis, vt possint erigere Oratoria in villis.

2. Notandum est hic obiter, quòd Oratorium priuatum absque Episcopi auctoritate fundatum, non vt ibi celebretur, sed vt ibi oretur, non est sub potestate Episcopi quoad ius visitandi, & procuracionem exigendi: potest tamen Episcopus ad illud accedere, & videre, an iuxta formam iuris tractetur: alias posset mandare destrui, cap. final. & ibi Abbas de censur. Et ita docet Rubens in Aphor. Episcop. verb. Oratorium n. 2. & Genensis in Praxi. c. 17. n. 4. edit. 1.

RESOL. V.

An Episcopus extra Diocesim, inconsulto Ordinario loci possit habere in suo Palatio Oratorium, et cum Altari portatili ibi celebret, vel Missam audiat?

Et an hoc procedat in alienis Diocesibus, non autem in urbe Romana? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 39.

§. 1. Alibi contra Beiam, & Emmanuelem Sa affirmatiuam sententiam docui cum Portel in resp. Reg. tom. 2. p. 3. casu 20. num. 7. cui nunc addo, me citato, Patrem Pasqualigum dec. 66. num. 3. quia Conc. Trid. non prohibet Episcopis, quòd celebrent in Altari portatili: sed quòd non permittant celebrari, siue à saecularibus, siue à Regularibus; nec item quòd vnus Episcopus non permittat celebrari ab alio Episcopo, quando existit in sua Diocesi. Non enim Episcopi veniunt nomine saecularium ob dignitatem, qua praecellunt; & proinde debuissent specialiter nominari, si eos comprehendere voluisset. Et quidem cap. Quoniam de privileg. in 6. concedit Episcopis hoc privilegium, quia

Sup. hoc inf. in Ref. 6. §. Sed. cursum propè fin. & in Ref. 31. §. 1. & vlt.

ed. què 122. ar. 322. 079. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.

Alibi in Ref. seq. & in ro. 9. tr. 7. Ref. 49. §. Vnde etiam, & §. Secundo praemittendum. lege eorum doctrinam.

quia sæpe absunt à suis Ecclesiis, quod maximè potest evadere, cum sint in aliena Diocesi. Deinde id probatur, quia Episcopum celebrare Missam in Oratorio p[ri]vato, dum in aliena Diocesi moratur, non est exercere iurisdictionem contentiosam, vt patet, sed voluntariam: hanc verò voluntariam iurisdictionem, seu potius priuilegium personale, potest exercere in aliena Diocesi, vt tenet Sanchez lib. 3. de matrim. disput. 19. à num. 7.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Sed. in fine.

2. Nota tamen, hoc procedere in alienis Diocesis, non autem in Vrbe: nam propter reuerentiam Summo Pontifici debitam Romæ Episcopi commorantes in eorum Palatiis non possunt habere Oratorium priuatum, & ibi Missam celebrare, vel audire, vt notat Riccius part. 4. decis. 78. Alfidus in praxi, part. 1. cap. 13. num. 6. Venerus in exam. Episcop. lib. 4. cap. 7. num. 4. & alij.

3. Verùm his, quæ dicta sunt in hac resolutione, & in duabus superioribus, videtur obstare Concilium Tridentinum. sess. 22. in Decreto de obseruandis, & vitandis in celebratione Missar. in quo videtur derogatum priuilegium Episcoporum. Sed, vt supra cursum obseruauimus, dicendum est, non esse in Concilio dictum priuilegium derogatum, & ita docet Præpositus in 3. par. quest. 83. art. 3. dub. 1. num. 149. Azorius tom. 1. lib. 10. cap. 26. g. 4. Fagundez de præcept. Eccles. præcept. 1. lib. 3. cap. 1. §. nu. 19. Ioan. Valerius in different. vtriusque fori, verb. Missa, differ. 2. Hieronimus Garcias in summa Theol. mor. tract. 3. difficult. 8. dub. 2. punct. 2. num. 195. & ita declarasse Sacram Congregationem anno 1586. die 19. Iunij testatur Valerius.

RESOL. VI.

An Episcopi extra Diocesim possint cum Altari portatili celebrare per se, vel per alium in presentia sua? Et notatur, quod in Oratorio Palatii Episcopi potest quis celebrare, presente Episcopo, non autem absente. Et docetur Episcopos, non obstante Concilio Tridentino, & Decreto Urbani VIII. posse etiam si non sint infirmi, vel in itinere, erigere Oratorium in suis Palatiis, & Villa rurali, & ibi celebrare, vel audire Missam, non autem Romæ. Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 11.

§. 1. Sup. hoc in Ref. præterita, & in aliis §. eius primæ nor. & inf. ex Ref. 31. lego recitatiuè §. vii.

Ad hunc casum ita respondet Beia part. 4. cas. 33. Quando Episcopus fuerit in alieno Episcopatu permansens per multos dies, ita vt non sit per modum transitus & itineris, sed iusti & vtilis Ecclesie negotij, tunc non suffragatur priuilegium celebrandi extra Ecclesiam cum Altari portatili, quia cessat eius ratio, & maximè quando Episcopus loci, in quo degit, prohibuerit ne quis celebret in suo Episcopatu extra loca sacra, vel quod ad id fuerint ab ipso deputata, hanc sententiam tenet etiam Nauarrus cons. 5. & 16. de priuileg. & Emanuel Sa. ver. Episcopus, num. 24. vbi sic ait, Episcopus potest dicere vbiq[ue] Missam in sua diocesi cum altari portatili, & extra cum licentia Episcopi loci, vbi receptum est Concilium Tridentinum. Sic ille.

2. Sed non desinat hinc adnotare, absolute & sine vlla distinctione affirmatiuam sententiam docere Laurentium de Portel in respons. Regul. part. 5. cas. 10. nu. 7. vbi sic ait: Dubitari potest an Episcopus possit Altare erigere priuatum, vt in illo celebret, vel faciat celebrare in Oratorio priuato, etiam quando est in aliena diocesi: Credo quod poterit, primò quia cap. final. de priuileg. in 6. videtur fauere dicens de illis concedi, quia sæpe absunt à suis Ecclesiis, quod maximè potest euenire cum sint in aliena diocesi. Secundo id probatur, quia Episcopum celebrare Missam in Oratorio priuato dum in aliena diocesi moratur, non est exercere iurisdictionem contentiosam, vt patet, sed voluntariam;

hanc verò voluntariam iurisdictionem, seu potius priuilegium personale potest exercere in aliena diocesi, vt tenet Sanchez lib. 3. de matrim. disput. 19. à num. 7. ergo, &c. Ita Portel, vbi fuscè probat Episcopos non obstante Concilio Tridentino, & decreto Urbani VIII. posse etiam si non sint, vel in itinere, erigere Oratorium in suis Palatiis, & in villa rurali, & ibi celebrare, vel audire Missam, quod etiam docet Venerus vbi infra, & præter ipsos posse Episcopum portare secum Altare viaticum, & in itinere non solum in sua, sed etiam in aliena diocesi, non tamen Romæ, Missam celebrare, & celebrari facere, docet Gauantus in enchir. Episc. ver. Episcopus, num. 8. & 9. cum Vgolino de potest. Episc. lib. 1. c. 2. §. 2. n. 4. Mauritius Alzedo in praxi Episc. p. 2. cap. 13. n. 6. Venerus in examine Episc. lib. 4. cap. 17. num. 14. & ita ego sentio, quicquid Sa. vbi supra & alij dixerint.

3. Notandum est etiam hic cum dicto Portel, quod legimus in Oratorio Palatii Episcopi potest quis celebrare presente ipso Episcopo, non autem ipso absente, quia illud priuilegium non est reale, id est, illi Oratorio concessum, vel loco, sed est priuilegium personale, concessum scilicet personæ Episcopi, cum celebrat, vel cum ibidem audit, ac proinde ceteri Sacerdotes absente Episcopo non poterunt tali priuilegio gaudere.

RESOL. VII.

An mortuo Episcopo, possint eius familiares audire Sacrum in Oratorio priuato sui Palatii? Idem dicendum est de familiaribus Cardinalis in predicto casu. Ex part. 9. tract. 1. Ref. fol. 40.

§. 1. Affirmatiuè respondet Pater Pellizzatus in Man. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 1. n. 163. quia, ait ipse, Diana docuit, mortuo Episcopo, eius Palatium gaudere immunitate. Ergo etiam, mortuo Episcopo, Oratorium dicti Palatii poterit deseruire ad celebrandum.

2. Sed hæc opinio non est admittenda; quia ideo familiares Episcoporum gaudent priuilegio audiendi Missam in eorum Oratoriis; quia accessorium sequitur naturam principalis ex vulgatis iuribus, & ne Episcopus remaneret sine familia, dum ipsa ad audiendam Missam iret ad Ecclesiam; sed mortuo Episcopo deficit principale, neque familiares debent amplius Episcopo assistere: ergo non possunt, mortuo Episcopo, amplius gaudere dicto priuilegio; quia, principali deficiente, deficit accessorium. Quod aperte confirmatur: nam Domini Cardinales gaudent eodem priuilegio, quo gaudent Episcopi quoad celebrationem Missæ in priuato Ordinario Palatii: sed mortuo Cardinale, dictum priuilegium, vt patet ex praxi, statim cessat nec amplius in dicto eorum priuato Oratorio Missa dici potest. Ergo idem erit dicendum, mortuo Episcopo.

3. Verùm ego puto, rationem esse: quia priuilegium dicti cap. Quoniam, dirigitur, & respicit, vt patet ex contextu literæ, personam Episcopi; & non locum, & ideo est priuilegium personale. Vnde patet responsio ad argumentum de immunitate Palatii Episcopi, ipso mortuo: est enim dispar ratio inter vtrumque casum, nam priuilegium cap. Id constitutum 17. quest. 4. de immunitate Palatii Episcopalis, est priuilegium locale: vnde Episcopus, etiam si sit absens, vel mortuus, gaudet immunitate, vt ex hac ratione probat, me citauit Ioan. Baptista Ciarpini in controu. forens. tom. 2. cap. 198. num. 10. sed priuilegium cap. Quoniam, respicit, vt dictum est, tantum personam; ergo. Et ideo nostram sententiam indiuidualiter tenet Pater 49. Aucta

Auerfa de Sacram. quæst. 15. conclus. 7. & Pater Baldi in Pal. Cræta, part. 2. tract. 2. cap. 3. sect. 7. n. 68. nam asserit, quod, mortuo domino, expirat priuilegium respectu eorum, qui de familia dicebantur: quia defunctus esse de familia illius, cuius intuitu tali fruebatur priuilegio. Ergo, &c.

fuetudine inducta, possunt familiares, Episcoporum ipsis absentibus audire Sacrum in eorum Oratoriis; consuetudo enim vincit legem, & dat iurisdictionem; sed, quia consuetudo est quid facti, videant alij, si verè in casu, de quo loquimur, extet.

RESOL. VIII.

RESOL. IX.

An absente Episcopo eius familiares possint audire Missam in Oratorio priuato sui Palatii? Et obiter, quid dicendum sit de familiaribus Eminentiſſimum Cardinalium in prædicto casu? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 47.

An Episcopus Titularis extra Urbem Romæ possit in suo Palatio habere Oratorium priuatum, ut ibi celebret, vel Missam audiat? Et aliqui alij diuersi casus inferuntur pro Episcopis Titularibus. Ex p. 9. tr. 1. Ref. 47.

Affirmatiuam sententiam tenet Pellizarius ubi sup. in Man. Regul. tom. 1. tract. 3. c. 2. n. 163. quærit enim, quod, sit par ratio in hoc casu, ac in alio posito in superiori resolutione.

§. 1. Respondeo in rigore iuris affirmatiuè; quia Episcopi titulares, qui ordinantur pro Ecclesiis in partibus infidelium, sunt verè, & propriè Episcopi, vt docet Iacobatus de Concil. lib. 2. art. 2. rubrica de vocan. ad Concilium, fol. 85. Tololanus in Syntag. iur. lib. 15. c. 12. n. 34. Simanc. in Cathol. insit. tit. 25. n. 12. Sanchez in summa, tom. 2. lib. 6. cap. 6. n. 27. Lotherius de re benef. lib. 1. q. 9. n. 67. Arriaga in Cur. Theol. tom. 4. dist. 18. sect. 3. num. 19. & alij pene ipsos. Vnde inferuntur primò, prouisionem Ecclesiarum in partibus infidelium iure esse reseruatam Summo Pontifici, qui de eis disponit in Consistorio, sicuti de aliis Ecclesiis habentibus Clerum, & populum Christianum, Clero In plerisque, de elect. Inferuntur secundò, talem Episcopum posse exercere omnia pontificalia; nempe, Ordines conferre, solemniter celebrare, & prædicare, aliisque facere, quæ spectant ad ordinationem, cap. 1. de ord. ab Episcopo, qui renunciat Episcopatu, ibique Hostiensis, Ioan. Andreas, & Abbas, dummodo prædicta faciant de licentia Ordinarij, vt cauetur in Sacro Conc. Trid. sess. 14. c. 2. Tertio inferuntur, tali Episcopo debet locum inter cæteros Episcopos, tam in Capellis, quam in Consistoriis publicis, & semipublicis, aliisque sessionibus, iuxta ordinem suæ promotionis. Ioan. Piccar. inter consilia Menochij, consil. 52. num. 89. ad instar Comitum expulsi à comitatu, qui post expulsionem sedere debet in loco, qui inter Comites sibi antea debebatur, Baldus, & Card. Alexan. in cap. 1. Quis dicatur Dux: Iacob de Sancto Georg. de feudis, verb. Comes, Castellanus de gloria mundi, par. 3. consider. 49. & ita passim vbique seruat. Quarto inferuntur, talem Episcopum, si sit Regularis, non esse subiectum iurisdictioni Ordinarij, neque Superiori sui Ordinis; sed esse immediatè subiectum Summo Pontifici, Suarez de Relig. tom. 3. tit. de Religios. mutan. lib. 3. cap. 17. num. 5. post D. Thom. 2. 2. q. 185. art. 8. ad 3. Item, familia Episcopi Regularis gaudet priuilegio fori, vt Sacra Congregatio Immunitatis declarauit. Vnde ex his omnibus patet, nimis licentiosè loquutum fuisse Fratrem Anthonium Paganum, Theologum Ordinis Minorum, qui Concilio Tridentino interfuit. tract. de Ordine, iurisdictione, & residentia Episcoporum, sect. 6. fol. mihi 154. vbi sic ait: [Episcopus titularis, & sine subditis potè dedecori, & opprobrio est, dignitati, graduique Episcopali; cum certè sine aliquo suæ iurisdictionis vsu, haudquaquam dici Episcopus rectè possit: quoniam Dux sine exercitu, Pastor sine grege, & Prælatrus sine subdito Clero, atque populo, valde incongrua appellacione nominantur.] Ita ille: sed malè.

Negatiuè respondet Laurentius Portel, in responsionib. Regular. tom. 1. casu 20. num. 6. vbi sic ait: Si autem prædicti Episcopi, & in suo Palatio, & in villa cum decencia possunt in prædictis Oratoriis celebrare, vel celebrari facere coram se, ego non credo, quod illo absente possint alij Sacerdotes celebrare; quia illud priuilegium non est reale, id est, concessum illi Oratorio, vel loco; sed videtur esse solum priuilegium personale, concessum scilicet, soli personæ Episcopi, cum celebrat, vel eam ibidem audit: ac potest cæteri Sacerdotes, illo absente, non poterunt tali priuilegio gaudere. Ita ille, & ego olim: cui addo, me citato, Patrem Auerfam de Sacram. Euchar. quæst. 11. sect. 14. vbi docet, non licere, nisi ipsi Episcopo celebrare, aut coram se celebrari facere in suo Oratorio, atque idèd alij Sacerdotes; absente Episcopo, non gaudere tali facultate. Et hanc sententiam, etiam me citato, docet Leo Zambellus, in repertorio casuum conscientie, verb. Missa, num. 20. sic asserens: Missa celebrata à familiaribus Episcoporum in Oratoriis eorum domorum, in absentia ipsorum, aggrauat celebrantes, eo quia non perfruuntur eorum priuilegio. Sic ille.

Itaque ex his omnibus concludendum est, Episcopos titulares gaudere indulto cap. Quoniam de priuilegio in 6. erigendi Oratorium in suo Palatio, vt ibi celebret, vel Missam audiat, vt cæteri Episcopi. Nam dispositio loquens de Episcopo, habet locum etiam in Episcopo titulari, Baldus in Auth. licentiam, Cod. de sacro

Nec obstat dicere, quod familiares gaudent priuilegio audiendi Missam in tali Oratorio, concessio autem vito nobili à Pontifice, etiam ipso absente, vt supra probatum est; ergo eodem priuilegio debent gaudere familiares Episcoporum, absente ipso Episcopo. Respondeo, quod est dispar ratio inter vtrumque casum; nam in primo casu Pontifex concedit priuilegium domino, & eius famulis, vt patet ex Breuis concessione; sed in secundo casu priuilegium est personale; vnde in cap. final. de priuilegio in 6. efficitur solum mentio de Episcopo, & non de eius familia.

Quoniam de priuilegio in 6. efficitur solum mentio de Episcopo, & non de eius familia.

Non obstat secundò, quod absentibus Eminentiſſimis Cardinalibus qui in eorum Palatijs gaudent eodem priuilegio, quo gaudet Episcopus, audiendi, vel celebrandi Sacrum in priuato Oratorio, eorum familia audit Missam, & facit coram se celebrare, ac si præsentibus essent Domini Cardinales. Nam respondeo, hoc efficitur ex consuetudine scita, & approbata à Pontificibus, qui ante eum Cardinales extiterint, sciebant hoc fieri: vnde, si adesset talis consuetudo, quoad familiares Episcoporum, illam non damnarem, (nam ego locutus sum cum citatis Doctoribus, stando in iure, quia consuetudo subsequens potuit sic interpretari dictum cap. Quoniam de priuilegio in 6. sicut, vt vocat Pellizarius, num. 159. interpretatur dictum cap. procedere, etiam si Episcopus non in itinere, nec in domo propter solam commoditatem, vt ego etiam supra probaui: sic & in nostro casu dici potest, quod con-

Non obstat secundò, quod absentibus Eminentiſſimis Cardinalibus qui in eorum Palatijs gaudent eodem priuilegio, quo gaudet Episcopus, audiendi, vel celebrandi Sacrum in priuato Oratorio, eorum familia audit Missam, & facit coram se celebrare, ac si præsentibus essent Domini Cardinales. Nam respondeo, hoc efficitur ex consuetudine scita, & approbata à Pontificibus, qui ante eum Cardinales extiterint, sciebant hoc fieri: vnde, si adesset talis consuetudo, quoad familiares Episcoporum, illam non damnarem, (nam ego locutus sum cum citatis Doctoribus, stando in iure, quia consuetudo subsequens potuit sic interpretari dictum cap. Quoniam de priuilegio in 6. sicut, vt vocat Pellizarius, num. 159. interpretatur dictum cap. procedere, etiam si Episcopus non in itinere, nec in domo propter solam commoditatem, vt ego etiam supra probaui: sic & in nostro casu dici potest, quod con-

Itaque ex his omnibus concludendum est, Episcopos titulares gaudere indulto cap. Quoniam de priuilegio in 6. erigendi Oratorium in suo Palatio, vt ibi celebret, vel Missam audiat, vt cæteri Episcopi. Nam dispositio loquens de Episcopo, habet locum etiam in Episcopo titulari, Baldus in Auth. licentiam, Cod. de sacro

sacrosancti. Eccles. Simanc. de Cath. instit. tit. 25. num. 11.
 Quod maximè procedit, quando in dispositione consideratur splendor dignitatis: tunc enim non minùs habet locum in Episcopo titulari, quam in quocumque alio Episcopo. Hinc dispositio Sacri Concilij Tridentini *sess. 23. cap. 5. de reform.* quod causa Episcoporum criminales cognoscantur à solo Summo Pontifice, habet locum etiam in Episcopo titulari, Simanc. *loco citato.* Hoc idem est dicendum in materia concernente Ordinem: quia etiam in his nulla est differentia inter Episcopum titulum, & alios, *cap. 1. de ord. ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatu, cap. Post translationem, de renunciatione.* Ergo dicendum est in casu nostro, Episcopum titulum gaudere eodem privilegio, quo gaudent ceteri Episcopi: Sed hæc omnia dicta esse volo stando in rigore iuris: nam, si adesset praxis, & consuetudo in contrarium, puto non esse ab illa recedendum.

RESOL. X.

An Prælatis habentes iura Episcopalia, & præsertim Archimandrita, Messanensis, Abbas S. Lucia, Abbas Guastalla, Archipresbyter Carpi, & similes, possint in eorum domibus seu Palatiis habere Oratorium, & in eo celebrare, vel audire Missam, & aliquando dispensare, ut celebretur extra Ecclesiam?
Et inferatur, quod supradictorum Palatia gaudent Ecclesia Immunitate, & eorum familiares gaudent privilegio fori.

Et deducitur privilegium Immunitatis Palatii Episcopalis habere locum etiam in Palatiis Inquisitorum, & Prælatorum, qui habent iura Episcopalia, & territorium distinctum, ut sunt supradicti Abbates: &c. Ex p. 9. tit. 1. Ref. 48.

§. 1. **P**RO sententia affirmatiua potest adduci noua opinio Iuriconsulti Ioan. Baptistæ Ciarlinij in *controu. forens. tom. 2. cap. 198. n. 31.* nempe, privilegium immunitatis Palatii Episcopalis habere locum etiam in Palatiis Inquisitorum, & Prælatorum, qui habent iura Episcopalia, & territorium distinctum, velut est Abbas Guastalla, & Archipresbyter Carpi, quoniam æquiparantur Episcopis in omnibus, quæ non sunt Ordinis, & ab illis sola consecratione differunt, ut probat Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 2. n. 12.* & Diccelsani appellacione comprehenduntur, ut docet idem Sanchez *lib. 3. disp. 29. n. 16.* Gratianus *discept. for. tom. 2. cap. 212. num. 9.* ac Ordinarij vocantur, ut patet ex Barbofa *de potest. Episc. par. 1. alleg. 32. n. 0. & 31.* Quinimò Decreta Concilij Tridentini habere locum in his Prælatis habentibus iura Episcopalia, tradit ex Riccio Belletus *post disquisit. Cler. §. unico de iurisdictione Abbatis S. Michaelis de Clusa, n. 8. in fine.* Quod etiam confirmatur, quod supradictorum familiares gaudent privilegio fori, ac ut gaudet familia Episcopi, ut tradit Ciarlinus in *contr. tom. 1. cap. 20. n. 29.* ergo ex his omnibus aliquis possit dicere, supradictam Archimandritam, & alios Prælatos gaudere privilegio, quo gaudet Episcopus circa Oratorium priuatum sui Palatii.

2. Sed his non obstantibus, negatiua sententia tenenda est, ut patet ex praxi, & consuetudine, quæ est optima legum interpres; & ideo sub nomine Episcopi in cap. *Quoniam de privileg. in 6.* non intelliguntur Prælatis habentes iura Episcopalia, sed solum, & dumtaxat verè, & propriè Episcopi quoad dignitatem, & Ordinem: & idè extenderetur tale privilegium ultra verborum proprietatem contra iuris regulas.

3. Dices: Cardinales non sunt Episcopi, & tamen

gaudent hoc privilegio, Respondeo, Cardinales gaudere omnibus priuilegiis, quibus gaudent Episcopi. Adde, quod dicto privilegio Cardinales fruuntur etiam ex approbatione Pontificis.

4. Et si opinio contraria esset admittenda, dicendum etiam esset, Vicarium Episcopalem posse etiam gaudere hoc privilegio: quia sub nomine Ordinarij etiam comprehenditur, ut probat Petrus *de resignat. benefic. lib. 3. quest. 22. n. 29. & segg. cum Sanchez de matrim. lib. 1. disp. 25. num. 10. & disp. 29. num. 4. & 5.* Sed hoc est contra praxim, & consuetudinem Ergo, &c.

5. Confirmatur nostra sententia ex doctrina Trulench in *Bullam Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 3. n. 4.* Cenedi in *questionib. can. q. 44. n. 6.* Rodriguez in *gg. Regul. tom. 1. q. 43. art. 6.* & aliorum assententium, inferiores Prælatos etiam habentes quasi Episcopalem iurisdictionem, non habere facultatem concedendi licentiam, ut ex causa iusta possit quis celebrare extra Ecclesiam: ergo, si non habent hanc facultatem pro aliis, signum est, quod nec etiam pro ipsis habent; ut in simili difficultate dixit Portel. in *respons. Regul. tom. 1. part. 3. cap. 20. num. 10.* Non bene itaque dixit Henriquez *libro 9. cap. 27. num. 2. in Glossa lit. D.* quod aliquando etiam Abbas magnus dispensat, ut celebretur extra Ecclesiam: quod etiam malè videtur approbare Petrus *de officio Sacerd. lib. 1. c. 6. dub. 3. n. 23.*

RESOL. XI.

An Regulares possint habere Oratoria in eorum Monasterijs?

Et an eorum privilegia circa hoc sint à Concilio Tridentino reuocata?

Et an in prædictis Oratorijs, quæ solent esse in Monasterijs, claustris, infirmarijs, &c. possint etiam Sacerdotes seculares celebrare?

Et notatur supradicta Oratoria benedictione non egere, & per consequens Oratoria polluta non indigent recomilatione.

Et aduertitur prædictam deprivationem Oratorij necessario faciendam esse à Provinciali, & si in aliqua Regione non adsit Provincialis à Patre Generali, & videant Regulares, si hoc obseruent. Ex part. 9. tractat. Ref. 32.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, ex privilegijs, quæasserunt Doctores communiter. Sed difficultas est, an sint reuocata à Concilio Tridentino: Et negatiuam sententiam ego olim docui; & me citato tenet Auerfa *de Sacram. Euchar. q. 11. sect. 14.* Sed audiamus Hieronymum Garciam in *summa Theol. tract. 3. diffie. 8. dub. 2. punct. 3. num. 39.* vbi me citato sic ait: [Estos privilegios puestos estan reuocados por el Concilio Tridentino, y que no pueden vsar oy de ellos los Regulares en mas prouable y mas comun sententia assi muchos Doctores, à los quales referen, y figuen Nauarrus in *summ. cap. 15. num. 81.* Suarez *disp. 81. sect. 3.* Reginaldus *lib. 29. num. 178.* Miranda in *Manual. tom. 1. quest. 40. art. 9.* Becanus *cap. 25. cit. n. 2.* Fagund. *lib. 3. c. 17. n. 16.* Tambur. *q. 6. n. 4.* Petrus *tom. 1. suorum privilegiorum, Constit. Pyrri. §. 7. num. 27.* & Lezana *tom. 1. cap. 21. num. 14.* y para mi es cierta esta conclusion. Lo vno, porque el Decreto del Concilio Tridentino concluye con estas palabras: *Non obstantibus quibuscumque privilegijs, & exemptionibus.* Lo otro, porque Gregorio XIII. en la Bulla, que concede à la Compania, para que pueda vsar de Altar portatil en las misiones, que es la 67. deste Pontifice. in 2. tom. Bullarj Cherbini, entra con estas palabras: *Vsum Altaris vtiacui Societatis vestrae, & fœderis*

recreationis Paulo Papa III. concessum, deinde à Concilio Tridentino vniuersè sublatum, vobis eatenus restitutum, &c. [No pudo decirlo mas claro. A la razon contraria respondo, que el permitir, ò no permitir esto los Obispos non puede variar la fuerza del precepto. Proestitico, ni reuocar el Concilio; à la mucho puede agruar la pena de la transgressio, porque sin dependencia de la pena, que puede poner el Obispo, estan reuocados; y los Autores de la contraria opinion lo van casi concediendo en los discursos, y distinciones, que hazen, y assi los priuilegios que han de valles, quanto à este punto de vsar Altar portatil, son los concedidos despues del Concilio. Y quando demos, que los antiguos estan reuocados, así està vno de Gregorio XIII. à la Compania, que commença *Decretum Romanum Pontificem*, y es despues del Tridentino, en que concede. *Quod in Oratorijs, & Capellis, que ipsius Societatis Priuaticales per se in Domibus Collegijs, & alijs locis, vbi aliqui Societatis residebunt, approbauerint, & ad officium domaxat cultum deputauerint, Missas, & alia officia celebrari possint.* de cuyo priuilegio gozauan las demas Religiones por participacion, como lo afirma Suarez *sect. 3. citata exceptione 4.* Rodriguez *num. 49. Regul. quest. 43. art. 4.* Naldus *verb. Missa, num. 11.* Fagunaz *lib. 3. cap. 13. num. 17.* Reginald *lib. 29. num. 18.* Pero que seria, si el Obispo Diocesano conuocasse en virtud del Tridentino, *sess. 21.* respondo nonnullimè Lezana *tom. 3. verb. Altare, num. 14.* Diana *part. 6. tract. 8. resol. 39.* que aun es muy prouable, que podia, porque el Concilio, quando les da poder à los Obispos, *ne permittant celebrare.* habla de las casas priuadas de los seculares, y no de las de los Religiosos. A mas de que vn famoso priuilegio de Pio I V. à los Canonigos Regulares S. Saluatoris Lateranensis, de quo lo refieren Peyrinis, Peregrinus, & Diana, el qual derogò al Concilio. Ita Garcia, cui etiam adde Lezana in alio loco, nempe, *tom. 2. cap. 21. n. 14.* sic asserens: [In Oratorijs etiam, quæ solent esse in Religioforum Monasterijs, Claustris, Infirmarijs, &c. videtur posse Religiosos celebrare Sacramentum Missæ, propter priuilegia adducta, quæ quoad hoc non videtur reuocata.] Hæc Lezana, qui *tom. 4. verb. Oratoria, num. 6.* optimè addit, quod in Oratorijs, quæ sunt in Domibus Religioforum, priuilegia Societatis hæc participantium, iuxta concessionem Greg. XIII. hæc deputentur ad Missam celebrandam à Prouincialibus, poterunt ibi Sacerdotes alij non Regulares celebrare. Idem etiam docet Suarez *tom. 3. in. 3. p. disp. 81. sect. 3.* Vide etiam Cardinalem Lugum *de Sacram. Euchar. disp. 20. n. 1.* & nouissimè me citato Bassaum in *Eucl. moral. verb. Missa, 4. n. 1.*

Nota hic obiter, iupradicta Oratoria non indigent benedictione, neque postquam est constructum, in eis celebretur, sed sufficere lapidem sacrum, super quem Christus sub speciebus panis, & vini sacrificatur. Quod probatur: tum quia in Rituali Pauli vniuersimò non fit mentio solum de Ecclesijs & Oratorijs publicis; ergo signum est, illa non indigere benedictionibus prædictis, aliter Rituale illis propriam, vel communem benedictionem, ne videretur mancus Author in assignandis tribus. Tum, quia Oratoria polluta non indigent reconciliatione, ea ratione, quia locus non polluitur, nisi prius fuerit consecratus, aut benedictus, secundum Suarez *tom. 3. disp. 81. sect. 4.* Emmanuelle Sa *verb. Ecclesia, num. 13.* ex eisdem, & Conincho, *Oratorijs celebrari posse sine illis benedictionibus, quæ in vltimo fine illis deducuntur.* Ex quibus colligitur alia ratio, cur possint fundari sine licentia Episcopi: quia idem illius licentia exigitur, vt primarium

lapidem benedicat: ergo, si non est necessaria benedictio, neque licentia ad eam. vide Ioan. Henriquez *in 99. pract. sect. 12. quest. 26.* Itaque, licet de iure communi Missa celebrari non possit, nisi in locis ab Episcopo consecratis, aut benedictis ex cap. *Nullus, de consecrat. dist. 1.* non videtur tamen necessaria, quod loca, in quibus vi præsentis priuilegij dicitur posse celebrari, sint modo dicto benedicta. Ducor, quod Sanchez *lib. 9. de matrim. disp. 15. num. 39.* ex Abbate, & alijs, docet, Oratoria, etiam nunquam benedicta, aut consecrata, sint, si tamen ad publica officia diuina semel ab Episcopo deputentur, locis sacris annumeranda esse, eò quod talis deputatio sit ad instar benedictionis. Possent autem in dictis Oratorijs Sacerdotes etiam seculares celebrare, docet Quintana *duenas loco vbi infra,* & Garcia *vbi supra numero 33.*

3. Et idem ad confirmationem, iupradictorum apponam verba Marchini *de Sacram. Ordinis, tract. 3. part. 3. c. 9. n. 13.* sic asserentis: [Quæres, an Prælati Regulares possint in suis Domibus deputare, iuxta Oratoria, in quibus, absque alia Ordinarij, vel Summi Pontificis licentia, Missas facere possint, non solum omnes illius Ordinis Religiosi, sed etiam Presbyteri seculares. Respondeo, id posse Generales, vel Prouinciales, etiam non requisita Episcopi licentia, dummodo Oratoria ad diuinum cultum tantum sint deputata. Sic Gregorius XIII. Societati Iesu per Breue, quod incipit: *Decretum Romanum Pontificem*, quod refert in *Compendio priuilegiorum, eiusdem, tit. Oratoria, & in nostris priuilegijs, sub tit. Missa, §. 1.* quo priuilegio fruuntur alij Ordines Mendicantes, & non Mendicantes, per mutuam communicationem.] Ita ille: cui adde Azorium *tom. 1. lib. 1. cap. 26. q. 9.* Fagundez *præcept. 1. lib. 3. cap. 13. num. 17.* quicquid in contrarium dicat Bonacina *de Sacram. disput. 4. quest. vlt. punct. 9. tom. 10.* Vide etiam Pellizzarium in *Manual. Regul. tom. 3. tract. 8. cap. 5. sect. 2. num. 65.* Vbi ex priuilegio Gregor. XIII. Societati concessò obseruat, deputationem Oratorij necessariò faciendam esse à Prouinciali, & si in aliqua Religione non adit Prouincialis, à Patre generali. Videant Regulares, si hoc obseruent.

Sup. hoc inf.
in Ref. 6.
§. Sed hic.

RESOL. XII.

An Regulares etiam in Grangijs possint constituere Oratoria?

Et quid, si Episcopus loci repugnet?

Et an in dictis Grangijs, & Oratorijs non solum possint celebrare Regulares, sed etiam seculares, vel saltem vnus, vel alter benef. stor, aut amicus?

Idem est de audientibus Missam in prædictis Oratorijs.

Et an iupradicta Oratoria non indigeant benedictione, & per consequens, & si polluta fuerint, non indigent reconciliatione; & quando indigeant, à suis Prælatibus etiam localibus benedici possunt.

Et aduertitur, quod in prædictis Oratorijs ex priuilegio Alexandri VI. concessò Cisterciensibus possunt Regulares ibi diuina officia celebrare, & familiaribus, & Vassallis Sacramenta Eucharistia, & Pœnitentia ministrare, absque licentia Ordinarij.

Et notatur, quod Prælati Regulares possunt approbare, & designare Oratoria non solum in Monasterijs, & Grangijs, sed etiam in locis, in quibus recreationis causa proficiuntur.

Et docetur Ordinarium non habere ius visitandi Oratoria Regularium ruri constructa etiam si campanam habeant pendentem è turri.

Et

Et eadem queritur, an supradicta Oratoria gaudeant Immunitate Ecclesie? Ex part. 9. tractatu 2. Resol. 33.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue cum Lezan. in *sum. tom. 1. ca. 1. num. 15.* ubi sic ait: [In grangijs quoque Monasteriorum, seu in prædijs ipsorum, vtilitatis, & recreatiouis causa acqulitis, posse fieri Oratoria, in quibus diuina Officia celebrentur sine licentia Ordinarij, non obstante Concil. Trident. *sess. illa 22. iam citata*, eò quòd Concilium solum loquatur de priuatis domibus; hæc autem prædia, seu grangia non sint tales, docent aliqui Authores, propter aliqua priuilegia Religionibus concessa. *Rodrig. tom. 2. quest. Regul. 9. 75. art. 1. & 2. & Laur. de Peyr. tom. 1. priuileg. Minim. in Constitut. Pyrribi, n. 29.* Et licet aliqui nane facultatem Regularibus concedant, non repugnant Episcopis; tamen Lezana (offert enim se non vocatus, quia illum ex corde diligo) in *sum. tom. 3. verb. Altare, n. 14.* putat etiam in casu, quò Episcopus repugnet probabile esse, posse vti Regularibus priuilegiatis hæc facultate celebrandi Missam cum Altari portatili in grangijs, & prædijs suorum Monasteriorum. Ratio est, quia Concilium loco relato solum conceit Episcopis, ne permitant celebrare in priuatis domibus, aut omnino extra Ecclesiam. Hæc verò prædia, seu grangia, non sunt priuata domus priuatarum personarum, aut secularium; sed Monasteriorum, & Communitatum Religiosorum, nec sunt omnino extra Ecclesiam, quia sunt partes Ecclesie, & bona ipsius.] Ita ille: cui adde Rodriquez in *qq. Regul. tom. 2. q. 75. art. 1.* Ioan. de la Cruz de *statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. concl. 2.* & Leonem de *conf. recol. 6. n. 854.*

2. Notat tamen Ioann. Henriquez in *qq. practic. sect. 22. q. 26.* Quintanaduenas in *Theol. mor. tom. 1. tract. 7. sing. 34. n. 5.* in dictis grangijs, & eorum Oratorijs, non solum posse celebrare Sacerdotes Regulares, sed etiam seculares. Bordonus verò in *consil. Regul. tom. 2. resol. 90. num. 9.* notat, quod Regulares non possunt in illis admittere ad Missam extraneos; quia instituta sunt tantum ad vsum Fratrum, & eorum Familie, & colonorum, vt colligitur ex cap. *Patentibus 10. de priuileg. cap. fin. de censib.* & ex priuilegio ruri tenore. Nihilominus non censetur interdicta receptio vnus, vel alterius benefactoris, aut amici ad Missam audiendam, maxime cum nulli præiudicium afferatur. Ita ille: imò ex priuilegio Alexandri V I. putat Pellizarij in *Man. Reg. tom. 2. tract. 8. c. 2. n. 134.* seculares posse liberè audire Missam in Capellis Regularium rusticis.

3. Et tandem nota, id quod docet Garcias in *sum. Theol. mor. tract. 3. diff. 7. dub. 2. punct. 3. n. 34.* ubi sic ait: [Aduerto à cerca los Oratorios de las granjas, que Alexandro V I. concedio à los Cistercienses, que puedan celebrar alli los Oficios, y administrar los Sacramentos de la Penitencia, y Eucaristia à los vassallos, familiares, y criados del Conuento, sin licencia del Ordinario: que se entienda por criados, y familiares. si solos los que viuen dentro las puertas del Conuento, ò otros tambien; esplicalo Luys de S. Iuan. *q. 8. art. 9. duda 2. Miranda tom. 1. q. 42. art. 1. & 2.* resuelen, que tambien los que estan fuera en granjas, ò casas de Religion.] Hæc ille, & alij.

4. Verum, an dicta Oratoria gaudeant immunitate: Garcias *vbi supra* ex Suarez, & Henriquez affirmatiue respondet: sed putat, ad hoc vt gaudeant hoc priuilegio, debere esse benedicta. Sed Bordonus *vbi supra num. 6.* non facit mentionem de tali benedictione: sic enim ait: [Quamuis Oratoria priuatorum immunitate non gaudeant: Regularium tamen Oratoria; cum potius publica sint in ordine ad Religionem,

licet priuata exclusione extraneorum, immunitate gaudent, si non ratione sui, saltem ratione Claustrij, aut grangiarum, que tali immunitate gaudent, vt dicitur in *Rodrig. tom. 2. quest. 75. artic. 2.*] Ita Bordonus. Et quidem supradicta Oratoria, vt Oratoria Monasteriorum non indigent benedictione, & vt optime obferuat Bordon. *sup. num. 4.* quando non fuerunt benedicta, licet polluta, non egent reconciliatione, eò quòd reconciliantur solum loca consecrata, aut benedicta ex *c. fin. de consec. &* quando indigent reconciliatione, à suis Prælatijs etiam localibus benedici possunt. Quod probatur à fortiori: nam hæc possunt fieri, quando eorum Ecclesie essent reconcilianda.

5. Nota hic etiam, quòd stante consuetudine interpretante dicta priuilegia Summorum Pontificum, Prælati Regulares non solum possunt approbare, & designare Oratoria in Monasterijs, & grangijs, sed etiam in locis, in quibus recreationis causa proficiuntur, vt in villis PP. Iesuitarum, & aliorum Religiosorum. Ita Pellizar. in *Man. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. n. 91.* qui etiam *cap. 5. sect. 2. n. 76.* docet Ordinarium non habere ius vilitandi Oratoria Regularium ruri constructa, etiam si campanam habeant pendentem è turri.

RESOL. XIII.

An Regulares in Grangijs seu Cellis particularibus possint celebrare in Altari portatili, contradicente Episcopo?

Et supponitur, quod non contradicente Episcopo, & prohibente, possint adhuc Regulares, non obstante Concilio Tridentino celebrare in Grangijs, & Cellis particularibus, & in quocumque decenti loco cum Altari portatili. Ex p. 6. tract. 8. & Misc. 3. Resol. 39.

§. 1. **S**uppono posse Regulares celebrare cum Altari portatili in quocumque decenti loco, Episcopo non contradicente, & tum solum non posse quando id prohiberet. Ita Ledesma in *summa, tom. 1. cap. 20. de Euchar. difficult. 4. circa concl. 2.* Ioannes de la Cruz de *Priuileg. Regul. lib. 2. cap. 5. dub. 7. post conclus. 4.* Emanuel Rodriquez in *quest. regul. tom. 1. quest. 47. art. 5.* Hieronymus Rodriquez in *Compend. Q. Regul. resol. 9. num. 4.* Portel. in *dubijs regul. verb. Altare, num. 1.* Marchinus de *Sacrament. Ordinis, tract. 3. part. 3. cap. 9. numero 12.* Lugo de *Sacrament. Eucharist. disputat. 20. sect. 2. numero 51.* & alij. Nec obstat Concilium Tridentinum *sess. 12.* & ibi clausula. *Non obstantibus quibuscumque priuilegijs*, quia non tollit directe priuilegia, sed dat facultatem Episcopis prohibendi etiam contra priuilegia, & ideo non obstantibus quibuscumque priuilegijs possunt Episcopi prohibere Regularibus ne celebrent extra Ecclesiam, quod si non prohibeant non est Regularibus interdictus vsus priuilegiorum quicquid in contrarium asserat Peregrinus in *compend. Priuileg. part. 1. tit. Missa, §. 2.* Fautus de *Sacrament. Eucharist. lib. 2. quest. 171.* Fagundez de *precept. Eccles. part. 1. lib. 3. cap. 13. numero 16.* Beja *part. 4. casu 33.* Chameroza de *Sacrament. Eucharist. dub. 15.* Suarez *tom. 3. disputat. 81. sect. 3.* Coninch. de *Sacrament. quest. 83. art. 3. dub. 1. n. 226.* & alij.

2. Sed his suppositis difficultas est, an Episcopo contradicente, & prohibente possint adhuc Regulares non obstante Decreto Concilij Tridentini celebrare in Grangijs, & Cellis particularibus? &

Sup. hoc in Ref. seq. §. 2. & in alijs §§. eius annot.

Sup. his Sacerdotibus secularibus cuius in fin. §. 1. Ref. precedentibus, & in tom. 9. ref. 7. Ref. 49. §. Secundo, à simili breuiter ad med. & in alijs §§. eius not.

Sup. hoc inf. in Ref. 29. §. vlt.

Sup. hoc inf. in Ref. 62. §. vlt. & in t. 9. tr. 1. Ref. 9. §. 2. ad m. d.

Est affirmatiuam sententiam nouissime tanquam pro-

2. Sed Joanni Prapposito in 3. part. q. 83. art. 3. dub. n. 151. videtur verior negatiua sententia, quia in decreto Concilij nulla est clausula quae priuilegiis Regularium antea concessis deroget, vel ea reuocet, nec refert quod in fine dicit, decreti dicatur, Non obstantibus priuilegiis, exemptionibus, ac consuetudinibus quibuscumque; quia illa commode possunt referri ad immediate praecedentia, nimirum, atque ad ea inuoluntate seruanda censuris Ecclesiasticis, aliisque poenis quae illorum arbitrio constituuntur, fidelem populum compellant. Ita ille. Vnde censet priuilegium datum Praedicatoribus & Minoribus in cap. his de priuilegiis non esse reuocatum per Tridentinum quod confirmat, quia Canon insertus iuri communi non debet dici reuocari, nisi sufficienter constet de reuocatione, cum sit fauorabile ius commune remanere, & eius reuocatio censetur odiosa; in praesenti autem non clare constat reuocari; ergo, &c.

RESOL. XVI.

An Regulares extra Oratoria Monasteriorum, & Grangiarum possint etiam celebrare in aliis locis cum Altari portatili? Et an hodie praedicta priuilegia, & Altaria sint reuocata per Concilium Tridentinum? Et quid, si ab Episcopo loci hoc prohibeatur? Et in exemplum supra dictarum questionum adducuntur diversi casus, & etiam pro Monialibus; quod in multis differunt, & concordant Oratoria regularium, & secularium. Et tandem queritur, an quando virtute priuilegij Greg. XIII. Prouinciales Societatis Iesu approbant Oratoria intra, & extra domus suas pro Religiosis subditis, debent hoc facere per se, vel per alios? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 34.

Sup. hac pte ma difficulta huius tituli sup. in Refs 13. §. 1. & in Ref. 14.

RESOL. XIV.

An Regulares possint celebrare vbiq; in Altari portatiliam in domibus secularium & in plateis, castris, & grangiis, & circa vllum dubium possint hoc facere Fratres itinerantes? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 80.

Negatiue respondet Miranda in manuali Praeceptorum tom. 1. q. 4. art. 9. citans Suarez pro se sententem. 2. Sed Laurentius Portel in dubiis Regul. ver. Altaria, num. 1. contrariam sententiam tenet, & ideo asserit posse Regulares non contradicente Episcopo celebrare in domibus secularium in altari portatili, seruata debita decencia extra cameras, vbi dormiunt, & in plateis, & castris, & grangiis, & circa vllum dubium posse hoc facere Fratres itinerantes dicendum est. Ita Portel, qui citat pro hac sententia Ioan. de la Cruz, Ledesnam & Rodriguez.

RESOL. XV.

An priuilegia Mendicantium celebrandi extra Ecclesiam sint reuocata per Concilium Tridentinum? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 106.

Affirmatiue respondet Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 81. sect. 3. in fine. Nauar. c. 25. n. 82. & in hac sententiam videtur inclinare Henriquez lib. 9. cap. 27. n. 2. in glossa lit. S.

§. 1. Affirmatiue respondeo ex cap. In his de priuilegiis, & aliis indultis Pontificiis concessis Regularibus. Sed difficultas est, an hodie sint reuocata per Concilium Tridentinum? Et affirmatiue responderet Garcias in summa, tractat. 3. difficul. 8. dub. 2. punct. 3. num. 29. & addit, hoc solum post Concilium concessum fuisse Missionariis, tam Iesuitis, quam aliis Regularibus.

Sup. hoc in Ref. praeterita, & sup. in Ref. 11. a li. 1. 2.

2. Sed dicta priuilegia non fuisse à Concilio Tridentino reuocata docent Portel in dubiis regul. verb. Altare, num. 1. Villalobos tom. 1. tract. 8. difficul. 3. num. 7. Rodriguez in compend. 99. regular. resol. 5. n. 4. Ludouicus de San Iuan de Sacram. Euchar. q. 12. art. 3. dub. 2. append. 1. & alij penes Garciam vbi supra, quibus adde Cardinalem de Lugo, de Sacram. Euchar. diff. 20. sect. 2. num. 52. Marchinum de Sacram. Ordin. tract. 3. par. 3. cap. 9. num. 12. asserentes, nunc quoque posse Regulares vti Altari portatili in quolibet decenti loco, nisi ab Episcopis prohibeantur; & tunc solum non posse, quando prohibentur; & licet aliqui sentiant, supra dicta priuilegia fuisse à Concilio reuocata; tamen, vt obseruat Serra in 3. p. D. Thomae, q. 83. art. 3. nonnullis Religionibus rursus concessa sunt, quibus gaudent aliae; quibus concessa est à Pontifice communicatio in priuilegiis cum praedictis. Non est tamen recedendum à negatiua sententia, quam adduximus. Et huic sententiae adhaerendo, adducenda sunt aliqua priuilegia, quae assert noster doctus, & amicissimus Pasqualigus decis. 174. 176. 177. & 178. cui ego addo Quintanaduenas in Theol. mor. tom. 1. singular. 34. num. 7. & Pellizzarium tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 96. Et ideo ex priuilegio Pij IV. concessio Canonice Regularibus anno 1565. possunt Regulares communicatione gaudentes erigere Altaria, in locis, festi

Sup. hoc sup. in Ref. 13. §. Sed his & in aliis §§. & Ref. eius annota

Sup. hoc eodem priuilegio, & doctus in Ref. not. festi

V N I A
D N I A
I I I I V V
I I I

præterita &
vlt. per tot.

seu cellis, vbi decumbunt infirmi, vt possint è lecto audire Missam, & Eucharistiam recipere: nec necessarium est, vt infirmitas sit magni momenti, sed sufficit, vt infirmus exire à cubiculo non valeat. Tunc autem Superiorem localem Altare approbaturum sentio, siue ex propria auctoritate, siue ex rati habitatione, aut commissione præsumpta Prouincialis. Deinde Regulares infirmi extra Claustra degentes possunt, facere celebrare in suis cubiculis: secus si sæculares ægrotarent in Monasterio; quia, inquit, hoc est priuilegium personale, non locale: Sed existimo, quòd tunc in horum etiam cubiculis possent Superiores Altare ad celebrandum erigere in suo Monasterio. Adde etiam, quòd Moniales sub Regularium regimine viuentes, possunt frui, & vti hoc priuilegio, si Regulares, quibus subiiciuntur, eo gaudeant, vel in eo communicent cum aliis Religionibus; quia prædictæ Moniales participant priuilegia concessa Regularibus, necnon priuilegium communicationis, quatenus capaces sunt, cum sint veluti quid accessorium Regularibus, & pars eiusdem Ordinis. Ita Quintanadugas, & Pasqualigo.

3. Sed ego in istis priuilegiis admior liberalitatem Sedis Apostolicæ erga seruitia præstita Regularibus; & admior modestiam Regularium, qui parce & rarisimè illis vtuntur; quod merito ita sciendum esse puto. Sed, vt verum fatear, non possum acquiescere, vt hodie Regulares possint vti illo priuilegio, quod affert Pater Pasqualigo, nempe, quòd etiam si extarent infirmi extra Claustra in domo sæcularium, possint facere celebrare in suis cubiculis: non, inquam, hoc admitto: sed contrarium teneo cum Magistro Patre Lezana in *Summa*, tom. 3. verb. *Altare*, num. 15. & 16. vbi sic ait: [Probabiliter affirmari posse videtur, sicque aliquando in Hispania practitari vidi, de cameris particularibus aliquorum Religioforum, casu aliquo extraordinario, quo, videlicet, propter infirmitatem è camera exire non possint ad audiendam Missam, & dies solemnibus fuerit vel propter sacram Communionem recipiendam: quòd, scilicet, tunc possunt in propriis cameris honestis, ac decentibus celebrari facere in Altari portatili. Ratio est: quia camera Religioforum regulariter sunt loca decentia, & honesta, ac per consequens in eis poterunt prædicti Regulares priuilegiari vti dicto priuilegio, non solum permittente, aut non contradicente Episcopo, propter dicta; sed etiam casu dato, quòd ipse contradicat, cum prædictæ camerae non sint priuatae domus; sed ad Ecclesiam pertinentes, nec omnino extra Ecclesiam, ac proinde non comprehensæ in decreto Concilij Tridentini. Pro hoc etiam extat notabile priuilegium Pij IV. pro Canonicis Regularibus Sancti Saluatoris Lateranensis, quod refert Peirinis tom. 1. *priuilegior. Minim. in Constit. Pyrrhi*, num. 34. ex Peregrino in *Compend. priuileg. Congregationis Regularium, titul. Infirmi*, §. 2. Est autem magnum hoc priuilegium; nam concessum dicitur 18. Maij, 1565. post Concilium Trident. & cum derogatione ipsius. Aliud etiam priuilegium pro Fratibus Hieronymianis in Hispania refert Portell. in *dubijs Regular. verb. Altare*, num. 3. quod non vidi, nec scio, an sit solum viuæ vocis oraculum, ac per consequens hoc tempore reuocatum. Nullatenus tamen id credo esse permillum in cameris sæcularium, non solum quia ipsæ sunt priuatae domus, & omnino extra Ecclesiam, de quibus loquitur Concilium; sed etiam, quia hoc est contra voluntatem Episcoporum, qui merito, & rationabiliter id non permittunt; præsertim, propter declarationem Sacræ Congregationis, quam refert Naldus verb. *Missæ*, num. 31. & 32. vbi decernitur, licentias celebrandi in priuatis Oratorijs non nisi à Sede Apostolica esse concedendas, nec ab Episcopis posse concedi.] Ita Lezana Dissentior igitur à Patre Pasqualigo in ordine ad dictum priuilegium, quod quidem puto neque esse

in vsu. Et idè dixit Garcias vbi *suprà*, num. 3. [Anade, Pasqualigo, que si vn Religioso se halla enfermo fuera del Conuento, que puede hazerle dezir Missa en su aposento, si es lugar decente para oyrla de algun Clerigo, d Religioso, porque este es priuilegio personal, & sequitur personam, però no entiendo ay vfo dello.] Ita ille, & ego. Vnde abstineant Regulares à tali priuilegio. Nota etiam hæc obiter cum Barbosa de *iure eccles. lib. 1. c. 44. n. 64.* & Lezana in *Summa*, tom. 4. verb. *Moniales*, n. 31. Sacram Congregationem sub die 22. Augusti, 1605. declarasse, ne in Monialium infirmarum Sacrificium Missæ celebrari permitatur.

4. Sed hic inquirendum est, an, quando virtute priuilegij Gregorij XIII. Prouinciales Societatis approbant Oratoria intra, & extra domos suas pro Religiosis subditis, debeant hoc facere per se, vel per alios; debere fieri per ipsos Prouinciales putat Pellizzarius tom. 2. tr. 8. c. 2. *sect. 2. n. 91.* cum in concessione posita sit clausula, *per se*, quòd, scilicet, ij per se ipsos vtantur, non per alios. Verùm negatiua sententia adheret. Quintanadugas tom. 1. *tractat. 7. singul. 34. n. 4.* vbi ita asserit: Notandum, hanc approbationem Ordinarij loci sufficere, vt Oratoria in Conuentibus, aut in prædijs erecta visitentur, & approbentur à Prouinciali. Suaris tom. 3 in 3. *par. disp. 81. sect. 3.* Enriquez lib. 5. de *Missæ*, cap. 27. num. 2. & conitat ex Bulla Gregorij XIII. Societati concessa anno 1575. quæ incipit: *Decret Romanum*, &c. ibi *Postremò considerantes, quante Societati huiusmodi cura sit perfectio diuini cultus, quamquam etiam sepe, remotis in locis Collegia, & Residencia habeat, volumus, et in Oratorijs, & Capellis, qua ipsius Societatis Prouinciales per se in Domibus, Collegijs, & alijs locis, vbi aliqui Societatis residebunt, approbauerint, & ad diuinum diuinitatem cultum deputauerint, Missæ, & alia diuina Officia, alterius licentia desuper minime requirant, celebrari possint.* Ita ille. Mihi verò magis placet opinio Pellizzarij.

5. Ex his sequitur supradicta Oratoria Regularium, & sæcularium differre, & concordare in multis. Differunt, quia Priuilegium Oratoriorum Regularium est locale; sæcularium est personale. Oratoria Regularium non egent Episcopi designatione, & approbatione, sæcularium egent. In Oratorijs Regularium plures Missæ dici possunt; in sæcularium, vna. Omnes interefferentes Missæ in Oratorijs Regularium satisfaciunt præcepto in Oratorijs sæcularium minime, sed sola familia domini. Oratoria Regularium gaudent immunitate, quod non admittitur in Oratorijs sæcularium, &c. Concordant, quia non egent benedictione; & si polluantur non egent reconciliatione, &c.

RESOL. XVII.

An Oratoria Palatii alicuius Cuitatis, in quo Senatores alicuius Cuitatis negotia tractant, & institum administrant, censentur sublatæ per Bullam Pauli V. Et an sub eadem prohibitione comprehendatur Capella carcerum publicorum?

Et an quatenus dicta Capella sub Decreto sacri Concilij, nec non Decreto Pauli V. & literarum prohibitione comprehendatur, & Bulla Cruciatæ non suffragatur, liceat Episcopo contra Sacerdotes tam sæculares, quam Regulares in eisdem Capellis celebrare volentes, post editum Archiepiscopi publicatum, seu intimatum, procedere, & quibus penis punire? Ex p. 9. tract. 11. Ref. 35.

§. 1. Pro negatiua sententia dici potest, quòd dictum Decretum Pauli V. abstulit Oratoria domorum priuatarum, vt obseruat Portell in *resp. regul. tom. 1. par. 3. casu 20. n. 4.* Marchinus de *Sacram. Ordinis*, 11. 3. par. 3.

cap. 3. c. 9. n. 11. Beja par. 4. casu. 33. Lezana in summa... Garcia in summa Theol. mor. tr. 3. d. 2. p. 1. n. 14. Carolus a Basilica Petri...

1. Sed, his non obstantibus, nouissime cum Archiepiscopus Calaritanus peteret a Sacra Congregatione Concilij decisionem huius dubij. An sub prohibitione Decreti Pauli V. super Oratoriis priuatis comprehendatur Capella existens in Aula publica Palatii ciuitatis, ita vt Magistratus teneatur a Sede Apostolica licentiam impetrare?

2. Nota etiam hic obiter, dictum Archiepiscopum petente decisionem alterius dubij, videlicet, An sub eadem prohibitione comprehendatur Capella carcerum publicorum, & petenda sit eadem licentia a Sede Apostolica, vel sufficiat licentia Ordinarij.

3. Et tandem idem Archiepiscopus petiit a Sacra Congregatione aliud dubium, scilicet, An quatenus dicta Capella sub Decreto S. Concilij, necnon Decreto Pauli V. & litterarum prohibitionem comprehendit, & Bulla Cruciatæ non suffragatur, liceat Episcopo contra Sacerdotes, tam saculares, quam Regulares, in eisdem Capellis celebrare volentes, post editum Archiepiscopi publicatum, seu irritatum, procedere, & quibus penis punire? Sacra Congregatio sub eadem die respondit, licere Archiepiscopo contra Sacerdotes, tam saculares, quam Regulares, in eisdem Capellis celebrare volentes post editum Episcopi publicatum, procedere etiam ad penas censurarum.

RESOL. XVIII.

An quando licitum est causa magna necessitatis celebrare extra Ecclesiam, sit aduendus Episcopus pro licentia? Et an possit Episcopus in casu necessitatis prædictam licentiam concedere Sacerdotibus extra propriam Diocesim? Et notatur, quod in quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia Tom. I. V.

dicendi Missam, & repente quis incidit in articulo mortis, quaesierunt a me, an tunc posset Sacerdos celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 46.

§. 1. Negatiuè respondet Emmanuel Sa verb. Missa num. 9. & pro hac sententia adducit etiam Nauarrum, Soram & Armillam Patet Pasqualigus de c. 1. 178. n. 2. quos ipse sequitur, quando necessitas est euidentis: secus in dubio.

2. Sed, his non obstantibus, nominatim contra Patrem Pasqualigum, nosse Alphonsi de Leone in tr. de cens. recollect. 6. n. 85. 1. talem sententiam non audeat admittere, quando Episcopus, vel Ordinarius potest facile adiri: secus si non potest facile adiri: nam Concilium Tridentinum in dies erecta fuerunt autoritate, & facultate vt patet ex contextu litterarum Episcoporum: sed in aliquibus Oratoriis Palatiarum, de quibus loquimur, celebratur ex consuetudine immemorabili, etiam ante Concilium Tridentinum: ergo non includuntur in dicto Decreto Pauli V. cum de tali consuetudine nulla efficiatur mentio; & ad tollendam consuetudinem immemorabilem, opus est de illa specificam mentionem facere.

3. Sed, quidquid sit de rigore, securius erit in dictis casibus semper petere licentiam ab Episcopo: & ita consulendum esse existimo Parochis, & alijs Sacerdotibus. Vide Vvigers in 3. p. q. 83. dub. 15. n. 67. Marchini de Sac. Ordinibus, tr. 3. par. 3. c. 9. num. 11. Garciam in Summ. Theol. mor. tr. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 1. n. 6. & alios.

4. Non deferam tamen hic adnotare casum, de quo olim Ego interrogatus fui. In quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia dicendi Missam repente quis incidit in articulo mortis: quaesierunt a me, an tunc posset Sacerdos Missam celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo: Et respondi affirmatiuè, & in terminis Nugnum adduxi in 3. p. D. Thomas, som. 1. q. 83. art. 3. vbi docet, esse peccatum mortale celebrare extra Ecclesiam sine Episcopi facultate: modificat tamè hoc in casu allato, & sic asserit: [Sit conclusio: Mortale peccatum est celebrare extra locum sacrè sine facultate Episcopi. Hæc conclusio patet: Primò, quia est communis inter Doctores Scholasticos in 4. diff. 13. & illam docet D. Thomas in isto articulo, Syluester, & alij Summistæ in verb. Missa: & ita præcipitur in Concilio Tridentino, sess. 22. cap. de obseruandis in celebratione Missarum. Et patet: quia talis celebratio esset contra communem vsus totius vniuersalis Ecclesie in re grauissima, vnde & grauius puniuntur sic celebrantes, intelligenda est nostra conclusio, nisi aliàs sit grauis necessitas, quia tunc licitum est celebrare in domo, & in quocunque loco decenti: vt si sit infirmus in extrema necessitate, & aliter non possit illi subueniri, nisi celebrando extra templum.] Ita Nugnum, cui etiam adde Toletum lib. 2. c. 2. n. 1. & Perficum de officio Sacerdotis, l. 1. c. 6. dub. 4. n. 29.

5. Sed hic quaerendum erit, An possit Episcopus in casu necessitatis prædictam licentiam concedere Sacerdotibus sibi subditis extra propriam Diocesim? Respondeo, circa hoc esse duas sententias. Prima affirmat: quia hoc sine licentia Episcopi fieri potest in necessitate, vt in itinere, quando licentia commodè haberi non potest, cap. Concedimus de consecrat. dist. 1. non autem extra necessitatem; alioquin esset licitum de iure communi, ac proinde frustra concederetur Episcopis priuilegijs, vt in Altari Viatico celebrare, vel celebrare facere possint in itinere, c. Quoniam de priuilegijs, lib. 6. Ergo

Ergo Episcopus dare potest hanc facultatem extra Tuam Diocesim. Ita Syluester, *Missae*, 1. q. 5. disto 3. Probat etiam ex cap. *Missarum de consecrat. dist. 1.* ubi conceditur celebrari, ubi Episcopus permiserit. Sed non est recedendum à sententia negatiua. Et ratio est, quia in cap. *Quoniam de privilegiis*, lib. 6. Bonifacius VIII. concedit Episcopis priuilegium, ut Altare possint habere, viaticum in eo celebrare, ac facere celebrari vbi-
cunque. Sed si hanc facultatem possent ipsi sacerdotibus sibi subditis concedere extra Diocesim, illam haberent de iure communi. Ergo frustra concederetur ipsis Episcopis prædictum priuilegium. Nec obstant adducta in contrarium; nam respondeo, potuisse Episcopos olim de iure communi concedere Sacerdotibus sibi subditis facultatem vbiq[ue] celebrandi extra necessitatem; sed solum intra, non verò extra propriam Diocesim; iuxta cap. *Missarum, de consecrat. dist. 1.* nunc verò post Concilium Tridentinum, solum in casu necessitatis, semper tamen talis licentia est concedenda intra Diocesim; nam extra non extenditur eius iurisdicctio. Nec valet consequentia: Possunt Sacerdotes in necessitate vbiq[ue] celebrare sine licentia Episcopi; ergo idem etiam possunt sine necessitate cum licentia Episcopi; nam primum, est priuilegium Summi Pontificis, in cap. *Concedimus de cons. dist. 1.* quod non potest concedere Episcopus sine necessitate, nec extra propriam Diocesim. Vide Suar. in 3. part. t. 3. disp. 81. sect. 3. Valquez disp. 133. c. 1. n. 2. Fagundez præcept. 1. lib. 3. c. 13. num. 7. & alios.

RESOL. XIX.

An non obstante Concilio Tridentino possint Episcopi concedere licentiam, ut quis Oratorium priuatum habeat?

Et quid hodie dicendum est? Ex part. 9. tractat. 1. Refol. 42.

§. 1. Negatiuam sententiam docuit Nauar. lib. 1. tit. de cons. cons. 1. quest. 37. n. 76. & cons. 16. de privilegiis. Azorius par. 1. lib. 10. cap. 16. quest. 3. Bonacina de Sacramentis, disp. 4. quest. ult. punct. 9. n. 10. & alij.

2. Sed altera sententia affirmat: nam Concilium Tridentinum sess. 22. post c. 9. in Decretis, sic ascribit: Præcipit sancta Synodus Episcopis, ne patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc Sacrificium à secularibus aut Regularibus quibuscumque peragi, non obstantibus priuilegiis, aut exemptionibus quibuscumq[ue]. Ex verbis huius Decreti duo colliguntur. Primò, restrictam esse potestatem Episcoporum, ne possint concedere facultatem celebrandi in quocumque honesto loco extra Ecclesiam, sicut prius poterant. Secundo, in Oratorio domus priuata ad diuinum cultum tantum deputato, quòd non sit in profano vsu conuertendù, licere Episcopo dare facultatem celebrandi, dummodò prius designetur, & visitationi eiusdem subiaceat; atque sic declarauit Sacra Congregatio in hunc textum: & idem docent Gutierrez lib. 1. canonicarum q. cap. 30. n. 28. Zerola in praxi Episcopali, p. 1. vers. *Missæ concl. 1.* Stephanus Quaranta verb. *Missæ Sotus in 4. dist. in 1. q. 2. art. 2.* Suarez de Sac. disp. 21. sect. 3. vers. *Secundò, obseruandum.* Agidius Coninch de Sac. q. 83. art. 2. dub. 1. n. 25. Stephanus Fagundez de quinque Ecclesiæ præcept. par. 1. lib. 1. c. 13. n. 9. 10. & 11. Layman, Theol. mor. lib. 1. tract. 5. cap. 5. n. 4. Ioan. de la Cruz de statu Religionis, lib. 2. cap. 5. dub. 7. Barbosa de offic. Epis. alleg. 23. n. 7. p. 2. & ita hanc sententiam præter Doctores citatos, tenet doctissimus, &

amicissimus Francisc. Zypæus in iure Pontificio, lib. 3. tit. de celebrat. *Missæ*, n. 8. vbi sic ait: Decretum Synodus, ut locorum Ordinarij non patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, Sanctum Sacrificium à secularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi, ac nisi qui inter sint, decenter composito corporis habitu declarauerint, se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solum corpore adesse. Hic locus Conc. Trident. voluit abusu tantum tollere, qui procul dubio olim nimis magnus fuit, & contra què pulchrè insurgit practica Diaz, cap. 39. quem iam olim persequutus est Iustinus in *Auth. Vt nullus fabricet Oratorij domos*, cap. 1. 2. 3. vbi sic addit eas domos, in quibus diuinum officium factum est absque Episcopi præuia licentia, & loci destinatione, cum Crucis designatione. Denique permittit in Oratorijs, ad diuinum tamen cultum tantum dedicatis, Missam fieri. Itaque si Ordinario videbitur, et si Oratoria sita sint in ædibus priuatis, ad diuinum tamen cultum tantum destinantur, ab eo dedicari, ac sacrarum poterunt, sacrumque ibi peragi. Controuersum tamen est, & refert Azorius in *inst. mor. lib. 10. c. 6.* alijque diuersas Cong. Cardinal. interpretationes, an per hunc locum adempta sit Ordinariis facultas concedendi, ut Missæ celebrarentur in Oratorijs priuatis, non consecratis, et si decenter constructis, ordinatisq[ue]. Certè salua Sedi Apostolicæ celsura locus hic tantum est ad abusus extriandos eorum, qui id sua autoritate præsumunt, quos ne patiantur, monentur Episcopi; sed ea verba, non patiantur, si adrigorem examinentur, non inferunt, ut permittere non possint, vel derogatione autoritatis Episcopis competentis, ne id queant, vbi iusta ex causa id permittendum censuerint; quæ patimur, aut pati volumus, ab alijs proficiantur; quæ permittimus, à nobis. Accedit, quod Conciliaribus Constitutionibus in primitiua Ecclesiæ latè, obscuro verbo derogatum esse existimari non solet; ac sexta Synodus, & Tributensis, ut refert Azor. vbi supra, q. 3. in infantia Ecclesiæ hanc auctoritatem Episcopis concessit; nec facile Episcopi in Concilio existentes restringunt facultates suas, sed augent, ut in Conc. Trid. tam quoad superiores quam inferiores, quamplurima liquet. Sed si Episcopi potestate sua abuterentur, reuocari & soli Sedi Apostolicæ referuari hanc auctoritatem posse, nemo dubitat. Ita Zypæus, cui adde Præpositum in 3. part. q. 81. art. 3. dub. 1. num. 147. Tannerum tom. 4. disp. 5. quest. 10. dub. 2. num. 27. Lessium in 3. p. q. 83. art. 1. num. 78. Vigiers in 3. part. quest. 83. dub. 15. num. 67. Hieronymum Garcias in *suam. Theol. mor. tract. 3. diff. 8. punct. 2. num. 3.* Valquez disp. 233. cap. 1. num. 3. Suarez disp. 81. sect. 3. Fagundez præc. 1. lib. 3. cap. 12. à num. 9. Palaum tom. 4. disp. vnica, punct. 8. n. 6. & alios.

3. Nota tamen, quòd hæc opinio procedit in terminis Conc. Trident. nam hodie hæc facultas Episcopis sublata est, & Sanctæ Sedi Apostolicæ referuata, ut constat ex literis Card. Lancelloti ad Episcopos, datis nomine Pauli V. 10. Martij, 1615. quarum plures grauissimi Authores meminere, ut Ricc. in praxi fori Ecclesiæ, dec. 538. Francisc. Scor. lib. 2. c. 13. de Sac. *Missæ*, Molfesius in *Suam. tr. 3. c. 17. n. 70.* Fagund. d. c. 13. n. 1. Naldus verb. *Missæ*, n. 30. Gauant. comm. in rub. *Missæ*, p. 1. tit. 20. lit. M. Homob. de exam. Ecclesiæ, c. 9. n. 4. tr. 8. cap. 1. par. 2. vbi dicit, sic fuisse à Sacra Congregatione rescriptum Archiepiscopo Bononiensi, & vbiq[ue] feruari mandasse. Et ita etiam, præter DD. citatos, obseruat Caspensis in *curf. Theol. tom. 2. tract. 23. dub. 3. sec. 3. n. 66.* Villalobos in *Suam. tom. 1. tract. 8. diff. 13. n. 2.* Filiucius tom. 1. tract. 5. c. 4. num. 116. Garcias, vbi supra, num. 14. & Trullench. in *Bull. Cruciate*, lib. 1. b. 3. dub. 5. num. 5. qui licet asserat post dictum Decretum Pauli

Pauli V. postea anno 1618. die 30. Iulij, idem Paulus de consilio Cardinalium concessit Episcopis, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatis facultatem visitandi, deservendi, & approbandi Oratoria, & licentiam celebrandi, in dictis Oratoriis, cum his limitationibus. Prima, ut huiusmodi licentia celebrandi in Oratorio primo, ut huiusmodi licentia nobilibus, senio, & infirmitate impeditis, durante tantum impedimento. Secunda, quod dicta licentia non suffragetur nisi minister omnino necessarius, ita ut alij præcepto Ecclesiæ minime satisfacere censeantur. Tertia, quod in singulis Oratoriis vna tantum dicatur Missa. Quarta, quod ab hac licentia excipiantur dies Paschæ, Natiuitatis, Resurrectionis, Pentecostes, & alia festa solemnia, nisi talis esset persona quæ ob iustum impedimentum nullomodo posset adire Ecclesiã. Quinta, quod in eadem domo duo Oratoria minime concedantur. Sexta, quod hæc licentia solum duret per sex annos.

Tamen, his non obstantibus, postea Urbanus VIII. absolute abstulit ab Episcopis talem licentiam, & solum Papæ referuauit. Et idem Portel in responsi-
regul. tom. 1. p. 3. cap. 20. n. 1. sic ait: [Ad diu potest ad hoc, quod ego vidi meis oculis, anno 1626. in Aula cuiusdam domini, tunc Collectoris istius Regni, publicati edictum S. D. N. Papæ Urbani VIII. in quo prohibebatur Episcopis aliquis, vel similibus Prælatibus dare potest alicui celebrandi, vel celebrare faciendi in Oratoriis priuatis, & scirent omnes talem licentiam concedere esse referuatum soli summo Pontifici, & Azor. *in. 1. tom. 1. o. c. 26. in fine*, dicit eisdem Cardinales declarasse, non posse Episcopum dare licentiam celebrandi in Oratoriis particularibus, quod consonat nouo mandato Urbani VIII. proxime citato.] Ita Portel. De quo Decreto facit etiam mentionem Garcias n. 18. & *in. 1. tom. 1. p. 15.* sic asseruerat: [Finalmente aora nouissime en este Enero de 1644. me ha referido el Reuerendissimo P. Juan Velez, Predicator de su Magestad, y Obispo electo de Guadalaixara de las Indias, que le dixo el Señor Nuncio el Cardinal Pancirolo en Madrid, que tenia un Breue de su Santidad, en que le prohibia dar licencia para dezir Missa en Oratorios priuados en casas de los seculares; y assi oy ya esta certada la puerta a esto de tal suerte, que solo el Papa puede.] Dicendum est igitur hodie non posse Episcopos, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatos, dare facultatem, ut quis possit in domo sua priuatum Oratorium habere, & ibi audire Missam, cum talis facultas ad solum Pontificem pertineat, ut patet ex praxi.

R E S O L. XX.

An saltem Episcopi, non obstante Concilio Tridentino, ac Breuibus Pauli V. & Urbani VIII. possint hodie in aliquo casu particulari ex iusta causa dispensare, ut celebretur extra Ecclesiam cum Alicui portari? Ex p. 9. u. 1. Ref. 41.

R Espondeo affirmatiue cum Marchino de Sacram. Ordinis, *tract. 3. p. 3. cap. 9. n. 11.* vbi sic ait: [Id hinc in multis casibus viget in Episcopis hæc facultas, tam post Tridentinum, quam post Pauli V. decretum.] Ita ille, cui adde Garciam in *summa Theol. mar. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 2. n. 18.* sic asseret: [Impero aunque el Concilio Tridentino, y las letras de Paulo V. parece, que quitan a los Señores Obispos el poder dar estas licencias, y a los Obispos, y Nuncio de España nuestro S. P. Urbano VIII. pero no obstante estos decretos, hallan los Theologos destos tiempos algunos casos, en los quales le pueden dar oy.] Et citat pro hac sententia Cardinalem de Lugo, Ledesman, Fragunde, Villalob, Rodrig. Layman, & alios; quibus ego addo Magistrum Serra in *3. p. D. Th. q. 83. art. 3. Ca. Tom. IV.*

strum Pal. *tom. 4. tract. 2. disp. vn. punct. 8. n. 6.* vbi sic asserit: [Ex verbis Concilij Tridentini manifestè constat, non esse Episcopis sublatam facultatem designandi Oratoria, in quibus Sacrificium peragatur, quoniam ea facultas ibi supponitur; siquidem Oratoria ab eo designanda, & visitanda sunt: solum enim tollitur ab eis facultas concessa in cap. *Missar. de consecr. dist. 1.* permittendi aliis celebrationem liberam, & per modum priuilegij in priuatis domibus, & omnino extra Ecclesiam, & extra Oratoria ad diuinum tantum cultum dedicata. In Oratoriis ergo, sicut in Ecclesia permittere optime possunt celebrationem, maxime aliqua rationabili causa intercedente. Neque huic doctrinæ aduersatur Breue Pauli V. editi anno 1617. quo omnibus Prælatibus infertur potestas concedendi licentias celebrandi in domibus priuatis, etiam si nobilissimæ sint: quia, ut opinor, intelligi debet de facultatibus perpetuis celebrandi in locis non permanenter diuino tantum cultui dicatis: quia Paulus V. solum. Ed Breui intendit Decretum Tridentini renouare, & denuò stabilire.] Ita Palaus.

2. Sed audiamus alium doctum Hispanum Galpaterem Hurtadum, *disp. 4. de Sacrificio Missæ, difficut. 6.* sic aientem: [In Decreto Concilij Tridentini præcipitur Episcopis, ne patiantur in priuatis domibus Missam celebrari, nisi in aliquo loco ab eis designato, & tantum ad diuinum cultum dedicato. Vnde Episcopi non possunt licentiam conferre ad celebrandum in priuatis domibus in loco ad alios vsus deseruiente; possunt tamen dispensare, ut aliquando celebretur in eo loco iusta aliqua causa, qualis est, quado persona grauis ægrotat, ut domi audiatur Missam, & Communionem ex obligatione suscipiat: quia in dicto Decreto tantum aufertur Episcopis facultas concedendi simpliciter licentiam ad celebrandum in dicto loco; non verò facultas dispensandi in aliquo casu. Addimus, dictam facultatem concedendi simpliciter licentiam ad celebrandum in quouis honesto, seu decente loco conuenientem Episcopis ex suo officio, ablatam fuisse à Nuntio Hispaniarum iussu Pauli V. anno 1615. ita ut iam nequeant facultatem concedere ad celebrandum in priuatis domibus, & Oratoriis, non verò fuisse ablatam facultatem dispensandi ex iusta causa, ut aliquando in eis celebretur.] Hæc Hurtadus. Vnde ex supradictis Doctoribus apparet, in Concilio Tridentino, & in Decreto Pauli V. fuisse quidem sublatam Episcopis facultatem concedendi licentias absolute celebrandi in priuatis Oratoriis, & domibus secularium, non autem fuisse eis sublatam potestatem dispensandi ex iusta causa in aliquo casu: Pontifex enim, & Concilium voluerunt tollere abusus; & abusus solum ex licentiis continuis, & ordinariis oriri poterunt; non autem ex dispensatione pro vna, aut altera vice ex iusta, & rationabili causa. Ergo, &c. Et non solum hanc opinionem docuerunt Doctores Hispani, sed etiam Itali. Vide Auerfam de *Sacram. Euchar. q. 11. sect. 14.* Ioannem Antonium Nouarium in *sum. Bullar. tom. 1. tit. de celebrat. Missar.* prohibita in Oratoriis priuatis, *num. 3.* & ex Societate Iesu Patrem Perfic. de *offic. Sacerdotis, lib. 1. c. 6. dub. 3. n. 26.* qui omnes loquuntur etiam in terminis Decreti Pauli V. Et idem adducit alios quos casus in confirmationem supradictæ sententiæ:

R E S O L. XXI.

Enumerantur aliqui casus in quibus Episcopus possit dare licentiam, ut celebretur extra Ecclesiam? Ex part. 9. tr. 1. Ref. 44.

S. I. P R imus casus, quando exercitus, aut classis ad multum temporis spatium Missam non audiuit;

Sup. hoc in Ref. præterita §. vlt. post med. a vers. Finalment

V N A
B N I A
I I I V V
I I I

& ad locum appulit, vbi sub dio possit commodè illam audire, licitum erit eam sub dio celebrare. Et idèd Caspensis in *Cur. Theol. tom. 3. tr. 23. disp. 3. sect. 3. n. 67.* docet, quòd vt existentes in castris, vel in triremibus, aut in nauibus Missam audiant, poterit Altare erigi in agro, vel in litore. Nec supradictis videtur obstare declaratio Sacrae Congregationis Concilij; nam, cum Episcopus Calaritanus inter alia dubia hoc etiam petierit, an sub prohibitione Decreti Pauli V. prohibeatur Altare portatile, quod deferretur ad turres in litore maris existentes, ibiq; ex consuetudine celebrantur Missae, nulla Sedis Apostolicae licentia obtenta: Sacra Congregatio sub die 14. Nouemb. 1648, respondit, sub eodem Decreto comprehendi Altare portatile, & de necessitate requiri licentiam Sedis Apostolicae. Haec declaratio, inquam non videtur obstare doctrinae communi Doctorum, quos affert & sequitur Fagund. *precept. 1. lib. 3. c. 3. n. 14.* nam in casu Episcopi Calaritani credo, quòd passim hoc efficiebatur pro vna, vel altera naui, vnde magnus erat abusus, quem rectè voluit tollere Sacra Congregatio: sed Doctores loquuntur, quòd classis magna nauium, vel triremium, aduenit in aliquo litore; tunc enim erit licitum cum Altari portatili, vt exercitus Missam audiat, celebrare. Nò itaque Sacra Congregatio abstulit hunc casum post Decretum Pauli V. à communi Doctorum sententia admissum; sed tantum casum propositum ab illo Archiepiscopo, in quo quidem abusus existebat. Notat tamen hic Fagundez, *vbi supr.* [quòd idem putat dicendum esse, si nauis Indiae Lusitaniae ad litus aliquod appellat: est enim numerus personarum illius instar numeri non exigui populi. Ita audiuit à viris doctissimis nostrae Societatis: nam exceptio haec, seu facultas ista celebrandi in casu necessitatis magna, non est reuocata per Conc. Trid. d. sess. 21. in Decreto de obseru. & euitand. in celebr. Missarum, iuxta omnes Doctores.] Ita Fagundez, qui fecit antea mentionem Decreti Pauli V. quòd etiam docet Marchinus de *Sacram. Ordin. par. 3. cap. 9. n. 11.* loquens de naui magno populo onusta, quae post diuturnam navigationem ad litus appulit.

2. Casus secundus penes Doctores est, quòd liceat in bello rem diuinam sub dio, aut sub tentoriis celebrare in Altari portatili, aut in Ara Sacra, vt Christiani milites Sacrae audiant, & se fidenciam ad pugnam praeparant Sacra Eucharistia sumpta, vel pro audienda Missa in diebus festiuis. Imo Pater Pasqualig. *dec. 167. n. 4.* putat, etiam diebus non festis posse Generales, & alios primarios Duces militum, facere celebrare in castris, in suis tentoriis: quia, cum pertineat ad ipsos cura militum, tenentur procurare, quantum possunt, conseruationem ipsorum, & adhibere illa media, quae sunt necessaria; quorum praecipuum est placatio Dei, & imploratio diuini auxilij, quae non possunt meliori modo obtineri, quam per sacrificium Missae: videretur enim parum estimari cultus diuinus, si in tanta necessitate diuini auxilij, non adhiberetur sacrificium Missae. Sed haec omnia à Patre Pasqualigo dicta mihi non placent, nec Episcopi audeant talem licentiam praebere: nam Sacrae Congregationis graui reprehensione non erunt immunes, Nec inuenio alium Doctorem, qui casum talem admittat. Nec obstat ratio pro illo adducta; nam fatetur, Duces militum teneri implorare diuinum auxilium, sed quid inde? nonne illud obtinere possunt alijs medijs licitis, ac etiam mediante sacrificio Missae, ex eorum ordine celebrato in Ecclesijs, in quibus de iure celebrari debet, & non in eorum tentorijs, contra praxim, & consuetudinem vsque adhuc in exercitibus militum practicatam: Et quidem, si, vt obseruat Fagundez *precept. 1. lib. 3. cap. 13. n. 14.* & alij, sit licitum tantum in casu magna necessitatis, celebrare extra Ecclesiam, certum est, talem necessitatem non adesse: in casu, de quo loquimur, cum au-

diatur Missa in diebus non festiuis, & diuinum auxilium, vt diximus, alio medio licito inuocari possit. Et ita hanc sententiam tenuerunt viri doctissimi de hac re à me consulti: vnde sapientissimus Cardinalis Lugo de *Sacram. Euchar. disp. 20. sect. 2. n. 4.* solum admittit, vt in castris Missa dicatur ad implendum praecipuum in die festo. Et Henriquez *lib. 9. c. 27. n. 2.* ait, concedendam esse hanc licentiam Regi, aut Duci, qui exercitui praest. Ergo non alijs.

3. Casus tertius est, posse ab Episcopo dari licentiam, vt in cubiculo perillustri personae aegrotae Missa semel, aut bis celebretur, vt suscipiat Eucharistiam ex praecipuo, vel Viaticum. Et ita docet Valquez in *3. part. tom. 3. disp. 133. cap. 1. n. 5.* Valerus in *diff. vent. vtriusque fori. verb. Missa, differ. 2.* Henric. *lib. 9. cap. 27. n. 1.* Suar. in *3. part. tom. 3. disp. 81. sect. 3.* Reginaldus in *praxi tom. 2. lib. 29. cap. 9. sect. 5. num. 176.* Sotus in *4. dist. 13. q. 2. art. 3.* & alij. Sed hoc procedere in terminis Concilij Tridentini possit aliquis dicere, licet non desint hoc etiam negantes, vt videre est apud Garciam in *Summa Theol. mor. tract. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 2. num. 13.* Itaque magis vrget difficultas, quid dicendum in terminis Breuis Pauli V. in quo prohibetur expressè Episcopis, ne possint concedere licentiam celebrandi in priuatis domibus. Sed alij hunc casum, de quo loquimur, concedunt etiam post Decretum Pauli V. & ita, vt visum est *supra*, tenet Pater Perlicus ex *Societate Iesu de officio Sacerdot. lib. 1. cap. 6. dub. 3. num. 26.* Quintanadueñas, *vbi infra*, Nouarius & Fagundez, *vbi supra*, cum alijs. Et ad dictum Decretum respondent, quòd Pontifex loquitur de licentia continuis, non autem tollit dispensationes ex iusta causa in aliquo casu particulari, vt est iste casus. Sed, vt verum fatear, ego video, Episcopos; saltem in Italia, hunc casum non practicare: displicet verò mihi id, quòd asserit Pater Pasqualig. *dec. 170. num. 7.* posse Episcopum talem licentiam concedere, licet persona, cui conceditur, non sit nobilitate conspicua, si aliunde tamen insignis sit, vel ob insignem seruitium praestitum Communitati, vel ob literas, vel ex aliquo alio capite digno homine liberali, & quod constituat personas dignas speciali veneratione: huiusmodi enim personae merentur ornari specialibus priuilegijs, & gratijs. Sed haec non consulenter Episcopis; nam Doctores solum loquuntur de Magnatibus, & videmus ex praxi Romana: Pontifices enim in indultis particularibus, his tantum personis solent priuilegium concedere habendi Oratoria priuata, & non alijs ex supradictis. Maxime quòd, vt diximus, aliqui negant absolute hoc fieri posse, etiam quoad Magnates illustres. [Porque (ait Ledesma in *Summa, tom. 1. cap. 20. concl. 2. diff. 3.*) el Concilio parece, que lo veda, y la Declaracion de los Señores, Cardinales parece, que no le admite.] Et in specie dixit Nauarrus *lib. 1. titul. de Constitut. consil. 1. quasi. 37. num. 76.* vt obseruat Fagundez *precept. 1. lib. 3. capite 13. numero 13.* non posse Episcopum hodie dare licentiam ad celebrandum Sacram in domo priuata apud infirmum in casu vrgentis necessitatis: quòd si hoc dixit stante Concilio Tridentino, quanto magis hoc diceret stante Breui Pauli V. Itaque Episcopi, me consulente, abstineant à dandis similibus licentijs.

4. Casum quartum inuenies apud Quintanadueñas in *Theol. mor. tom. 1. tract. 3. sing. 32. num. 6.* vbi sic ait [Vnicam tantum Missam concedit Nūcius in his Oratorijs quotidie dicendam; sed accedente graui causa, aliquando plures dici posse existimo, verbi gratia, cum domus illius domus primam non audiat, & cum quis mortuus est in domo, vbi Oratorium est, & corpore praesenti Missae plures dicuntur, vt in nobilitate domibus consuetudo obtinuit; tunc epim non solum

Solum plures Missas dici posse in vno Oratorio arbitror: sed ab Ordinario concedi posse facultatem, vt in eodem domus Sacello, tria, aut quatuor Altaria decen- ter ornata, & ab ipso visitata, pro tunc erigantur, & in ipis integro mane Missa plures celebretur. Sic Hispani saepe vidi. Et ratio est: quia licet Paulus V. Bulla edita anno 1615, prohibuerit Episcopis, ne con- cedere possint facultatem celebrandi in priuato Orato- rio, hancque concedere ad solum Pontificem specta- re, & tempore post Tridentinum spectasse declarauit, vt probat Trullench lib. 1. §. 1. in Cruc. dub. 4. a. n. 3, hanc intelligit de concessione Altaris, & Oratorii stabili- tis, vel iterum, & in casu necessitatis posse ali- quando Ordinarium concedere facultatem, vt in pri- uatis domibus celebretur. etiam post Decretum Pauli V. recit. probat Fagundez lib. 3. in 1. praecept. 13. cap. 13. n. 4. magno Doctorum, & rationum pondere: suffi- cians autem necessitas esset obitus nobilis viri, & con- iungendo celebrandi in his casibus. Ita Quintanadue- nas. Vnde Garcias in summa, tract. 3. diffic. 8. dub. 2. p. 1. n. 18. [Hemos visto (asserit) en nuestros dias, que los Señores Arcobispos licencia para dezir Missa en una sala, donde está el cuerpo presente de algun difunto, por no auer Capilla en la casa, cuyo caso po- ne Ledelma, vbi supra, §. La tercera diffic. pero si ay Capilla en la casa, mejor es lleuar alli el cuerpo, y de- zirle alli las Missas.] Sed hic casus non caret apud me difficultate: nam illum nunquam scio in Italia practi- catum: & reuera non video necessitatem in hoc casu, quae praebet iustam causam Episcopo dispensandi, vt possint Sacerdotes celebrare extra Ecclesiam, cum Fe- lix Papa in c. 1. & 1. de consecr. dist. 1. statuerit, id non licere absque magna necessitate. Et quidem illae Missae celebrandae in domo priuata coram corpore mortuo, cur non dici possunt cum maiori reuerentia, & aequali satisfactione pro defuncto in Ecclesiis? Assistant itaque cum corpore mortuo Regulares, vel alij Sacerdo- tes, Officium Defunctorum recitantes, & non Sacer- dotes in Altari portatili celebrantes.

RESOL. XXII.

alij etiam casus adducuntur, & simili modo discutuntur. Ex p. 9. tr. 1. Ref. 45.

Q Vintus casus est tempore pestis: potest enim Episcopus, secundum aliquos, concedere li- centiam celebrandi in publicis viis, & in priuatis do- mibus. Ita Marchinus de Bello diuino, p. 6. c. 1. n. 5. cum resp. & Post illum Pater Pasqualigus dec. 172. qui de- c. 171. firmat absolute, posse Episcopum in aliquo casu concedere licentiam celebrandi extra loca depu- tata: & n. 4. ait: [Quares, quanam sit causa rationa- bilis, ob quam possit Episcopus concedere huiusmodi licentiam? Respondetur, omnem illam esse causam ra- tionabilem, ob quam non est licitus egressus de domo, et quacunque causa id proueniat: dummodo talis causa per notabile tempus duret, aut coincidat cum aliqua principaliori solemnitate: quia tunc, cum sit impeditus legitime accessus ad Ecclesiam, rationabile est, vt pro aliqua vice concedatur huiusmodi licentia.] Qui etiam dec. 167. n. 8. asserit: [Si inquiras, quodnam sit tempus notabile, quod possit inducere hanc neces- sitatem? Respondetur: mensem integrum esse censendum tempus notabile: quia illud in hac re est habendum pro tempore notabili, in quo pluries fundati sunt Sacrificio, quando ex praepo debuisse interesse.] Haec Pasqualigus. Ex cuius doctrina sequeretur, vt si quis laboraret podagra, v. g. per mensem continuum, vel esset detentus in domo carceratus per mensem, & adueniret Festum principale omnium Sanctorum, Af-

sumptionis Beatae Virginis, Pentecostes, &c. require- tur, inquam, quod Episcopus posset cum isto tali, se- cundum Pasqualigum, dispensare, vt in eius domo celebretur, vt Missam audiat. Sed haec omnia difficul- ter concederem: quia in supradictis non inuenio ma- gnam illam necessitatem, quam requirunt Doctores, vt Molcosus in sum. tract. 5. c. 5. n. 1. Petrus de offic. Sa- cerd. lib. 1. c. 4. dub. 2. n. 9. Fagundez praecept. 1. lib. 3. c. 13. n. 14. & alij ex multis textibus iuris Canonici, vt possit Episcopus dispensare, vt extra Ecclesiam celebretur. Secundo, quia casus, quos Doctores admittunt, vt pos- sit Episcopus talem licentiam concedere, ego obseruo cum Granado in 3. p. D. Th. contr. 6. tract. 14. disput. 13. num. 6. respicere necessitatem multorum, non autem vnus. Casus videre poteris penes Fagund. & Cened. vbi supra, Henriq. lib. 9. c. 27. n. 2. & alios, nempe, posse Episcopum dispensare, vt celebretur in Altari portatili coram exercitu, & triremibus. Item, vt populus possit audire Missam, si Ecclesia sit diruta: ita, si dum fiunt supplicationes iam frequenti populo, aut Missa noua, nec paruum Templum capit concursum hominum, &c. Nec obstat, quod Doctores etiam admittunt ca- sum, in quo detur licentia celebrandi cum Altari por- tatili, etiam propter necessitatem vnus, vt visum est supra in casu de viro nobili infirmo. Nam respondeo, secundum aliquos, hoc non carere difficultate: sed, quicquid sit, est dispar ratio: iste enim casus est indu- tus variis circumstantiis: nam talis licentia praebet viro perillustri; sed hoc non sufficeret nisi laboranti in articulo mortis. Vnde dixit Molcosus in summa, tom. 1. tract. 3. cap. 17. n. 72. quod in talibus licentiis de- bet haberi ratio personarum illustrium, & qualitas in- firmitatis, & aetatis. Sed in casu, de quo loquimur, non adsunt dictae circumstantiae. Ergo non est admittenda regula illa tam generaliter lata: nam passim in ciuita- tibus videremus Missas celebrari in priuatis domibus cum Altari portatili. Tertio, non video, vnquam dic- tam opinionem fuisse practicatam. Vnde optime di- cit Sotus in 4. disp. 13. q. 2. art. 3. nisi esset perillustri persona, malle, vt caeteri, quando exire ad Ecclesiam non possunt, die etiam Festo Missam non audirent, quam domi audirent. Ideo, Lector, tu cogita: & a for- tiori Episcopi etiam cogitent, ne postea eum rabore fraternam correctionem a Sacra Congregatione in Domino recipiant.

2. Casus sextus, est, vt in mari in aliqua magna nau- i possit celebrari, vt sunt naues Hispanicae ad Indiam nauigantes. Sed hoc aliqui absolute posse fieri, stante tranquillo mari, tenent. Et ita docent Doctores, quos ego in par. 5. tract. 3. resol. 40. adduxi, quibus nunc addo Trullench de Sacram. lib. 3. cap. 8. dub. 14. n. 3. Leandrum de Sacram. tom. 1. tract. 8. disp. 6. q. 18. Castrum Palatum tom. 4. tract. 2. 1. disp. vn. punct. 8. n. 10. Garciam in sum- ma Theol. mor. tract. 3. diffic. 8. dub. 2. punct. 3. num. 6. asserentes satis probabile, stante mari tranquillo posse in nauibus Indicis, & similibus celebrari, sicut in ter- ra: quia in praedictis nauibus, & locus decens inue- nitur, & periculum morale effusionis Sanguinis nul- lum est, vt experientia testatur. At aliqui, quos ad so- cietatem vbi supra citauimus, absolute hoc negant: quia re- gulariter est periculum Sanguinem effundendi ob con- tinuam nauis agitationem. Et licet vna, vel alia vice hoc periculum cessare videatur, non inde lex prohi- bens praedictam celebrationem cessat, quia lex non spectat periculum vtrumque, sed regulariter contin- gens. Deinde, quia vix in nauis locus decens celebra- tioni inueniri poterit. Ob quas causas videtur consue- tudine receptum, in mari celebrari non posse. Tamen hoc ex licentia Episcopi posse fieri docet Granadus 3. part. controu. 6. tract. 14. disput. 13. num. 6. vbi sic ait: [Non minus prohibetur in iure celebrare Missam ex- tra Ecclesias, & Oratoria ab Episcopo approbata,

Quae hunc inuenietur in to. 2. tr. 15. Ref. 135.

quàm in mari, aut flumine: sicut ergo potest Episcopus licentiam dare, vt celebretur in tentorio, aut in littore quando vrget necessitas, ita poterit dare, vt celebretur in mari cum cautione, quæ non facile credenda est, nec cuiuslibet Sacerdotis, aut nauæ iudicio committenda, cum res sit magni momenti. Ità Granadus.

3. Verùm, his non obstantibus, ego mōdò inuenio Declarationem Sacræ Congregationis tenoris sequentis: *Eminentiss. & Reuerendiss. D. D. Ferdinandus, Archiepiscopus Liman, in Indiis Occidentalibus, supplicat declarari inscriptum dubium, An Episcopi debeant prohibere, tam Sacerdotibus, quam Regularibus, ne celebrent Missæ Sacrificium in nauibus, tam dum nauigant, quam dum non nauigant, sed, vt vulgariè dicitur, Estan furtas? Sacra Rituum Congregatio respondit, Ordinarios in casu proposito, tam Sacerdotibus Regularibus, quam secularibus prohibere debere, die 12. Februarij, 1633. Emmanuel, Episcopus Portuens, Cardinalis Pius. Iulius Rossigliosus, Secretarius. Locus sigilli. Si ergo Sacra Congregatio declarauit, Episcopos debere prohibere, ne Missa celebretur in mari, sequitur, celebrationem in mari non posse fieri absque licentia, nec cōtra Granadum, & alios citatos Authores, Episcopos talem licentiam præbere posse; nisi aliquis dicat, dictam Declarationem intelligendam esse, non quòd Episcopi non possint hanc licentiam præbere, sed, quòd debeant prohibere, ne in mari celebretur absque eorum licentia, vt antè multi Doctores sentiebant. Sed tu cogita: quia verba Sacræ Congregationis non distinguunt, & petitio Episcopi fuit etiam absoluta, & sine vlla limitatione. Et maximè, quia non defunt Doctores asserentes, hanc licentiam celebrandi in mari pertinere solum ad Summum Pontificem, vt obseruat Coninch adductus à me loco citato, nempe, in 3. part. quest. 82. art. 3. dub. 1. num. 226. Et idèd Castrus Palaus *vbi supra*, testatur celebrationem in mari permisisse Clem. VII. & Paulum V. vnde apparet, quòd Episcopi non audebant talem licentiam præbere. Videant ergo ipsi in facti contingentia, quid faciant.*

Sup. hoc in
Ref. not.
præterita §
Nota tamè.

RESOL. XXIII.

An si Oratorium priuata domus habeat ingressum publicum, possit Episcopus dare licentiam, vt ibi celebretur absque Sedis Apostolicæ facultate?

Et an in hoc Oratorio possit celebrari ianuis clausis, ita vt accedant Domini, & quos ipse voluerit tantum? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 21.

§. 1. **R**espondeo, quòd Oratoria, quæ penitus se iuncta sunt à domibus priuatorum ciuium, & ad quæ non patet ingressus per easdem domos, sed potius per viam publicam, & communem, concurrentibus cæteris requisitis, non comprehenduntur in prædicto decreto Concil. Trident. sess. 22. de obseruandis, & euitan. in celebr. Missæ, sed arbitrio Ordinarij poterunt declarari habilia, & apta ad diuina in ipsis celebranda absque speciali Sedis Apostolicæ facultate prout alias censuerunt consulti Patres doctissimi Naldo referente in summa, verb. Missa, num. 31. Et hanc sententiam tenet etiam Homobonus tract. de modo ad discendi, & docendi Theologiam moralem, sect. 2. quest. 12. Leone de cens. Recollect. 6. num. 853. Lezana in summa, tom. 4. verb. Oratoria, num. 3. Vnde Quintanadu, in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 9. sic asserit: Episcopi, seu Ordinarij possunt dare licentiam, vt si Oratorium priuata domus habeat ingressum publicum, seu omnibus patentem, celebretur in ipso. Tridentinum etiam sess. 22. & Paulus V. in decreto anni

1615. celebrationem tantum in priuatis Oratorijs prohibent: hoc autem est commune, publicum, auctoritate Episcopi erectum, & approbatum. Ita ille. Imò noster Pasqualigus *decis.* 173. addit, in hoc Oratorio celebrari posse ianuis clausis, ita vt accedant tantum domini, & quos ipsi voluerint: quia non præcipitur, quòd publicè celebretur; sed quòd in Ecclesia, seu Oratorio publico.

RESOL. XXIV.

An si Ordinarius iniuste denegat approbare Oratorium, possit adhuc priuilegiatus eo vri? Ex part. 9. tract. 1. Ref. 10.

§. 1. **N**egatiuè respondet Bardi in Bul. Cruciana p. 1. tract. 2. cap. 2. sect. 2. n. 110. qui dicit, me in affirmatiuam sententiam inclinare: & idem tenet Pellizzarius loco citato in superiori Resolutione, me etiam adducens. Et ratio est: quia per Bullam talis potestas minimè conceditur, cum expresse apponatur conditio, vt habens Bullam, valeat vri Oratorio, posita visitatione, & designatione ab Ordinario faciendæ, & huic sententiæ ego adhæreo: quare in tali casu deberet Priuilegiatus recurrere ad Superiorem Episcopi, & ab illo licentiam petere, aut vt aliter committat, & deleger executionem.

2. Sed affirmatiuam sententiam, pro qua alibi adduxi Ludouicum de la Cruz in Bulla Cruciana disp. 1. cap. 5. dub. 1. n. 4. & 5. nouissimè tenet Quintanadu, in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 32. n. 3. vbi sic ait: Secundo obserua, quòd si contingat, locum esse decentem, & à domesticis actibus liberum, Oratoriumque rectè oratum ad arbitrium sapientis viri, & nolit Episcopus illud approbare, vt in eo celebretur, potest ad id compelli, & si adhuc nolit, & priuilegiatus lites vitare vellet, potest absque Ordinarij facultate Sacrum celebrare, vel celebrare facere; Nec Episcopus potest subditum priuare priuilegio hoc sibi concessò à Pontifice in Cruciana; vel à Nuntio in suo Indulto, nec eius vsum impedire. Et hanc sententiam me citato tenet etiam nouissimè Garcias in summa Theol. mor. tract. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 2. num. 16. Et tanquam probabilem admittit Pater Lezana in summa tom. 3. verb. Bulla Cruciana, num. 14. Verùm quia in foro interno semper Episcopus possit inquietare priuilegiatum, idèd existimo, vt ille abstineat ab vfu priuilegij, & compellat Episcopum per Superiorem, vt licentiam præbeat, vel satisfactionem det.

RESOL. XXV.

Oratorium, quando dicendum est decenter oratum, vt possit Episcopus dare licentiam, vt vult Pontifex, ibi celebrandi? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 11.

§. 1. **A**d hoc dubium respondet Pellizar, in Manual. regular. tom. 2. tract. 8. c. 2. sect. 2. n. 40. Per verba Pontificis apposita in Breuibz significat, quòd locus deputandus in Oratorium, siue quoad formam structuræ, siue quoad ornamenta in eo posita (cuiusmodi sunt piæ aliquæ Imagines, aut aliud simile) sit talis, vt discernatur à cæteris locis domus prophænis vsibus destinatis.

2. Sed magis rem amplè declaro cum Antonio Nouario in summa Bulæ. tit. de Oratorijs priuatis, n. 1. vbi sic ait: Per dicta verba Pontificis apposita in Breuibz esse necessaria, quæ in rubricis Missalis Romani explicantur, puta vt Oratorium habeat Altare totum lapideum, vel saltem tereum, aut ligneum, quoad suas

omnes remotiores partes, dummodo superiorem men-
sam rante longitudinis, & latitudinis lapideam habeat
Episcopo consecratam, vt capere possit pedem Ca-
lceis, & patenam cum Hostia, ita quod ad maiorem
partem supra lapidem collocari valeant, & firma sint
& sine periculo cadendi, vt ex communi Doctorem
sacramenta firmauerunt Suar. in 3. part. D. Th. tom. 3.
quasi 18. art. 1. disp. 1. 8. Nauarrus in man. cap. 25. num. 85.
& alij relati per Megalam in prompt. verb. Altare,
num. 2. Quod altare operiendum erat tribus mappis,
habente potestatem benedictis, superiori vna saltem
oblonga pertingente vsque ad terram, duabus alijs
breuioribus vel vna duplicata, vt habetur in rubrica,
& in cap. Si per negligentiam, de consecrat. dist. 2. Pallio
quoque ornandum erat Altare coloris quoad fieri po-
tuit dicit festo, vel officio conuenientis, vt in rub. 19.
& ideo consilium Archiepiscopi Capuanum, vt de-
regeret licentiam celebrandi in domo priuata, nisi pro
ornamento altaris adfuerit pallia coloris festiuitati-
bus, & officio conuenientibus, vel saltem vnum, quod
quatuor vitatos Ecclesie colores contineret, nam ali-
ter vigore Breuis non diceretur locus decenter orna-
tus. Prout etiam ad effectum vt diceretur locus decen-
ter ornatus, asseribam, vt dictum Oratorium habere
debet super medio Altaris Crucem, & Candelabra,
solum duo hinc, & in vtroque eius latere, ac ad Cru-
cis pedem Tabellam Secretorum, & in cornu Epistolae
cassinum supponendum Missali, paruum Campanu-
lanum, duas Ampullas vitreas cum manutergio mudo in
fenebello, seu in parua mensa ad haec preparata, Mis-
sals, Calicem aureum, vel argenteum, aut saltem cup-
pam argenteam intus inauratam, Patenam inauratam
ab Episcopo consecratam, Purificatorium mundum,
patenam Pallam lineam, & mundam, Corporale lineum
& mundum benedicta, Velum Sericum, & Bursas Ser-
ticas coloris Paramentorum, vt colligitur ex dicta
rubr. in de prag. Sacerd. celebrat. Amictum cum cruce
in medio, & cordulis sufficientibus ad praecingendum.
Alba lineae, & munda, Cingulum, Manipulum, Stolum,
Plantam non lacera ab Archiepiscopo, vel alio pote-
statem habente benedicta. Haec omnia Nouarius, quae
attente Episcopi, & eorum Vicarij considerent, &
exequantur, cum designant, & approbant Oratoria ex
mandato Pontificis, nam in hoc vidi aliquos oscitan-
ter processisse.

RESOL. XXVI.

Quid si Oratorium sit ab Episcopo approbatum, & priuilegiatum mutet domum, denno in illa domo ab Episcopo sit approbandum?
Et notato supra dicta Oratoria non indigere benedictione aliqua, Ex p. 9. tit. 1. Ref. 12.

Negatiue respondet Quintanaducnas in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 4. sic enim asserit: Adde quod si contingat priuilegium mutare ad aliam domum, vbi extabat Oratorium iam ab Episcopo approbatum, & in eo ornatus ille, quo vsus fuit in Oratorio prius approbato collocetur: noua approbatione, aut visitatione non erit opus, cum, vtrumque iam approbatum sit, & locus Oratorij, & illius ornatus, & si vel locus, vel ornatus aliquando approbatus non sit, approbatione indiget: haec enim ad vtrumque expolitur. Ita ille.

Notandum est tamen hic obiter supradicta Oratoria non egerit benedictione aliqua & ideo Garcias in Summa Theol. mor. tract. 3. difficult. 8. dub. 2. punct. 1. num. 1. Los Oratorios particulares, y priuados, assi-

los de las casas de los Seculares, como los que estan en las Enfermerias, Hospicios, o otros puestos de los Conuentos, no tienen necesidad de bendicirse, basta que se edifiquen con autoridad del Ordinario, y que se diputen para celebracion del Sacrosanto Sacrificio de la Missa, y que esten fugetos a su visita, por si estan en lugar decente, y con la veneracion deuida Coligese esta conclusion del Concilio Tridentino in decreto citato, y de muchas declaraciones que trae en aquel lugar Barbosa, en las quales solo se pide que este cetrado, y fuera del trato de la Casa, para la decencia, y autoridad: y en el Ritual de Paulo V. donde estan las bendiciones de las Iglesias, solo se pone bendicion para Oratorios publicos, finalmente los breues del Nuncio, d. de Roma para edificar estos Oratorios, no rezan palabra desta bendicion. Idem etiam docet Villalobos in summ. tom. 1. tract. 8. difficult. 23. num. 2.

RESOL. XXVII.

In quibus diebus non sit licitum celebrare in Oratoriis priuatis?
Et difficultas est, an sub nomine Natalis Domini, Pascha, & Pentecostes intelligendi sint tantum primi dies?
Et an si quis in dictis Festis veritus quis celebret ibi, audiens illam Missam satisfaciat praeepto? Ex p. 9. tract. 1. Refol. 13.

§. 1. Hoc patet ex Breuibus concedi solitis a Summis Pontificibus, ex quibus Lezana in Summ. tom. 1. cap. 21. num. 31. asserit, quod in altari priuati Oratorij, cui conceditur ex priuilegio Apostolico celebratio Missae (exceptis solemnioribus festis) non potest celebrari in Natali Domini, Epiphania, Paschate, Pentecoste, Annunciatione, Assumptione B. V. festo SS. Apostolorum Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum. Idem etiam docet Gauantus in comment. ad Rubr. Missalis tom. 1. part. 1. tit. 10. Barb. de Iur. Eccles. lib. 2. c. 8. n. 6.

2. Difficultas est, an sub nomine Natalis Domini, Pascha, & Pentecostes, intelligendi sint tantum primi dies. Et affirmatiue respondet Lezana in Summ. tom. 4. verb. Oratoria, num. 3. vbi sic ait: Limitatio facta a sacra Congregatione pro diebus Natalis Domini, Pascha, & Pentecostes, probabiliter sane intelligenda venit solum pro primis diebus harum festiuitatum; quia restrictio indulti, seu gratiae sapit odium & sic stricte interpretanda. Ita ille idem etiam docet Nald. in sm. verb. Interdictum. num. 8. Garcias in summ. Theol. mor. tract. 3. difficult. 8. dub. 2. punct. 1. num. 17. & Pellizarius in man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 148.

3. Verum hic insurgit dubium, an si in dictis festis veritus quis celebret, audiens illam Missam satisfaciat praeepto? affirmatiue respondet Homobonus de Bonis in exam. Eccles. quest. 14. tract. 8. cap. 1. part. 1. eo quia de consuetudine possit etiam audiri sacrum extra Parochiam in quocumque loco sacro per Praelatum deputato. Sed faede labitur: nam hoc est intelligendum de loco sacro publico, no de priuato a Papa prohibito. Itaque, licet Episcopus cogere non possit subditos, vt in sola Parochiali Ecclesia Missam audiant, Barbosa allegat. 24. num. 16 de offic. Episcop. Flauius Cherubinus scholio 1. ad Bullam 25. Leonis X. ex hoc tamen no sequitur in Oratorio domus priuatae praedictis diebus, Missae interessentes praeepto Ecclesiastico satisfacisse, cum id sit expresse contra vsutum, & summi Pontificis mentem, declarantis diebus illis solemnioribus nolle praedictam concessionem vilo modo illis suffra-

Sup. his sup in Ref. 1. 2. 3. Nota hic, & in alio 5. & verif. not. priuatae dicti 5.

Sup. hoc in tom. 9. tit. 7. Ref. 49. 5. Tu, & quarto, cursum ad lin. 8.

Quoad hoc in to. 5. tit. 4. lege doct. Ref. 12.

Sup. hoc in tom. 3. tit. 3. ex lata doct. in Ref. 87. 2. eius 5. 2. & in alio vert. eius not.

suffragari, & exceptio firmat regulam in contrarium: & quia secus verba illa: *exceptis diebus Pasche*, &c. nihil operarentur; & quia limitatio Priuilegij ad aliquos casus eundem effectum operatur, ac si tale priuilegium in tali casu nunquam manasset: & quia, sicut qui extra Parochiam sine licentia Parochi Eucharistiam tempore Paschatis recipit, non satisfacit Præcepto communicandi in Pasceate; vel qui in loco interdicto sacrum in die festo audit, Præceptum Ecclesiæ non implet: ita, qui in loco prohibito, vel illis diebus minime priuilegiato Missæ interfuit, Ecclesiæ præcepto minime satisfaciunt. Et ita hanc sententiam contra Homobonum tenet Garcias *vbi supra*, & alij.

RESOL. XXVIII.

An in dictis diebus, quibus ex indulto Papa non potest celebrari in priuato Oratorio si habeat Bullam Cruciatam possit quis ex hoc alio priuilegio celebrare, Sacrum audire, & præcepto Ecclesiæ satisfacere?

Et quid est dicendum si Episcopus, prohibeat sub pena etiam excommunicationis, ne aliquis celebret vel audiat Missam in Oratorio priuato aliqua die ex solemnioribus; an non obstante tali prohibitione, priuilegiatus possit per Bullam Missam facere celebrare, vel audire, in eodem Oratorio, secluso contemptu, & scandalo? Ex p.9. tract.1. Ref.14.

Olim in Ref. quæ hic est inf. 55. & vide doct. 55. & Ref. eius primæ nor.

§.1. **A**ffirmatiuè olim respondi. Et hanc sententiam me citato tenet nouissimè Pater Bardi in Bull. Cruciatæ, part. 2. tr. 2. c. 6. sect. 1. num. 15. qui citat Rodriguez, Trullench Ludonicum de la Cruz, & alios; vnde per extensum eius verba apponam; itaque sic ait; dico primò hanc secundam sententiam mihi probabilem videri, & posse tata conscientia sequi; quia et si per Bullam minime concedatur licentia extruendi Oratorium Priuatum, vt in eo celebretur; tamen posita approbatione, licet virtute illius breuis apostolici particularis in diebus solemnioribus nequeat in eo Oratorio Ecclesiæ Præcepto satisfieri, tamen virtute Bullæ poterit Priuilegiatus Sacrum audire in eo Oratorio, & præcepto Ecclesiæ satisfacere, quoniam Bulla absolutè, & sine limitatione indulget, vt in tali Oratorio priuilegiatus per bullam valeat, vel ibi celebrare, si Præbyter sit, vel celebrare facere; si igitur Pontifex voluisset limitationem aliquam facere, sanè illam fecisset, sicuti de facto eam ponit in breuib. particularibus, in quibus erectio Oratorij ad sacrum faciendum conceditur.

2. Dico secundò: Limitatio illa, quam addit Riccius de die Paschæ non placet, quia falso nititur fundamentò, supponit enim ipse in Bulla inueniri exceptionem illam de die Paschæ, quòd tamen non est ita, nam exceptio Paschæ solum vt patet ex textu, ponitur pro susceptione sanctissimæ Eucharistia, quæ ex Præcepto est sumenda non autem ponitur in concessione aliarum gratiarum, inter quas est facultas assistendi sacro. Rursus probatur conclusio alio argumento, quia nulum apparet fundamentum huius exceptionis, cum absoluta sit concessio.

Sup. hoc ibidè, sed absq. excommunicationis præcepto, significat à lin. 6 & in alia Ref. eius annot.

3. Dico tertid: si Episcopus prohibeat sub pena etiam Excommunicationis, ne aliquis celebret, vel audiat Missam in oratorio priuato aliqua die ex solemnioribus, non obstante tali prohibitione priuilegiatum posse per Bullam Missam facere celebrare, aut audire in eodem Oratorio, secluso contemptu, & scandalo docet Emmanuel Rodriguez, Trullench. & Diana locis citatis. Et ratio est, quia cum istud Priuilegium à Pontifice emanauerit, & sine relatione ad Ordinarium,

nisi quoad visitationem, & approbationem, idcirco semel posita approbatione, facultas, quæ datur per Cruciatam, non poterit ab Episcopo impedi. Verum hanc opinionem ex prædictorum Auctorum mente retuli, ipse autem suaderem, vt in hoc Episcopi mandato obtemperetur.

4. Dico quartò: Potestas ista, quæ per Bullam datur, locum habebit etiam in alieno Oratorio. Conclusionem, licet sub his terminis ab alio positam non viderim, nihilominus sequitur ex principiis iactis: quoniam in ipsa Bulla simpliciter conceditur, posse audiri sacrum in Oratorio, & cum nulla fiat limitatio ad Oratorium proprium, nulla erit sufficiens ratio coarctandi verba ipsius priuilegij: Hucusque Pater Bardi, qui optimè aduertit, quòd hac facultate, & maxime in festis solemnioribus, & exceptis vti non debent priuilegiati, vt aduertunt authores, qui hanc tenent sententiam affirmatiuam, proinde in praxi consulendi sunt, vt celebrent in publicis Ecclesiis vel ibidem sacro interfint, nisi aliqua congrua, & rationabilis causa occurrat, ob quam conuenienter iudicetur in aliqua die etiam magnæ solemnitatis non fore rectè rationi dissentaneum, vt in Oratorio præceptum Missæ adimpleatur.

5. Nec definam hinc apponere verba Quintanaduénas in Theol. moral. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 5. licet ex virtute indulti à papa, vel nuntio obtenti in priuato Oratorio vnica solum Missa quotidie dici queat, & nec vnica diebus exceptis Paschatis, Resurrectionis, &c. nec à Regulari sine sui prælati licentia; omnia hæc ex Cruciatam licent, & ipso quod supponatur, vt supponi debet, Oratorij priuilegiū à Papa, vel eius Nuncio concessum, & ab ordinario approbatum: hoc enim non prohibetur in Cruciatam. Ita ille, qui citat Rodriguez, Enriquez, & Trullench. Vide etiam, me citato, Lezanam in san. tom. 4. verb. Oratorium, n. 3.

6. Sed cum hæc omnia olim satis probabiliter dici poterant, vide lector nò hodie recitanda sint propter declarationem sacræ Congregationis Concilij, de qua mentionem feci, vbi supra, in fine Resolutionis 5.

RESOL. XXIX.

Quomodo sunt intelligenda verba que apponuntur à Pontifice in Indultis concessis solitis de Oratoris priuatis, sine tamen iurium Parochialium præiudicio? Et notatur in Oratoris priuatis Regularium licere administrare Sacramenta omnibus personis subiectis Superiori Regulari, cuiusmodi sunt Nouitij, Tertiarij, & alij actu seruientes, & commensales intra loca mansura Ex p.9. tract.1. Ref.15.

§.1. **R**espondeo, quod ex declaratione Cardinalium tenet Quintanaduénas in Theol. moral. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 3. Quòd hoc præiudicium intelligitur in his, quæ spectant ad sacramentorum administrationem, & alia, quæ ipsi Parochia de iure debita attendunt; in aliis vero non; seu vt docent Tulch prælati. *tom. 1. lit. C. concl. 330. Farin. sacræ Rotæ Rom. decis. 226. n. 1. to. 1. part. 1.* Quando dicitur sine præiudicio alieno, præseruatur ius alienum, seu alteri competens ne ledatur. Adde ex Seraphino *Rota Rom. decis. 398. num. 18. & Barbosa claus. 9. num. 10.* quòd intelligitur hæc clausula, in omnibus concessionibus, quando potest stare cum principali dispositione. Rectè itaque, præter dictum Quintanaduénas, docet noster Molfelius in *sum. tom. 1. tract. 4. cap. 17. num. 73.* quòd citata clausula intelligitur in his, quæ spectant ad sacramentorum administrationem, (nempe vt in die Paschatis Resurrectionis se communicent in Parochia, vel in alijs locis

de licentia Parochi) & ad alia, quae ipsi Parochiae de-
bentur de iure, non autem in aliis. Vnde Pater Pelliz-
natus in *man. Regular. to. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. n. 147.*
exponit verba dicte Clausulae, quod in Oratorio pri-
uato non exerceatur vllum munus Parochiale, quod
aliis ibi possit exerceri: eiusmodi sunt, ministrare
sacramenta, facere solitam Eleemosynam, dare pacem,
denunciare festa, ieiunia; ac matrimonia, & familia;
quae per se spectant ad Parochos ideoque ab aliis extra
Parochiales Ecclesias obiri nequeunt, sine ipsorum Pa-
rochorum praesidio. Cum quo tamen stat, vt sacer-
dos tam secularis, quam Regularis celebrare possit in
Oratoriis priuatis secularium sine licentia Parochi.

2. Notandum est tamen hic obiter, in Oratoriis
priuatis Regularium licere administrare sacramenta
omnibus personis subiectis superiori Regulari, cuius-
modi sunt Religiosi, Nouitij, Tertiarij, & alij actu ser-
uientes. Communales intra loca manentes; quia isti
omnes reputantur quoad hoc priuilegium, ac si essent
Religiosi. Sed de hoc infra suo loco. Vide Bordonum
in *Conf. regul. tom. 1. resol. 90. num. 12.*

RESOL. XXX.

An si sint in domo ampla duae familiae, quarum vtraque
domus obtinisset priuilegium Oratorij, qui poste-
rius impetrasset, dicendum sit quod nulliter impe-
trasset?

Et an si Cardinalis maneret in domo Patris, vel Fratris
in habitatione separata vulgo, Apartado seu Quarto,
vt in qua Oratorium erectisset: an inquam, si Pater, aut
Frater obtinuerit licentiam a S. D. N. erigendi in do-
mo sua Oratorium, talis licentia esset inuvalida, stante
clausula apponi solita? Ex part. 11. tractat. 5. & Misc.
5. Res. 33.

Hoc quaesitum procedit: quia in Breuiibus,
quae conceduntur pro Oratoriis priuatis, ap-
ponitur haec clausula, *dummodo in eadem domo celebra-
ta licentia, quae adhuc duret, altera concessa non fuerit.*
Quae clausula supposita, negatiue respondere Megala
in *resol. tom. 2. resol. 191.* cum enim prius sub pro-
prios terminis difficultatem hanc proposuerit, postea
monita, ad illam respondens, ait, posse ab vtra-
que familia in suis adium partibus Oratoria ad
sacrificandum erigi: & hoc probat primò, interpre-
tando Pontificis intentionem circa huius clausulae
intelligentiam, inquam, mentem Pontificis esse
solum denegare licentiam celebrandi plures Missas
in eodem Oratorio, & pro eadem familia, non autem
quoad familiae, & Oratoria sint diuersa, cum
nostra distinctione fundorum nomina, & domus non
natura constituentur, vt habetur ex lege quod in
reum, §. si post, ff. de leg. 1. Secundò pro-
bat, quia in Breui praedicto a Pontifice per do-
mum non intelligitur hic, vel ille adium ambitus,
sed domus materialiter, sed ciuilitate, & politicè sum-
pta, quatenus significat habitationem, familiam,
&c. quapropter ubi sunt distinctae familiae, erunt
distincta domicilia, & domus ciuilitate distinctae, &
confirmari potest ex l. qui domum, ff. ad legem Iu-
liam, de adult. & ex lege in lege censoria, ff. de verb.
signif. in quibus iuribus domus subditur pro habi-
tatione.

3. Sed his non obstantibus ego puto omnino
affirmatiue sententiae adherendum esse, quam late,
& doctè more suo satis firmat Pater Bard. in *Select.*
lib. decimo, quaestio. decima, §. primo, vsque ad §. 9. &
ad argumenta Patris Megalij respondet; & ad funda-
mentum in quo nititur, negat intentionem Pontificis
solum esse denegare licentiam celebrandi plures Missas

in eodem Oratorio pro eadem familia: confundit
enim Actor iste vnam clausulam cum alia: nam Pon-
tifax has duas apponit clausulas vt contra distinctas,
videlicet non celebrandi nisi vnam tantum Missam
pro vnoquoque die, & postea apponit aliam clausu-
lam, scilicet *Dummodo in eadem domo non sit alia licen-
tia, &c.*

3. Ad secundam rationem eiusdem Doctoris res-
pondeo, fundos, & domos, seu eorum distinctionem
non esse per naturam, sed per designationem nostram,
at, non quancumque, sed talem, quae sit extra nos
per aliquod reale distinctiuum, quod supra satis de-
clarauimus.

4. Ad rationes vero nobilis illius viri respondeo,
concedendo à Pontifice nomine domus non in-
telligi hunc, vel illum ambitum materialiter: nam
idem ambitus complectens plura cubicula potest illa
continere, vt constitutua vnius domus, & postea po-
sito medio pariete, prohibente accessum; & ea-
dem cubicula continere, vt constitutua duarum do-
morum; qui quidem parietes non solum mate-
rialiter, verum etiam ciuilitate, hoc est, secundum
iura, & politicè secundum communem homi-
num existimationem domos illas distinguit: leges
autem, quae ab hoc auctore afferuntur non con-
tradiciunt nostrae sententiae, quia ex illis nihil aliud
colligitur, quod faciat ad rem nostram, nisi domum
accipi posse pro habitatione, quod nos non solum
non negamus, sed fatemur hanc esse propriam, vsita-
tam, & communem huius vocis significationem, su-
mendo tamen habitationem, quatenus importat lo-
cum, & non verbaliter in quantum significat exerci-
tium habitationis.

5. Ad illud vero quod dicitur de consuetudine in
aula regis; neque aliud respondere, cum sit quid facti;
& non quid iuris; nisi quod forsitan consue-
tudo immemorabilis, & legitime introducta potuerit
praualere, & maxime scientibus & non contradicen-
tibus, imo approbantibus Praelatis, vt refert Auctor
iste, & talis consuetudo originem trahere potuerit ex
gentium multitudine, & domorum paucitate, quae
in Curia regia inueniuntur: ita vt vna familia cogatur
habitare in aedium parte, & alia familia in altera eiusdem
domus; & sic vsus obtinere potuerit, vt plura Oratoria
ad celebrandum in diuersis aedium partibus eiusdem do-
mus fuerint erecta: nam cum haec sint moralia, & ma-
gna ex parte dependant ab hominum conceptu, po-
tuit contingere, vt consuetudo illius regni distin-
guat domos per habitationem diuersarum familia-
rum: attamen apud nos talis consuetudo non ha-
betur, sed viget ius commune distinguens domos
per factum hominis modo explicato. Haec omnia
Bardi.

6. Et tandem non deseram hic adnotare, no-
stram sententiam docere etiam ex eadem Societate
alterum nostrum Siculum auctorem quidem doctum
Patrem Thomam Tamburinum *Opusc. de sacrificio. Missae*
lib. 1. cap. 4. §. 4. numero 10. ubi sic ait; Si
sint in domo ampla duae familiae, quarum vterque do-
minus obtinisset priuilegium Oratorij, is qui poste-
rius impetrasset, impetrasset nulliter ex vi huius clau-
sulae.

7. Sed quid, si quilibet in his duabus domibus
haberet proprium Oratorium in sua habitatione sepa-
rata, Italicè *Appartato* eiusdem domus? Respon-
deo adhuc nulliter impetrasset, quia clausula non
verat solum ne sit in eodem Oratorio duplex li-
centia, sed ne sit in eadem domo: at praedicta do-
mus quamuis ampla, eadem domus est. Ita ille; qui
tamen postea exceptionem, seu declarationem admit-
tit, remittendo se aliorum iudicio; Nam si domus es-
set tam ampla, vt familiae, ita in situ distanti habitaret,

vt eifanodi fitus moraliter iudicaretur duæ diuerfae domus (quales effent fi fingulae habitationes haberent suas ianuas , fuaque atria , & fimilia , quamuis vtraque conueniret in vnam amplam ianuam quoad exitum , vel in vnum commune atrium) putarent dictam claufulam non obftare posteriori impetranti , quia nunc fecunda concessio non effet pro eadem moraliter domo. Certè fi duæ familiae habitarent Romæ in palatio Vaticano altera ab altera diftinctis in locis , non mihi viderentur effe indicanda habitare in eadem domo : quod igitur ibi euenit propter amplitudinem Palatii , etiam alibi poterit euenire , vbi ea effet amplitudo , vt fufficere ad diftinguendas duas domos prudens vir fine furo , & fallacia iudicaret. Hæc Tambur. Sicut etiam hic Lectori iudicandum relinquo , an fi aliquis Cardinalis maneret in domo Patris , vel Fratris in habitatione separata vulgo *Appartato* feu *Quarto* in quo Oratorium erexiffet , aut inquam fi Pater , aut Frater obtineret licentiam à S. D. N. erigendi in domo fua Oratorium talis licentia effet inualida , ftante claufula apponi folita , de qua fuperius diximus ; videlicet dummodo in eadem domo celebrandi licentia , quæ adhuc duret , alteri concessa non fuerit.

8. Et negatiue respondendum videtur , nam Pontifex , vt pater ex dictis verbis , loquitur de licentiis fpecialiter , & ex priuilegio particulari petentibus à fe , vel à prædecefforibus concessis : Sed in nostro cafu Cardinales non ex licentia fpeciali alicuius Pontificis , fed de iure , & ex priuilegio generali non perfonæ , fed dignitati concessæ , Oratoria erigunt : ergo non includuntur in dicta claufula *Dummodo* , &c. quia eius verba ipsis adaptari non poffunt cum non ex licentia , vt diximus fpeciali , fed de iure ordinario in Oratoriis celebrare competit , quæ quidem multum differunt à priuatis Oratoriis de quibus effe fermo ; nam in istis quis audiens Miffam in die fefto non fatisfacit præcepto ; in Oratoriis verò Cardinalium fatisfacit : in istis poffunt celebrari Miffæ ad libitum , in illis vna tantum , Oratoria Cardinalium non egent Epifcoporum approbatione , nec eorum arbitrio duratura funt. Item in ipsis Miffa celebrari potest in die Pafchæ , Refurrectionis , Pentecoftes , Natiuitatis , &c. quæ omnia non procedunt in priuatis Oratoriis de quibus loquimur. Et alios cafus poffem adducere in quibus apparet differentia inter Oratoria Cardinalium , & quæ aliis conceduntur per breuia particularia. Ergo fignum euidentis efft , claufulam fuperius pofitam non comprehendere Cardinalium Oratoria , fed loqui tantum de Oratoriis eiusdem generis , quæ ex Dataria per licentias particulares à Sanctiffimo expediuntur , non de Oratoriis Cardinalium quibus ius commune præbet hoc priuilegium , & quæ non priuata capellæ , fed publicæ dicenda funt , vt de illis Eminentiffimus Dominus meus Card. de Lugo , quando erat in Societ. Iefu in quadam epiftola directa ad Eminentiff. Dominum meum Card. Brandicum testatur , quam originaliter me vidiffet testor , & alibi per extenfum appofuit.

9. Dicendum itaque videtur in cafu propofito validam effe licentiam obtentam à Patre pro Oratorio priuato domus fuæ , etiam fi in dicta domo habitet Cardinalis filius qui aliud Oratorium pro fe erectum haberet ; Et hæc dicta effe volo feclufio ftyle Curia Romanæ , & praxis Dataria : nam fi extaret in contrarium , ab ipsis recedendum minimè putarem.

10. Notandum efft hîc obiter , poffe Epifcopum concedere licentiam erigendi Oratorium pro celebrandis Miffis in cortili alicuius ruris extra domum in qua efft habitatio. Ita Riccius p. 4. dec. 79. qui citat Nauarrum. Idem docet Pater Bardi vbi fuprà §. 10. num. 5. 1. qui citat Pasqualigum , & Lezanam. Ratio efft , quia tum in Tridentino tum in illa epiftola Sacra Congre-

gationis , ex iuffu Pauli quinti prohibetur Sacram fieri in Oratoriis quæ funt intra domefticos parietes vbi habitant faculares , quod præcipue ob indecentiam vitare voluit Pontifex , quando verò funt extra habitationem , ceffat illa ratio motiua prohibitionis , indecentia videlicet illa : & quia , vt fuppono ingreffus aperitur , vt fideles poffint Sacro intereffe , idcirco talia Oratoria non intelliguntur comprehenfa in decretis illis.

RESOL. XXXI.

An qui habet indultum Oratorij priuati in domo poffit aliud erigere in villa , vt quando efft tibi , audiens Miffam ?

Et quid fentiendum efft de Epifcopis in rure ? Ex p. 9. tit. 1. Ref. 12.

§. 1. DE Epifcopo affirmatiue refpondet Pater Auerfa de Sacram. Euchar. q. 11. fecl. 14. §. 5. vbi fic ait : Poterant , & folebant Epifcopi , etiam post decretum Concilij , concedere facularibus , vt in priuatis fuis Aedibus aptarent Oratorium peculiariter ad hunc facrum vsum , & ab aliis domefticis vifibus liberum , in eoque Miffa celebrari poffet. Quia Concilium indicebat Epifcopis , ne celebrari permitterent extra Oratoria ab ipsis ad hunc facrum vsum designata. Sed nõ prohibebat , quominus etiam in priuatis domibus designarent talia Oratoria in quibus celebrari poffit. At iam ab anno 1615. Paulus V. Summus Pontifex hanc facultatem abftulit Epifcopis , & Sedi Apoftolicæ referuauit per litteras ad eos omnes directas iuffu Sanctiffimi ab Horatio Card. Lancell. quas refert Gauguis in rub. Miffalis p. 1. tit. 20. Quibus tamen non efft ablatâ facultas habendi tale Oratorium ad celebrandum in proprio palatio ipsis Epifcopi vel etiam in domo rurali quia non cenferetur domus priuata. Ita ille : & ante illum Portel. in refp. Regular. tom. 1. part. 3. cafu 20. num. 6.

2. Sed difficultas efft de facularibus , qui ex licentia particulari habent indultum audiendi Miffam in Oratorio domus fuæ. Et affirmatiue videtur prima facie refpondendum , fi dicta Oratoria defignentur , & approbentur ab Epifcopo loci quia licet Breue Pontificis afferat , vt in priuato domus tuæ Ciuitatis v. g. Florentiæ Oratorio &c. tamè qui habitat in villa , dicitur habitare moraliter in Ciuitate , & domus Ciuitatis : ac domus ruralis ficut & Oratorium in domo Ciuitatis , & in domo rurali licet materialiter funt duæ domus , & duo Oratoria , tamen formaliter dici poffunt vna domus , & vnum Oratorium , quia funt eiusdem domini , & quando celebratur in vno , non celebratur in alio. Confirmatur exemplo Epifcoporum : qui licet (vt fuprà diximus) non poffunt habere nifi vnum Oratorium in eorum Palatii ; tamen conceditur eis , vt etiam habere poffint in rure.

3. Sed ego olim de hoc cafu interrogatus , (quem apud neminem pertractatum inueneram) negatiue refpondi , eò quod Summus Pontifex nunquam per vnum Breue concedit facultatem , vt poffit celebrari Miffa in pluribus Oratoriis priuatis , fed in vno tantum , vt conftat ex ftyle Romanæ Curia , omnibus noto : vt optimè obferuat Merolla in Theol. mor. 20. diff. 6. c. 8. dub. 22. n. 128. & idè testatur , cum quadam Marchinoffa Domina multorum Caftorum petiffet à Pontifice facultatem , vt poffet facere coram fe celebrare in Oratoriis priuatis fuarum domorum exiftentium in dictis Caftis , noluit Pontifex per vnum Breue id concedere : quare fuit neceffarium tot Breuia expedire , quot erant Cafta , feu Oratoria. Adde quod priuilegium celebrandi Miffam in Oratoriis priuatis

privatis, maximè existentibus in domibus laicorum, est potius odiosum, quàm fauorabile quia est minus decens reuerentiæ debitæ huic sacrificio, vt bene inquit Suarez, tom. 3. in 3. disp. 88. sect. 6. ergo non est ampliandum sed restringendum.

4. Nec obstat dicere, quòd hoc priuilegium est personale, & ideo sequitur personam: ergo in quocumque loco priuilegiatus potest eo vti: sicuti ego dixi, quòd si v. g. quis ex Ciuitate Florentiæ iret ad habitandum Mediolani, possit virtute indulti concedentis Oratorium priuatum priuilegiato in Ciuitate Florentiæ, illo vti Mediolani; sic licitum erit in casu nostro priuilegium pro Ciuitate Florentiæ, quando priuilegiatus est, ruri illo vti, licet non sit Florentiæ. Respondet esse disparatam rationem inter vtrumque casum: nam in primo, quando quis desinit habitare Florentiæ, & proficiscitur Mediolanum ad habitandum, desinit habere Oratorium Florentiæ, sed tantùm habet Oratorium Mediolani: sed in secundo casu, de quo nunc est queritio, quando dominus est in villa, non desinit habere Oratorium Florentiæ; & sic habet simul, & in eodem tempore duo Oratoria, in quibus potest vti priuilegio: quod est contra mentem Pontificis, vt supra diximus, & contra praxim Curie.

5. Ad confirmationem de Episcopis, qui possunt etiam præter Oratorium Palatii, habere Oratorium in rure. Respondet, esse disparatam rationem inter casum, de quo loquitur, & casum Episcoporum, qui vbiicumque exstant, (vt infra videbimus) etiam extra Diocesium possunt habere Oratoria, celebrando, vel audiendo Sacram cum Altari portatili, ex cap. fin. de priuilegiis in 6.

RESOL. XXXII.

An priuilegiatus exigendi Oratorium in propria domo, possit exigere huius priuilegij exigere alterum ruri: in vna territoriali eiusdem Ciuitatis? Ex par. 1. tract. 3. & Mil. j. Res. 34.

§. 1. ¶ Go olim interrogatus de hoc casu, negatiuè respondit, vt patet in p. 9. tract. 1. res. 22. sed postea Pasqualigus in 99. canon. centur. 1. q. 84. n. 3. affirmatiuam sententiam tenet, quia huiusmodi priuilegium personale est, vt constat ex illa clausula posita in Breui concessionis, Teque specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, quæ denotat priuilegium esse concessum personæ, intuitu eiusdem personæ. Priuilegium autem quod conceditur personæ, contemplatiuè eiusdem personæ, est personale, l. 1. ff. de acqu. qua. & est, & notant Gloss. cap. 1. 25. q. 2. in it. & in cap. 1. de his que sunt à Prelatis, Bart. l. 1. n. 2. ff. de cons. princip. Aymon. conf. 239. n. 4. Alciat. resp. 203. num. 12. alias conf. 7. man. 16. lib. 4. 10. Ceteri tract. de primogenit. lib. 3. quest. 1. num. 3. Ruin. conf. 217. n. 15. in fine, col. 1. Barbosa l. quia tale, num. 5. ff. solito matrimonio Alexand. conf. 86. in it. lib. 1. Suarez lib. 8. de legibus, cap. 7. num. 10.

¶ Cum autem priuilegium personale sequatur personam, in omnibus ff. de regul. iuris, & c. priuilegium de regul. iuris in 6. sequitur, quod ille, cui est concessum priuilegium audiendi Missam in Oratorio priuato suæ domus possit frui priuilegio, siue sit in ciuitate, siue extra, in hoc, vel in illo loco, vbi habet domum, & proinde possit ibi erigere aliud Oratorium, quia erectio Oratorij est quod accessorium ad fructuonem priuilegij. Concesso autem principali, censetur concessa etiam accessoria, cap. prudentiam 6. si verò, de off. deleg. & notant Alber. l. cum principalis ff. de reg. iuris, Euerat. loco à concessione anteced. ad concess. cons. man. 2. Aymon. de antiquit. temporum part. 4.

num. 67. Et proinde concessa sepultura, cer feret concessa etiam celebratio pro defunctis, vt notant Federicus, de Senis conf. 186. in it. & etiam delatio mortui processionaliter, vt notans, Oldrad. concess. l. 225. numer. 1. 4. ver. ultimo videtur. Tusch. litt. A, conclus. 77. num. 9. & 10.

3. Sed his non obstantibus, ego non recedo à sententia negatiua quam docui, & quam tenuit de hoc casu à me confusus olim dum viuèret Illustr. Marald. Secretarius Breuium SS. D. N. Innocentij X. qui bene de hac materia respondere poterat, cum praxim sciret, & mentem SS. D. N. nam dicta Breuia p̄t eis manus exhibant. Et ideo nostram sententiam inuenio nominatim contra Patrem Pasqualigum docere ne uisimè doctissimum, eruditissimumque Patrem Bardum in Select. lib. 10. q. 10. §. 9. n. 46. vbi & optimè hic distinguit, si ruri, verbi gratia erigatur aliud Oratorium, manente eo, quòd fuit erectum domi, vt in vtroque vi eiusdem priuilegij fiat Sacrum: secundò si domi destructo primo, erigatur ruri secundum: si in priori sensu sumatur difficultas, puro esse omnino reiciendam hanc sententiam, quamuis demus hoc priuilegium esse fauorabile, & non odiosum, quia mens Pontificis in concessione huius priuilegij est, vt vnum dumtaxat retineatur Oratorium ad hunc effectum: & praxis hoc manifestat, licet demus successiue plura esse posse: nunquam enim vidi, aut audiui virtute vnus tantum priuilegij sub hac consuetudine emanantis, plura Oratoria concessa esse, quæ actu existant, in quibus celebratur: si verò difficultas in secundo sensu sumatur, posita opinione quam superius vt probabilem sequuti sumus, pars affirmatiua erit admittenda: ex suppositione enim, quod priuilegium sit personale; vtique personam sequi debet.

4. Sed instabis, facta suppositione quod priuilegium istud sit personale, & consequenter vbiicumque vt probatum est, possit priuilegiatus Oratorium ad celebrandum erigere, nequit sufficiens ratio assignari, quare non valeat id fieri, dum ruri manet: videtur enim idem persistere mortuum, ob quod priuilegium concessum fuit, nempe qualitas personæ priuilegiate, eiusque spiritualis consolatio: hæc autem motiua ipsam personam vbiq; comitantur, diuturna autem, aut breuis habitatio magis in vno, quàm in alio loco, nihil videtur facere ad substantiam huius priuilegij.

5. Respondet, vt in prima conclusione statui, si in re hac spectemus stylum Curie, videtur esse necessaria noua concessio, quando priuilegiatus mutat habitationem: proinde vi eiusdem vnici priuilegij multò minus poterit aliud Oratorium ad celebrandum erigere in domo rurali: imò fictione iuris censetur in eadem ciuitate duo Oratoria habere apta ad Sacrum conficiendum, quod certum est fieri non posse: nam domus in suburbis, seu in continentibus, perinde est ac si esset intra mœnia ciuitatis, & præsertim in hac materia, in qua, vt ostendimus, priuilegium istud, vt potè odiosum, strictè est explicandum, & non ampliandum, & ideo licentiam erigendi Oratorium in vrbe Panormitana v. g. ita interpretari debemus, vt priuilegiatus in ipsa ciuitate, & in habitationibus continentibus, & prope ipsam urbem, nequeat nisi vnum tantum Oratorium ad hunc effectum erigere: restrictio autem ista non attenditur à nobis in ordine ad nomen ciuitatis, scilicet Panormi; quia vt sic magis ampliaretur significatio, si sub tali nomine comprehendamus non solum ciuitatem intra mœnia clausam, sed etiam contingas habitationes: sed attenditur in ordine ad erectionem Oratorij, & dicimus non tantum intra urbem, sed in suis quoque continentibus vnicum tantum posse Oratorium erigi.

6. Respon

6. Respondeo secundò, quamvis hoc priuilegium personale existimetur à nobis, personalitas tamen non debet ita solitarie sumi in ratione obiecti mouentis Pontificem ad priuilegium concedendum, vt etiam non includat commemorationem in loco; licet iste vel alius locus, iuxta hanc sententiam materialiter se habeat; atque adeo obiectum adæquatum, & motiuum sit totum hoc nempe persona ipsa, non vt sic, sed vt commemorans, & ideo si ipse priuilegiatus per modum transitus reperitur in aliquo loco, vel ad breue tempus, ita vt nequeat dici ibi ligere domicilium, deferendo priorem locum, nequaquam poterit Oratorium in tali loco erigere, quia breui tempore aliquis diuertens è proprio domicilio ad illud reuertens, moraliter non censetur esse in loco, ad quem diuertit, vt variis iuribus, & multorum sententia probat Sanchez lib. 2. de matrim. dist. 18. num. 6. in probatione 4. vt sic enim seculares se habent vt Episcopi, qui de iure communi possunt vbiicumque existunt celebrare, vel coram ipsis celebrare facere in proprio palatio: hoc autem nemo dixit. Hucusque Pater Bardi.

Ex quibus patet responsio ad argumenta Patris Pasqualigi, & firma remanet sententia negatiua quam ego olim docui.

RESOL. XXXIII.

An si quis habuit, v.g. licentiam celebrandi in Oratorio priuato domus sue in Ciuitate Panormi, possit vti hoc priuilegio, si transferat domicilium Messana?

Et an sub nomine familie in prefatis Indultis & licentiis posita veniat maritus, vxor, filij, & filia, atque etiam nurus habitans in eadem domo, & commensales, sicut omnes serui, & serua commensales, qui in ministerio eiusdem familie sunt? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Refol. 208.

Sup. hoc in Ref. seq. & in tom. 2. tit. 1. Ref. 5. §. vii.

§. 1. **H**ic casus est multum practicabilis, & negatiue videtur respondendum; quia rescriptum Pontificum asserit, quod Missa celebratur in domo ciuitatis Panormi: ergo non potest celebrari in domo ciuitatis Messana, nam alias dicta verba nihil operarentur: vide cap. commissis, §. porro, de elect. in 6. & l. bones, §. hoc sermone, ff. de verb. signif.

Sup. hoc in Ref. 1. not. praterit, §. 1. post med. vers. Igitur, & infr. in Ref. 37. §. 1.

2. Verum opinio affirmatiua probabilissima mihi videtur, quod docet nouissimè Antonius Nouarius in summa Bullarum, tit. de Oratoris priuatis, num. 6. & Megalium ver. resolut. tom. 2. resolut. 67. per totam, quia hoc non est priuilegium locale, sed personale; vnde finitur morte illius, cui talis licentia concessa fuit; ergo in quocumque loco quis habitauerit, poterit sibi facere Missam celebrare, cum licentia tamen Ordinarij & seruatis seruandis in concessione. Ad argumentum vero contrarium respondeo, illa verba non esse apposita dispositiue, sed demonstratiue; & verba quæ tantum causa demonstrationis apponuntur, nihil operantur, cum demonstrent habitationem; vt rectè obseruat Crauetta consil. 86. n. 11. ergo, &c. Adde, quod in dubio verba accipienda sunt demonstratiue, non autem taxatiue, aut limitatiue, vt declarauit Sacra Rota in vna Squillacensi die 4. Martij 1616. coram Reuerendissimo Martino Andrea decis. 34. num. 7. ex doctrina Bartol. in l. cum pater, §. mensa, num. 8. ff. de legat. 2. Decio consil. 183. n. 1. ver. & ad hoc facit, & consil. 468. num. 3. Crauetta consil. 301. num. 3. Cephalus consil. 13. num. 37.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Nec obstat.

3. Notandum est tamen hic obiter cum supradictis Doctoribus, sub nomine familie in prefatis licentiis posita venire maritum & vxorem, filios & filias, ac etiam nurum habitantem in eadem domo, & commensales; sicut & omnes serui, & serua commensales, qui in ministerio eiusdem familie sunt.

Sup. hoc inf. in Ref. 41. & quamuis pro Crucia-

§. 2. Probatur secundò, quia sicut cessante omnino causa priuilegij, ipsum cessat, vt probant Azor. lib. 7. cap. 22. §. 14. Sanc. lib. 8. de matr. disp. 30. n. 16. Bonac. p. 8. §. 2. n. 4. & alij; sic perseverante causa eius concessionis, ipsa perseverat: licet alia circumstantia mutentur. Causa autem fuit generis nobilitas, & valeret infirma, vt exprimit Indultum, non autem habitatio in tali Oppido: ergo etiam cessante hac, illa non cessabit. Sicut si Petro existenti Hispali dispensatio in ieiunio, lactu icinijs, aut recitatione Horarum concederetur ob debilem valitudinem, vel cum eo dispensaret Pontifex in tertio gradu affinitatis ad contrahendum cum Maria quantumvis illi existenti Hispali Indultum concedi assereret, vel Vicario Hispalensi de causis dispensationis cognoscendum committeretur: quis dubitet, si domicilium Cordubam transferat Petrus, noua illam ad hæc non indigere dispensatione? Sic DD. Guttieri. Salas, Angel. Sylu. & alij apud Bonac. de dispens. p. 10. §. 1. prop. 3. n. 5. & 9. Et hæc omnia docet Pellizz. in Man. Reg. tom. 2. sr. act. 8. cap. 2. sect. 2. n. 152. & me citato, Barbol. de iur. Ecc. lib. 2. c. 8. n. 16. & me citato, Auerfam de Sacram. Euch. q. 11. sect. 14. §. 6. Vnde sententia Merolla nullum vsque adhuc habet Authorem meum autem sententiam, præter Nouar. & Megal. rescript. Quintaduenas, Pellizzar. Auerfa, & Barbola. Nullum itaque Doctorem in sui fauorem habet Merolla: ego verò sex.

falem; sicut & omnes seruos, & seruas commensales, qui in ministerio eiusdem familie sunt.

RESOL. XXXIV.

An Oratoria priuata vbiq; suffragentur priuilegiato? Et cursim probatur, quod sicut cessante omnino causa priuilegij ipsum cessat, sic perseverante causa eius concessionis, ipsa perseverat, licet alia circumstantia mutentur. Ex p. 9. tit. 1. Ref. 7.

§. 1. **V**t si, v.g. in facultate celebrandi Sacrum in priuata domo Oratorio assignetur Ciuitas, possit priuilegiatus extra illam priuilegio vti. Et affirmatiuam sententiam contra Merollam ego olim docui, quam me citato, nunc docet Quintaduenas in Theol. mor. tom. 1. sr. act. 7. sing. 31. per tot. Probatur ait, Primo, quia hoc est priuilegium personale, si enim hoc, vt desinitur ab vtriusque Iuris DD. illud est, quod conceditur immediate personæ ratione sui, vt ex l. Priuilegium, ff. de reg. iur. docent Suar. lib. 8. c. 3. n. 3. Azor. 1. p. lib. 5. c. 12. §. 6. Bonac. de priu. p. 2. prop. 2. n. 6. Salas de leg. disp. 20. sect. 17. n. 124. & est communis DD. quis dubitet hoc personale esse, cum dicat Nannius: *Tua spirituali consulationi consulere, teque specialis gratia favore prospiciuolente?* Et vt notat Bonac. sup. p. 8. §. 1. n. 3. cum nomen, & cognomen priuilegiati ex priuilegio nominatur, sicut in hoc accidit, hoc omnino personale est. Igitur, si personale est priuilegium hoc, personam semper sequitur, & cum eadem perseverat, & extinguitur, vt constat ex c. Priuilegium, & ibi DD. de reg. iur. in 6. statuitur, Tiraquel. de retr. lig. §. 26. Menoch. consil. 123. n. 2. Turch. tom. 6. l. Priu. concl. 746. Cardof. prax. Indic. & Admo. verb. Priu. n. 4. Marc. Ant. ver. l. 1. ref. 109. n. 6. Suar. Salas, Azor. & Bonac. sup. ac est communis. A contrario, si non personale, sed locale foret, semper in domo eius Oppidi posset celebrari, siue nobilis, siue ignobilis, siue sanus, siue infirmus habitarent in ea: quod absurdissimum, & contra Praxim omnino est.

2. Probatur secundò, quia sicut cessante omnino causa priuilegij, ipsum cessat, vt probant Azor. lib. 7. cap. 22. §. 14. Sanc. lib. 8. de matr. disp. 30. n. 16. Bonac. p. 8. §. 2. n. 4. & alij; sic perseverante causa eius concessionis, ipsa perseverat: licet alia circumstantia mutentur. Causa autem fuit generis nobilitas, & valeret infirma, vt exprimit Indultum, non autem habitatio in tali Oppido: ergo etiam cessante hac, illa non cessabit. Sicut si Petro existenti Hispali dispensatio in ieiunio, lactu icinijs, aut recitatione Horarum concederetur ob debilem valitudinem, vel cum eo dispensaret Pontifex in tertio gradu affinitatis ad contrahendum cum Maria quantumvis illi existenti Hispali Indultum concedi assereret, vel Vicario Hispalensi de causis dispensationis cognoscendum committeretur: quis dubitet, si domicilium Cordubam transferat Petrus, noua illam ad hæc non indigere dispensatione? Sic DD. Guttieri. Salas, Angel. Sylu. & alij apud Bonac. de dispens. p. 10. §. 1. prop. 3. n. 5. & 9. Et hæc omnia docet Pellizz. in Man. Reg. tom. 2. sr. act. 8. cap. 2. sect. 2. n. 152. & me citato, Barbol. de iur. Ecc. lib. 2. c. 8. n. 16. & me citato, Auerfam de Sacram. Euch. q. 11. sect. 14. §. 6. Vnde sententia Merolla nullum vsque adhuc habet Authorem meum autem sententiam, præter Nouar. & Megal. rescript. Quintaduenas, Pellizzar. Auerfa, & Barbola. Nullum itaque Doctorem in sui fauorem habet Merolla: ego verò sex.

3. Nec obstant, vt alibi dixi, verba Pontificis apponi solita in Breuibus, v.g. *Vt in priuato Domus sua Ciuitate Panormi Oratorio*, &c. nam dicta verba non ponuntur taxatiue, sed demonstratiue, vt in simili casu notauit nouissimi

nouissime Sacra Rota Romana coram Rojas in causa Marianæ, seu Accie Beneficij die 10. Iun. 1648. quod in dubio semper præsumitur, vt docet Aymon cons. 307.

4. Nota quod post hæc scripta peruenit ad manus meas. *Opus de Sacrificio Missæ* P. Thomæ Tamburini, qui in lib. 1. cap. 3. §. 1. n. 2. supradictam nostram sententiam me citato, tuetur & tenet: sic enim asserit: (Si talis Priuilegiatus transferat domiciliū in aliam Diocesium, ex Panormitana, v. g. eat ad Messaniensem, non amittit priuilegium, sed ibi poterit illo vti. Ratio est: quia hoc Priuilegium est personale, quod personam sequitur, nec affixum loco: & illud *Diocesis talis*, non apponitur restrictiue, seu taxatiue sed solum demonstratiue in hunc sensum. *Tibi qui nunc es Diocesis talis*. Ita Tamburinus, qui n. 7. bene notat in tali casu necesse esse, vt accedat Episcopus aut eius vicarius locum nouum approbaturus.

RESOL. XXXV.

An qui habet licentiam, vt possit audire Missam in Oratorio domus sue, si est infirmus, aut carceratus, teneatur illam in diebus festiuis audire?
Et ne tenet habentem Bullam Cruciatæ non teneri Missam audire tempore interdicti. Ex part. 4. tra. 4. & Misc. R. 80.

§. 1. Affirmatiue videtur respondendum ex Azonio tom. 1. lib. 7. cap. 1. ver. *Tertio queritur*, Soto in 4. sent. dist. 13. q. 2. art. 1. d. 22. q. 3. a. 1. Medina in sum. 1. p. cap. 1. §. 1. & 1. §. 30. & alius, quos citauit in 1. p. tra. 1. §. 1. q. 2. qui asserunt tempore interdicti habentem Bullam Cruciatæ teneri Missam audire, & probant hæc sententia affirmatiua, quia cum talis possit audire Missam ex licentia quam habet, ergo tenetur.

2. Verum negatiuam opinionem tenendam esse puto quam tuetur Suarez in 3. part. quæst. 83. art. 6. d. 2. §. 6. Ledesma in summa part. 1. cap. 27. de Sacram. conel. 16. & nouissime Agidius de Trullench. in expostio. Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 3. dub. 6. num. 9. quia talis non tenetur querere Sacerdotem, & dare stipendium vt sibi Missam celebrat, sed solum tenetur ex præcepto audire Missam, & ideo nemo cogitur sumere Bullam, vt tempore interdicti possit Missam audire. Imo ego puto cū Ledesma, Trullench & aliis sic impediri non teneri audire Missam in dicto Oratorio, quamuis gratia inueniat celebrantem, quia dicere Missam in priuatis domibus, & Oratoriis approbatis, de se est odiosum, & priuilegium derogatorium iuris communis, & est dispar ratio inter hunc casum & casum temporis interdicti: Nam in casu interdicti sublato impedimento nulla fit dispensatio in iure communi: nam Missa & dicitur & celebratur vt debet & solet: at in hoc casu sublato impedimento non celebratur Missa, vt regulariter & ordinariè celebratur, quia extra Ecclesiam dicitur. Adde quod multi Doctores, vt Auila, Cossich & alij, quos adduxi loco citato, probabiliter asserunt, neque tempore interdicti habentem Bullam Cruciatæ teneri sacrificium Missæ audire.

RESOL. XXXVI.

An priuilegiatus audire Missam in Oratorio priuato domus sue teneatur in diebus festiuis, si v. g. non possit audire Ecclesiam & sit carceratus, vel agrotus?
Et in exemplum adducuntur alij diuersi casus & tandem inferunt, quod nemo tenetur sumere Bullam Cruciatæ, vt tempore interdicti audire Missam possit.
Tom. V.

fit, & habens prædictam Bullam non tenetur tempore interdicti audire Missam. Ex p. 9. tr. 1. Ref. 19.

§. 1. Affirmatiua sententia probatur ex Cenedo in *quæstionibus Can. 9. 44* & aliis penes ipsum asserentibus quod habens priuilegium, vel gratiam audiendi diuina officia, vel saltem Missam tempore interdicti, nisi interdictus sit ipse, vel dederit causam interdicto non audiens Missam in diebus festiuis Ecclesie, peccat mortaliter, modò possit sine minima difficultate eam audire, arg. *tex. in l. Continuus, 137. §. illud ff. de verb. oblig.* Et ratio est, quia iste priuilegiatus potest audire Missam, ergo tenetur. Secundo quia respectu huius iam non est interdictum, ergo tenetur, sicut antequàm poneretur interdictum. Tertio, si detento in carcere concedatur licentia, vt eat ad audiendam Missam, tenetur audire, ergo etiam in nostro casu. Quæ rationes si rectè perpendantur, probant ad casum propositum, priuilegiatum teneri audire Missam in Oratorio priuato, si est carceratus, vel agrotus, & non potest adire Ecclesiam.

2. Et quidem in hac materia supponendum est duo ista esse valde diuersa videlicet vsum priuilegij cadere sub præceptum ex vi ipsius priuilegij, & aliud, vsum priuilegij cadere sub præceptum non ex vi ipsius priuilegij, sed ex vi alterius legis, seu præcepti extrinseci. De primo, aio, regulariter loquendo, vsum priuilegij non esse de præcepto; proinde neminem teneri suo vti priuilegio, dixi, regulariter: nam aliquando ipsummet priuilegium obligat priuilegiatum ad vsum, vt est, verbi gratia, priuilegium fori, & Canonis, quod habent Ecclesiastici; nequit enim Clericus renunciare priuilegio fori, & conueniri coram iudice laico, etiam in propriis causis, quando ipse est conuentus, neque renunciare priuilegio Canonis, consentiendo vt alius iniuriosè ipsum percutiat, & sic in multis alijs priuilegijs, quæ primò, & per se Communitatem, aut statum priuilegiati respiciunt: at in priuilegijs particulari personæ concessis nulla est difficultas, quia priuilegiatus potest non vti suo priuilegio. Si verò sermo sit de secundo tunc dico, posse priuilegiatum obligari ad vsum suo priuilegio, si ab extrinsecò vsum illius priuilegij etiam particularis sit præceptus, quod explicari poterit in multis casibus: verbi gratia, habeat quis priuilegium non soluendi decimas, aut tributa, &c. & habeat pariter onera satis faciendi varijs creditoribus, si ponamus, quod soluendo decimas, aut tributa fiat impo-tes ex toto, aut ex notabili parte ad satis faciendū, certū est ex vi iustitiæ teneri ad vsum illius priuilegij tanquam ad mediū hinc, & nunc necessarium, & facile ad iustitiā seruandam, & tunc vsum priuilegij erit sub præcepto, non ex vi priuilegij sed ex vi iustitiæ obligantis debitorem ad soluendum quod debet, & ad ponenda media necessaria ad solutionem, si dependeat à voluntate ipsius debitoris, & facile possint adhiberi. Ergo.

3. Sed his non obstantibus, negatiuam sententiam tenent plures DD. quos alibi adduxi. Et idem illam nouissime in terminis casus nostri tenet Pater Escobar in *Theol. Moral. tr. 1. exam. 11. cap. 11. n. 97.* vbi sic ait: *Habet quis priuilegium, vt in Oratorio domus sue possit Missam audire: teneat tamen illam ibi audire, quando est infirmus, vel alia de causa exire non potest: Ex Suario negatiue respondeo, vt de priuilegio tempore interdicti asserui, ne scilicet ex priuilegio grauari ille videatur. Ita ille: cui adde Merollam, tom 3. disp. 6. d. 6. & cap. 8. dub. 22. n. 123. & me citato, Pater Pellizz. in *Man. Regul. tom 2. tra. 8. cap. 2. sect. 2. num. 154.* Tum uia, ait, ipse, nemo tenetur sumere Bullam Cruciatæ, vt tempore interdicti Missam audire possit: tum quia multi, & graues Doctores sentiunt, habentem dictam Bullam, non teneri tempore interdicti audire Missam, tum quia nemo obligatur vti priuilegio suo alioquin*

Sup. doct. huius §. lege doct. Ref. præterita, & aliarum annot. post ad lin. §. textus, & Ref. annot. seq.

Alibi in Ref. præterita, & in to. 3. tr. 1. Ref. 102. §. Dices. in princ. & in §. Sed ad hoc propò fit. 4. ver. Et sic.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in alij eius annot. post ad lin. §. textus.

E gratia

Monasteriis, ubi ordinariē fideles sunt ad id congregati, non verò pro aliis locis extraordinariis quāquam approbatis ad celebrandum Sacrum, vt pro Oratoriis, & in dicto cap. vbi fit dicta concessio, tantum in mentio Ecclesiarum & Monasteriorum, & multo magis pro locis non priuilegiatis. Sayrus ergo & Auzias, qui dicunt dictam concessionem fieri pro omnibus locis, etiam in quibus aliās seclulo interdicto possunt celebrari, nimis extendunt concessionem Pontificis. Exillimamus ergo extra dictas Ecclesias & Monasteria non posse Missas quotidie celebrari, nec officia diuina conuentualiter dici. Ita Turrianus, & hanc sententiam tenet etiam Mercerus in 3. par. quest. 24. de interdicto, 7.

Sed his non obstantibus opinionem affirmatiuam probabiliorē esse censo, quam tuctur Præpos. in 3. par. de interdicto, 1. num. 29. Dicendum est igitur in interdicto permitti vt Missæ celebrentur non solum in Ecclesiis & Monasteriis, sed etiam in Oratoriis diuini cultus deputatis, quæ in materia familiaribus possunt sub Ecclesiis comprehendī. Et ita hanc sententiam docet etiam Suarez disp. 34. sect. 1. n. 8. quem citat & sequitur Villalob. in sum. tom. 1. tract. 19. cap. 5. n. 8. & tandem hanc sententiam tenet etiam Fellic. tom. 1. tract. 18. cap. 3. n. 65. Layman lib. 5. tract. 5. par. 4. n. 4. Blandus de censur. disp. 7. art. 7. assert. 7. Ludouicus de la Cruz in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 5. dub. 2. num. 6. Trullench in Bulla Cruc. lib. 1. s. 1. dub. 2. n. 5. Phil. Faber de cens. in 4. sent. dist. 25. q. 1. disp. 5. cap. 1. n. 31. & Moscolus in sum. tract. 16. cap. 8. sic asserens: [Quædam palabras Iglesias, y Monasterios no se han de tomar tan literalmente, que por esso se ayau de eschyr las Capillas, y Oratorios particulares, como algunos han querido dezir, por que verdaderamente se pusieron en el dicho Capitulo por causa de exemplo mas comun, y ordinario, y assi guardando la dicha forma, y cautela, es cosa cierta, que se puede celebrar en las Iglesias, y Monasterios como antes, qui viera en el dicho, y antes del entredicho se podia celebrar en las dichas Capillas, y Oratorios particulares, luego tambien se podrá celebrar en ellas, y en ellos con la dicha preuencion, y cautela.] Ita ille.

RESOL. XXXIX.

An in priuatis Oratoriis, si non adsit presens Dominus, liceat Missam celebrare coram familiaribus?
Et an hoc possit fieri tempore interdicti vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ, in qua adsit eadem clausula, ac in dictis licentiis? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Resol. 13.

Lim negatiuè respondi, nixus autoritate Henrriquez lib. 7. cap. 11. Rodriquez in Bulla Cruc. s. 1. num. 5. & aliorum, assertentium id fieri non posse tempore interdicti vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ, in qua adsit eadem clausula ac in dictis licentiis, in quibus conceditur celebratio Missæ in priuatis locis.

Verum his non obstantibus affirmatiuam sententiam etiam probabilē esse puto, & ita, vt mihi asserit, obseruatur in praxi & in terminis Bullæ Cruciatæ docet Ludouicus à Cruz disp. 1. cap. 5. dub. 3. n. 5. vbi sic ait, id quod notat Rodriquez, nimirum Missam celebrari non posse coram familiaribus, aut cōsanguineis, nisi ipso domino præsentē, non placet quibusdam minoribus, quia Bulla concedit posse celebrari in sua, ac familiarium & domesticorum, necnon cōsanguineorum suorum præsentia; ergo sicut possit celebrari in sola præsentia domini, non obstante illa par-

ticula copulatiua, & ita etiam in sola præsentia familiarum. Ita ille, quæ omnia militant in casu nostro: ergo, &c. Nec obstat quòd in dictis licentiis adsit illa clausula, in sua, & suorum, quæ quidem particula, & coniungit antecedentia cum sequentibus: nam respondeo quòd aliquando hæc particula, & accipitur disiunctiuè pro aut, seu, vel, vt obseruat Rodriquez in 99. regul. tom. 37. quest. 17. art. 19. Comitulus in respons. moral. lib. 7. q. 9. num. 4. & Portel in resp. moral. part. 3. cas. 19.

RESOL. XL.

An familia possit Missam audire in priuato Oratorio, non presente Domino?
Et infertur idem dicendum esse, si prædicta familia in supradicto Oratorio vult audire Missam, virtute Cruciatæ, & maxime tempore interdicti. Ex p. 9. tract. 1. Ref. 2.

§. 1. **C**asus frequentissimus est, & in Breuibus Pontificis habentur hæc verba: *In tua, ac tue familia præsentia.* Et negatiuam sententiam, loquens tamen de auditione Missæ tempore Interdicti, virtute Bullæ Cruciatæ, tenet ex multis Pater Bardi, part. 2. tract. 2. cap. 3. sect. 8. num. 69. & seqq. vbi respondet ad argumentum, quod ego adduxeram, nempe, particulam, ac, disingere, non copulare, & ait: Particulam illam, & secundum propriam ipsius significationem seu naturam, esse coniunctiuam, vt ex multis Authoribus ostendit Barbofa de distinctionibus, dist. 110. n. 3, at tamen aliquando sumi posse disiunctiuè non negamus, vt idem Author affirmat, n. 18. sed talem acceptionē dicimus esse impropriam, vt ipse Barbofa aduertit, n. 57. & iuxta diuersitatem materie, cui dictio ipsa applicatur, agnoscei poterit, an copulatiuè, an verò disiunctiuè sumi debeat: loquendo autem vniuersaliter talis mihi occurrit regula proponenda: si duo, inter quos dictio ponitur, æquè primò, vel sine dependentia vnius ab alio participant rationem illam, per quam connectuntur, tunc dictio accipienda erit disiunctiuè, si verò non æquè primò, vel cum dependentia, tunc copulatiuè erit sumenda. Exemplis regulam hanc illustrabimus: sint duo in quibus adæquate resideat potestas in aliquem effectum, v.g. sint Petrus, & Paulus diuites, & dicatur: Petrus, & Paulus possunt centum aureos expendere; dictio, &, disiunctiuè accipitur: quia ambo seorsim possunt aureos illos erogare: contra verò, si potestas sit in vno dumtaxat, & in alio per coniunctionem, & dependentiam ab alio, vel vnus non sit potens sine alio, tunc copulatiuè dictio est interpretanda, vt si dicatur: Petrus Clericus, & sua familia est immunis à gabella, dictio, &, faciet sensum copulatiuum: nam familia per connexionem, & dependentiam à Petro fruitur Immunitate, non autem sine illo: vel si dicatur: Parochus in sua, & testium præsentia accipere debet consensum eorum, qui matrimonium contrahunt, dictio, &, erit copulatiua, quia neque solus Parochus sine testibus, neque testes sine Parocho legitime, & valide consensum illum accipere queunt: sic autem in casu, de quo agimus, familiares, cum gaudeant priuilegio assistendi per dependentiam à domino, in quo adæquate residet priuilegiū assistendi diuinis, assero sine præsentia domini nõ posse assistere: illationes verò ad conuertentiam non valent, nisi quando particula, &, disiunctiuè ponitur, seu quando ratio illa, per quam extrema connectuntur æquè, & sine dependentia vnius ab alio in vtroque reperitur: si verò primò, & per se solum in vno resideat; in aliis verò per accidens, seu per redundantiam ab illo; tunc copulatiuè est explicanda: quapropter non

V N A
H N I A
I I I I V V
I I I I

valet illatio, quæ contra nos fit, dum dicitur: Si familiares nequeunt diuinis assistere sine præsentia domini, neque dominus poterit sine præsentia familiarium, vel affirmatiuè, Si dominus potest sine famulis, & famuli sine domino, etiam poterunt interesse diuinis, non valet, inquam, quia ratio, seu facultas assistendi, primo, & per se in domino reperitur; in familiaribus verò per redundantiam, & dependentiam à domino. Hucusque Bardi satis quidem ingeniosè, & probabiliter.

Alibi in Resolutionibus nor. præc. fit.

2. Sed sententiam affirmatiuam tenet Noarius in *summa Bull. tom. 1. tit. de Oratorijs, num. 8.* & Ego alibi doctus, & nunc existimo etiam iterum satis probabilè, & illam, vt talem, me citato, tenent duo docti viri ex Societate, Quintanadu. & Pellizzarius, ille in *Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 32. n. 7.* hic in *Mammal. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. n. 149.* vbi sic ait: Quæres, an vi verborum illorum, quæ in Breui continentur in tua, ac familia tua, &c. præsentia celebrari facere, ad vsum huius concessionis sit necesse, vt inter sit Missæ is, qui obtinuit indultum; ita vt, ipso absente, indultum non suffragetur cæteris, qui sunt de eius familia? Respondeatur, videri probabile, quòd cum vigote Bueus celebrari possit Missa in præsentia illius, qui illud obtinuit, ac familia illius & non obstante particula copulatiua, ac, possit Missa celebrari in sola præsentia domini; sic videtur posse celebrari in sola præsentia familia, absente domino. Ita Ludou. de la Cruz in *Bulla Cruc. disp. 1. c. 5. disp. 3. n. 5.* & cum eo Diana p. 5. tract. 1. c. 77. in simili contra Henrig. Rodriguez, & Trulench citatos à Diana; & probatur tum ex modo, dictis; tum quia beneficium Principis rarissimè interpretandum est *l. fin. ff. de Constit. Princ. & l. si quando, C. de inoff. testam.* concessio autem, de qua hic, est beneficium Principis, nulli præiudiciale, & aliàs cedens in bonum animæ, idèq; debet interpretari late, vt nos interpretamur; tum, quia vbi militat eadem ratio militat eadem iuris dispositio in materia fauorabili: sicut ergo indultum celebrandi in Oratorio priuato, concessum per Bullam Cruciatæ à Ludouico de la Cruz, aliiq; iunioribus extèdit ad familiares, etiam absente domino; sic & debet extèdi similis concessio, de qua hic agimus, cum sit par ratio de vtraque concessione. Certè hanc assertionem approbarunt viri doctissimi à me consulti. Hæc Pellizzar. Et hanc sententiam etiam me citato, tenet P. Auerla de *Sacram. Euch. 9. 1. sect. 14. §. 7.* & ita est praxis: nam passim, absente domino, eius familiares audiunt Missas in priuatis Oratorijs; quia, vt alibi diximus, particula illa, ac, non habet copulatiuam, sed disiuunctiuam, vt ex variis locis probat Cornejo, in 3. p. D. Thoma, tract. 4. §. 80. *disp. vnica, de Communionem sub vtraque specie, dub. 1. mon. 4.*

Quæ hic est inf. Ref. §. 2. §. vt. à vers. Sed an.

3. Nota tamen, quòd post hæc scripta inueni contra amicissimum P. Bardi nostram sententiam docere Castrum Pal. tom. 4. tract. 25. *disputat. vnic. punct. 6. n. 9.* omninò videndam: vnde plures Doctores stant pro nostra sententia, nisi aliquis dicat, Patrem Bardi nec etiam extere contra illam: nam loquitur de Missis audiendis in Oratorio priuato virtute Bullæ Cruciatæ tempore interditi, non autem loquitur in casu nostro. & inter vtrumque casum adesse disparem rationem probat Pellizz. vbi supra. Sed ego puto probabiliter, idem dicendum esse in vtròque casu.

RESOL. XLII.

An aliqui, et infra, commorantes in domo secularis habitantis Indultum Oratorij priuati, si viuunt suis expensis, gaudeant privilegio audiendi Missam in dicto Oratorio?

Et explanatur alia clausula, quæ apponitur in aliquibus priuatis Indultis, necnon hospitum tuorum præsen-

tia, & quomodo est intelligenda. Ex part. 9. tract. 1. Ref. 6.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Pellizz. in *man. Regul. tom. 2. tract. 8. c. 2. sect. 2. num. 149.* sic asserens: Accedit, quòd licet frater habitans induitum Oratorij & vxor præfati fratris cum sua familia habentes propriam mensam, proprios redditus, & proprios famulos verè, & propriè non possunt dici de familia habitantis indultum Oratorij, etsi habitent in eius domo: cum potius reuera sint duæ familiae: nihilominus in materia fauorabili (cuiusmodi est vsus dicti indulti nomen familiae videtur posse impropriari, ita vt extendatur ad præfatum fratrem, eius vxorem, ac famulos, præfatum cum vsus ille nemini sit præiudicialis, & fauorabilia debeant ampliari, *l. cum quidam, ff. de lib. & postum.* Quod non puto procedere de filiabus nuptis, ac filiis separatis à conuictu parentum habentium indultum Oratorij priuati: quippe qui non reputantur de eorum familia, (cum constituent propriam familiam distinctam) si que excluduntur ab vsu indulti: quod non videtur procedere, si dicat filia, ac filij sub eodem tecto habitent cum parentibus: idque ob rationem modo adductam, quæ item militat in hoc casu. Ita, Pellizz.

2. Sed de hoc casu, ego interrogatus olim Sielici, negatiuè respondi. Vide me ipsum in p. 4. r. 4. ref. 208. quem locum citat etiam Pellizzarius. Dico igitur in casu nostro cum Bardi in *Bull. Cruc. p. 2. n. 2. c. 5. sect. 2. n. 4.* Eos, qui sunt de familia oportere inuolueri quadam habitudine subiectionis ad caput eiusdem familiae; aliter merè per accidens venientes, non possent familiam vnã constituere; quia non conflarent vnã Societatem, quæ est de conceptu essentiali familiae. Hæc autem habitudo, seu respectus ad caput familiae fundari debet in ratione vel patriæ, vel dominatiue potestatis; idcirco ob primam habitudinem dicuntur de familia, filij, nepotes, &c. per lineam rectam descendentes, qui manent sub regimine parentum, aurorem, &c. ob secundam verò habitudinem sub familia continentur serui, famuli, &c. qui viuentes expensis domini, ei que obsequium præstantes in iure appellantur familiares, & ex hoc ortum habuit illud proloquium, per quod dicitur familiarem constitui corpore, & dente, & notat Dominicus in *cap. fin. de verb. signif. & alij ibidem, nimirum, consueti commensalitate, & obsequio, seu seruitio: dum enim alitur expensis domini, eius mensam intelligitur participare, idèoque commensalis vocabitur: debet autem alimentari intuitu obsequiorum; aliter si titulo amicitie, seu beneuolentiæ aleretur, non diceretur familiaris, vt animaduertit Gonzalez in *regul. Cancell. de imped. benef. vac. per obitum, 9. 14. circa medium, & Simonetta de reseruat. benef. 9. 35. n. 6.* Vnde ex his patet, sub nomine familiae non posse venire fratrem, & vxorem fratris cum sua familia habentem propriam mensam, redditus, & famulos, ac suis expensis viuentes: sed sub nomine familiae venire maritum, ac vxorem, filios, ac filias, nurum habitantem in eadem domo, & commensalem: item omnes seruos, & seruas commensales inferiorem familiae. Vide etiam Quintanadu. in *Theolog. moral. tom. 1. r. 7. sing. 5. 2. num. 8.* & Ludouicum à Cruz in *Bulla Cruc. disp. 1. cap. 5. dub. 3. n. 2.**

3. Ad argumentum verò Patris Pellizzarii, quòd fauorabilia debent ampliari, respondeo non procedere in casu nostro: nam ampliatur vltra verborum proprietatè, quod non licet, & privilegia fauorabilia, vultenerantia tamen ius commune, vt est privilegium, de quo loquimur, non amplè, sed strictè interpretanda sunt, vt præter alios obseruat Pater Bardi vbi supra, sect. 7. n. 70. Ergo. Vnde ex his etiam non assentior Patri Pellizzario, n. 10. vbi docet, quòd in Breuib; Pontificis in quibus conceditur alicui auditio Missæ in priuato Oratorio

Oratorio cum hac clausula, necnon hospitium tuorum...

Verum, vt dixi, Ego contrarium sentio, nam hoc...

Nota, quod post hæc scripta inueni Molse sum...

RESOL. XLII.

Ansi quis extraneus audiat Missam in die festo in priuato Oratorio alicuius Magnatis, satisfaciat præcepto?

Tom. IV.

Etiamsque deducitur in casu, quo quis necat audire...

Et è contra, si quis extraneus audiat Missam in Oratorio...

Sed quid est dicendum de audientibus Missam in Oratoris...

§.1. Pater Pellizzarius, diligens quidem practicebi...

2. Sed ego interrogatus de hoc casu, semper negatiue...

3. Rectè itaque dixit Pater Garcia in Summa Theol...

Sup. hæc in tom. 4. tit. 3. Ref. 49. §. 1. & quarto. & magis...

Handwritten text in large letters: ANA... Bona... III

oyenalli Missa fin oyrla en otra Iglesia: porquẽ estos tales no cumplen cum el precepto por solo que la oygan en los Oratorios, pues el privilegio no solo no les fauorece, sino que los excluye, por cuya razon parece que aunque tuuiesen licencia de su Cura, que no bastaria, si bien por lo contrario esta, que estas licencias sedan sin perjuizio de los Parrochos, aqui y a da licencia, luego no se haze perjuizio con todo esto, ne me atreuo a decidir esta question, porque non lo hallo en Dotor alguno.] Ita ille. Siigitur Garcias dubitat, an audientes Missam in dictis Oratorijs de licentia Parochi satisfaciant precepto, quid diceret de opinione supradictorum Doctorem asserentium absolute, seculares audientes Missam in priuatis Oratorijs magnatum, precepto satisfacere: non possum itaque supradictae sententiae adherere, quam etiam refellit Bonacina de sacram. disp. 4. q. ult. punct. 12. num. 4. & Marchinus de sacram. Ordinis, tract. 3. part. 3. cap. 9. num. 10. ubi explians illa verba Pontificis, vt alij praeter fan ulos illius personae, cuius contemplatione dicta licentia impertitur, seruitio necessarios, ibidem Missa interuentis diebus festis de precepto ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia minime liberi censantur. Ex quibus verbis, ait Marchinus, euidenter colligitur, peccare mortaliter extraneos, qui non sunt de familia illius, cui tale priuilegium concessum est, si die festo in dicto Oratorio Missa interfuit, nec aliam audiant; nam isti, precepto audiendi Missam in die festo minime satisfaciunt, quod hoc priuilegium Pontificum minime illis suffragetur. Ita ille, cui adde Riccium in Praxi tom. 1. resol. 467. num. 23. Bariolam in apbor. littera O, verb. Oratorium 2. & Molfesius in summa tom. 1. tract. 3. cap. 17. num. 70. ubi ita asserit: Vt autem quis satisfaciat precepto, debet audire Missam in Ecclesia, vel alijs locis a Praelato loci deputatis. At si in Oratorijs priuatis in proprijs domibus quis audiret Missam, non satisfaceret precepto, nisi sit de personis, quae comprehenduntur in solitis licentijs, quae conceduntur per Apostolicam sedem. Ita ille. Vnde apparet hanc sententiam esse communem inter Doctores, & merito quidem, cum verba Pontificis in Breuibz sint luce meridiana clariora.

Sup. hoc pro Oratorijs Cardinali, in Ref. nor. praeterita §. Ad quartam & pro Oratorijs Episcoporum, & Regulari, ibi in §. Quod autem & seq. & in §. Hinc & in fine huius Ref. & infra in tr. 8. Ref. 31. §. 1. paulo post initium, recitater Verf. & in diebus festiuis.

4. Secus autem dicendum puto de audientibus Missam in Oratorijs Episcoporum, in Oratorijs Regularium, & in Oratorijs ex priuilegio Bullae Cruciatae, nam vt optimẽ obseruat Quintanaduẽnas vbi supra, non adest limitatio apponi solita a Pontifice in licentijs pro Oratorijs priuatis, quas magnatibus particularibus concedit.

5. Vnde ex his inferitur contra Patrem Pellizzarium num. 156. & 157. in casu quo quis nequeat audire Missam de precepto, nisi in Oratorio aliquo priuato, non teneri illam ibi audire, quia non comprehenditur sub concessione: Et e contra; si quis audiuit Missam in Oratorio priuato bona fide, si postea cognoscat id esse sibi prohibitum, quia est exclusus ab illo indulto, teneri audire aliam Missam, vt adimpleat preceptum. Ex his etiam sequitur peccare habentem Indultum Oratorij priuati, si sit in causa, vt die festo persona prohibita audiant ibi Missam. Sed Pater Pellizzarius in his omnibus asserit probabiliter dici posse contrarium; putat enim, vt diximus, valide, & licite posse audiri Missam in Oratorio priuato a quocumq; fideli.

6. Ad auctoritatem vero Doctorem asserentium interuentis Missae in priuatis Oratorijs satisfacere precepto, respondeo quod dicti Doctores intelligendi sunt de priuatis Oratorijs confraternitatum laicorum, quando inter se audiunt Missam clauso ostio, vel de illis, qui habent facultatem audiendi Missam in priuatis Oratorijs, vt qui habent Bullam Cruciatam, & qui illam audiunt in Oratorijs Regularium, & Episcoporum, * vt supra diximus.

*Supra in §. Secus huius Ref. & in alijs §§. eius annor.

RESOL. XLIII.

Quam licentiam habere debeant Regulares vt possint celebrare in Oratorijs priuatis? Idem queritur de Sacerdotibus secularibus. Ex p. 9. tract. 1. Ref. 16.

§. 1. Pontifex in breui solet apponere hanc clausulam, vt Missa dici possit per quemcumque sacerdotem ab Ordinario approbatum seculares, seu de superiorum suorum licentia Regularem. Hoc supposito, sic ad dubium respondet. Quintanaduẽnas in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 32. n. 4. sufficit licentia tacita, vel praesumpta superioris, vt Regulares in priuato Oratorio celebrent: hanc enim ad multo grauiora sufficere docent Doctores, & haec, vt minimum semper interuenit, cum ad dicendum Missam in Oratorio eos frequenter superior mittat, sciatque sapissime ibi celebrare. Et P. Pellizzarius in man. Regular. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 46. putat sufficere approbationem generalem celebrandi Missam, non autem requiri specialem approbationem ad celebrandum in Oratorio priuato: hoc procedere de Sacerdote tam seculari, quam Regulari. Tum, quia vbi agitur de obligatione, stricta fieri debet interpretatio, ac proinde, cum hic requiratur approbatio Ordinarij ad celebrandum in Oratorio, & verba relata breuis commodè possint explicari de approbatione generali, ea non debent ampliari ad approbationem specialem. Tum quia lex obligatoria debet semper interpretari in mitiorem partem: ergo & obligatio approbationis petita in breui hoc eodem modo interpretanda est: quod vtique fit, si dicamus, Breue loqui de approbatione generali.

RESOL. XLIV.

An in Oratorijs priuatarum adium possint Regulares ministrare Eucharistiam, non obstante prohibitione Episcopi?

Et an Sacerdotes seculares in supradictis Oratorijs possint sacram Eucharistiam ministrare, si ad id faciendum eligantur virtute Bullae Cruciatae? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 14.

§. 1. Negatiue videtur respondendum ex nostra Synodo Panormitana Eminentiss. Domini mei Cardinalis ab Atria part. 2. cap. 2. num. 6. vbi sic habetur. In Oratorijs priuatarum adium, in quibus sanctae Sedis Apostolicae permisso celebratur, nemini vnquam facta communicatio ministraret, nisi facultate ab Archiepiscopo petita, & ob iustam & necessariam causam obtenta. Ita ibi, quod etiam probatur ex Concilio Trident. sess. 22. in decreto de Observandis in celebratione Missarum; vbi datur facultas Episcopis vt possint prohibere Religiosis, ne celebrent in Oratorijs priuatis secularium. Ergo Episcopi possunt impedire ne idem Regulares ministrent communionem eisdem secularibus in dictis Oratorijs.

2. Verum his non obstantibus nouissime contrariam sententiam docet Laurentius Portel in responson. mor. part. 3. cas. 39. per totum, quia Religiosi habent clarum priuilegium Pauli 1. V. anno 1557. & aliorum Pontificum ad dandam Eucharistiam secularibus extra Conuentus suos, nec constat vllum Papam hanc priuilegia reuocasse, ergo. Secundo ista prohibitio Episcopi ne Religiosi dent sacram Eucharistiam in his Oratorijs, in rigore est reuocatio dicti priuilegij concessi Religiosis, vt patet; sed Episcopus non potest reuocare priuilegia Papae, neque id illi commisit Tridentinum

dentium loco citato, circa ministracionem Eucharistie extra Conuentum faciendam à Religiosis, licet commiserit Episcopo, vt possit illis prohibere ne celebrent in Oratoriis, quod est nimis distinctum à ministracione Eucharistie, ergo, &c. Tertio ministrare Eucharistiam hoc modo in Oratorio priuato nullum dicitur esse voluntaria, & non fit in articulo mortis neque in die Paschatis, ergo, &c. reliquas rationes videlicet apud Portel. Rodriguez in regul. 99. tom. 1. qu. 61. art. 3. & Suarez de Religion. tom. 4. lib. 9. cap. 3. §. dices ergo. Ad rationem verò desumptam ex autoritate Concilij Tridentini respondet idem Portel ubi supra, ego puto hanc sententiam esse probabilem, sed Regulares consulo, hoc ne faciant cum displicentia Episcoporum.

Nota etiam quod non obstante prohibitione dicta Synodi Panormitanæ in rigore Sacerdotes sæculares possunt ministrare Eucharistiam in dictis oratoriis, si eligatur ad id faciendum virtute Bullæ Cruciatæ. Nam Episcopus non potest tollere priuilegium à Papa concessum; verum etiam eisdem consulo, vt hoc faciant cum licentia Episcopi.

RESOL. XLV.

An Regularis celebrans in Oratorio priuato possit alius Eucharistiam ministrare? Et episcopi contradicentibus Episcopis? Et decerni Episcopos non posse prohibere Regularibus, ne ministrant Eucharistiam in priuatis Oratoriis. Ex p. 9. tract. 1. Ref. 8.

Afirmatiuam sententiam, quam ego olim docui, docet nouissime me citato Quintana in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 8. ubi sic ait: In his priuatis Oratoriis possunt Regulares ministrare Eucharistiam secularibus, non obstante Episcoporum prohibitione. Sic Portel. resp. par. 3. cap. 39. Diana 4. par. tract. 4. resol. 14. Quia habent Priuilegium Pauli IV. anno 1557. & aliorum Pontificum ad dandam Eucharistiam secularibus extra Conuentum suos, ac proinde seculares ad eam accipiendam eam licentiam habent; Episcopus verò non valet impedire Pontificis priuilegia. Neque hinc irrogatur Parocho iniuria: cum non sit danda in mortis articulo, nec in die Paschatis. Consule Rodriguez tom. 1. par. 61. art. 3. Suarez de Relig. tom. 4. lib. 9. cap. 3. Portel. ubi supra; Sed nihilominus Regularibus consulerem, ne id faciant inuitis Episcopis. Hoc etiam ille consulti Sixtus IV. quoad vsum amplissimi priuilegij concessi Fratibus Ordinis Prædicatorum ad ministrandam Eucharistiam secularibus, vt habetur in Bulla, quæ incipit: Sedis Apostolicæ: Ita Quintana in Theol. mor. tract. 7. Exam. 6. cap. 5. n. 63. qui citat Suarez.

Nec te terreat, amice Lector, auctoritas Patris Pellizzarij in Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 147. vbi asserit, quod Priuilegium Pauli IV. concilium Minoribus, & relatum à Rodriguez in Bullario, Constitut. 3. Pauli IV. & alia Indulta ab eodem Rodriguez adducta tom. 1. quæst. 56. art. 3. quibus nihil Pellizzarij tenet, quod si Episcopus hoc prohibeat Regularibus, ipsos non posse in priuatis Oratoriis Eucharistiam ministrare. Sed nota dictum Pellizzarium, me citato, mutasse sententiam; nam postea in dicto tract. 8. c. 3. sect. 3. num. 12. sic ait, Quæres, an Regulares ex suis priuilegijs possint ministrare Eucharistiam secularibus etiã

extra proprias Ecclesias: Respondetur, posse, & quidem non solum in Ecclesijs Parochialibus, (si ad sit licentia Parochorum,) sed etiam in Oratorijs adiuu priuatarum: idque non obstante Episcopi prohibitione. Ita Suarez tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 3. num. 11. & quoad primam partem, quam docet Portel. verb. Sac. administr. n. 8. probatur ex concessione Pauli III. facta Religiosis Societatis, quæ est ampla, nec restringitur ad illum locum (vt constat ex tenore illius, & maxime ex illis verbis: Et post, seu ante Missæ celebrationem, aut alias Christi fidelibus Eucharistiam ministrare. Vbi ly, alias, extenditur ad omnem modum ministrandi hoc Sacramentum: sicque per se non excluditur vllus locus neque Parochialis, dummodo, vt dixi, id fiat de licentia Parochorum; non enim æquum est ingredi in messem alienam inuito domino. Quoad secundam verò partem, quam sustinet Diana

part. 4. tract. 4. resol. 14. cum Portel. part. 3. resp. mor. casu 39. & alijs, probatur: tum, quia Regulares ex concessione Bullata Pauli IV. relata à Rodrig. in Bullario, Constit. 3. ipsius Pauli IV. habent ad id specialem facultatem, quæ sicut (quoad constat) à nullo Papa fuit reuocata, ita non potest abrogari ab Episcopo, nisi ex speciali commissione ipsiusmet Papæ: tum, quia tale priuilegium nequit dici antiquatum per non vsum, cum Religiosi non amittant sua priuilegia ex non vfu, nisi talis non vfus sit 100. annorum, & concurrant aliæ conditiones: quæ tamen hic non interueniunt: præsertim conditio temporis, cum Bulla Pauli IV. edita sit anno 1557. & nondum elapsi sint 100. anni. Hucusque Pater Pellizzarij, docens de directo contrarium, quod supra in cap. 2. sect. 2. n. 147. docuerat.

Verum, his non obstantibus, aliqui putant Regulares non posse ministrare Eucharistiam contra prohibitionem Episcopi, non obstante priuilegio Pauli IV. & aliorum Pontificum: & ita tenet Ioannes de la Cruz de Statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. conclus. 4. cum Concilium Tridentinum sess. 22. in Decret. de obseruand. in celebrat. Missæ. asserat: Non patiantur Episcopi, quod Sacerdotes etiam Regulares in domibus priuatis, & omnino extra Ecclesiam, vel Oratoria, &c. celebrent: hinc fit, Religiosos, quando Episcopi non prohibent, posse ibi celebrare vigore suorum priuilegiorum: secus si Episcopi prohibeant, tunc enim non possunt, cum Concilium ibi expresse reuocet contraria priuilegia, etiam Regularium, & consequenter concedentia facultatem celebrandi in domibus priuatis secularium.

Vnde apparet, quàm Ego rectè olim consului Regulares, contradicentibus Episcopis, nè administrent in priuatis Oratorijs Eucharistiam, Et idèd, me citato Pater Lezana in Summa tom. 3. verb. Eucharistia, num. 11. sic ait: Merito relatus Diana consulit Regularibus non vt illo sine consensu Episcoporum, præsertim cum Concilium Tridentinum sess. 22. in Decret. de obseruand. in celebr. Missæ. concesserit Episcopis facultatem prohibendi Regularibus, ne celebrent in Oratorijs priuatis ab eisdem non approbatis; consequenter enim videtur etiam posse illis prohibere, ne Eucharistiam admittant. Ita ille. Et ante illum, me etiam citato, Ioan. Maria Nouarius in Lucerna Regular. verb. Eucharistia, num. 7. sic asserens: Potest per Regulares ministrari secularibus in priuatis adiu Oratorijs: quia illi habent priuilegium Pauli IV. de anno 1557. & aliorum Pontificum ad dandam Eucharistiam secularibus extra Conuentus proprios. In terminis probat Portel. in respons. mor. part. 3. casu 39. & eum sequitur modernissime Antoninus Diana resol. mor. part. 4. tract. 4. Miscellan. res. 14. affirmantes, id posse agere non obstante Episcopi prohibitione, licet consulant, ne id agant inuitis Episcopis,

Quæ hic est Ref. antecedens.

Sup. hoc nõ vlu in tom. 7. tr. 1. Ref. 231. §. 2. ad lin. 8. & lege alium Ver. eius primæ annor. & in Resol. 256. §. vit. sed leales non posse ministrare Eucharistiam contra prohibitionem Episcopi, non obstante priuilegio Pauli IV. & aliorum Pontificum: & ita tenet Ioannes de la Cruz de Statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. conclus. 4. cum Concilium Tridentinum sess. 22. in Decret. de obseruand. in celebrat. Missæ. asserat: Non patiantur Episcopi, quod Sacerdotes etiam Regulares in domibus priuatis, & omnino extra Ecclesiam, vel Oratoria, &c. celebrent: hinc fit, Religiosos, quando Episcopi non prohibent, posse ibi celebrare vigore suorum priuilegiorum: secus si Episcopi prohibeant, tunc enim non possunt, cum Concilium ibi expresse reuocet contraria priuilegia, etiam Regularium, & consequenter concedentia facultatem celebrandi in domibus priuatis secularium.

Quæ est Ref. antea cedens.

ad quorum favorem satis concinit Sac. Conc. Trident. *sess. 22. in decret. de observand. in celebrat. Missar.* ubi stat cautum, licere Episcopis prohibere Regularibus, ne celebrent in Oratorii privatis secularium. Igitur idem respectu prohibitionis, ne secularibus ibidem communionem ministrent. Hæc Nouarius. Itaque ante Episcopi prohibitionem, vt recte observat Ioan. de la Cruz, *vbi supra*, Regulares ministrent Eucharistiam virtute suorum privilegiorum quibusque; at si Episcopus hoc facere illis prohibeat, abstineant prorsus Eucharistiam ministrare. Vide etiam Auerfam de *Sacram. Euchar. quest. 11. sect. 14. §. 8.*

6. Sed post hæc scripta inveni Patrem Pellizzarium in *Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 93.* absolute docere, Episcopos non posse prohibere Regularibus, ne ministrent Eucharistiam in privatis Oratorii. Sic itaque assertis: Quæres, an Regulares libere possint celebrare in privatis Oratorii secularium legitima facultate concessis ipsis secularibus: Respondetur posse; & quidem non obstante Concil. Trident. *sess. 22. in Decreto de observand. & evit. in celebr. Missar.* ubi dicitur: Neve patiantur in privatis domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, Sanctum hoc Sacrificium à secularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi. Vnde colligunt Doctores, Episcopos vi huius Decreti posse prohibere etiam Regularibus, ne celebrent in Oratorii privatis secularium; siquidem talis prohibitio sano modo debet intelligi, si, videlicet, dicta Oratoria non decenter seruentur, &c. quod ego colligo ex illis verbis: *Ad divinum tantum cultum dedicata, & ab eisdem Ordinariis designanda.* Alias enim cum Concilium loquatur, tam de Sacerdotibus secularibus, quam de Regularibus, omnino abrogaret, & ablegaret à domibus secularium usum Oratoriorum privatorum, quod tamen est contra communem usum, ac sensum Doctorum. Vnde sequitur, male aliquos inferre ex supradicto Decreto Concilij Tridentini posse Episcopos prohibere Regularibus, ne in Oratorii privatis secularium ministrent secularibus Eucharistiam, id colligentes ex eo, quod vi præfati Concilij possunt Regularibus prohibere, ne in dictis Oratorii celebrent: primo enim id non est verum absolute (vt iam diximus: secundo, dato etiam quod Episcopi possent Religiosis prohibere, ne in Oratorii privatis secularium celebrent, non idem sequitur hoc ipso etiam posse illis prohibere, ne ibi Eucharistiam administrent, vt fusius probat Portel. *part. 3. respons. moral. casu 39.* & maxime ex eo, quod celebrare, & ministrare Eucharistiam sunt quid diversum: à diversis autem fit illatio in odiosis. Ita Pellizzar. Sed non est cum Episcopis litigandum, verum & ipsi non deberent Regularium privilegia infringere. Et præter Doctores supracitados in favorem Regularium videndus est omnino Pater Stephanus Baunyns ex Societate Iesu, qui in *Theol. moral. tom. 1. tract. 5. q. 19.* mordicus sustinet, & probat, Episcopos non posse interdicer Regularibus, ne aliqui in Oratorio, aut Templo extra Domum suam, aut Conuentum Sacram Eucharistiam imperiant.

RESOL. XLVI.

An Sacerdos secularis possit virtute Cruciate in Oratorii privatis ministrare Eucharistiam?
 Quod idem inferitur de Sacerdote Regulari. Ex part. 9. tract. 1. Resol. 9.

^r libi inf. in A. 3. Ref. 123. & hic §. 1. P. RO affirmatiua sententia alibi sapientissimum Vasquez adduxi. Probatur hæc opinio, non ex

eo, quod per Bullam detur potestas eligendi Confessarium pro absolutione sacramentali; nam licentia ad ministrandum vnum Sacramentum, non intelligitur concessa ad aliud Sacramentum, & maxime quando est maior, aut diuersa ratio, vt facultas detur ad vnum, & non ad aliud; non fundant ergo prædicti Auctores suam sententiam in hoc, sed in concessione directa recipiendi; etiam tempore Interdicti, Eucharistiam, & alia Sacramenta, præterquam in die Paschæ; cum igitur in hac concessione nulla fiat limitatio ex parte Ministri, seu non restringatur facultas, vt à proprio Sacerdote Eucharistia sumatur; poterit vi Bullæ accipi à quocunque Sacerdote, & quocunque tempore, præter Paschæ.

2. Et si quis ad hoc argumentum respondeat, facultatem hanc subintelligi cum conditione, nempe, posse per Bullam etiam tempore Interdicti recipi Eucharistiam; ab eo tamen, qui alias extra Interdictum de iure potest illum administrare. Contra est; quia, si hoc Pontifex intenderet, nulla esset ratio excipiendi diem Paschæ: nam certum erat tempore Interdicti, etiam in die Paschæ posse Eucharistiam recipi à proprio Pastore, vel ab alio ex eius licentia: proinde si Pontifex in hac clausula loqueretur de receptione Eucharistie in ordine ad proprium Pastorem superflua fuisset exceptio illa: signum igitur est, loqui præfendendo à licentia proprii Pastoris, & loqui de quocunque Sacerdote.

3. Verum aduersus supradicta insurgit nouissime Pater Bardi in *Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 1. sect. 1. n. 3.* Cardinalis de Lugo de *Sacrament. Euchar. disp. 8. sect. 2.* & alij, ita vt Nugnus in *part. quest. 81. art. 3.* affirmatiuam sententiam improbabilem vocauerit. Sed ego puto, sententiam Vasquez non carere probabilitate, licet negatiua sit probabilior, & consulenda. Vnde me citato, affirmatiuam sententiam tenet Auerfa de *Sacram. Euchar. qu. 11. sect. 14. §. 8.* vbi sic ait: Potest in tali Oratorio ministrari Eucharistia communicare volentibus ex deuotione à Regularibus habentibus privilegium ministrandi, non obstante prohibitione Episcopi. Affirmat Portel in *respons. moral. part. 3. casu 39. resol. 14.* qui tamen consulit, ne Regulares id faciant cum displicentia Episcoporum. Vt etiam concedit, posse à Sacerdotibus secularibus in illis Oratorii ministrari iis, qui per Bullam Cruciate habent privilegium suscipiendi Sacramenta à Sacerdote, quem elegerint. Sed consulit, ne id fiat absque licentia Episcopi. Et ita quidem in vtroque capite seruandum est. Ita Auerfa.

4. Nota tamen, quod post hæc scripta inveni contra Bardi, Lugum, & alios, Castrum Paluum tom. 4. *tract. 21. disp. unica, punct. 18. num. 4.* & tract. 25. *disp. unica, punct. 6. num. 15.* docere, virtute Cruciate te posse extra Pascha recipere Eucharistiam à quolibet Sacerdote, siue Regulari, siue seculari, tamen aliam facultatem non haberet: quia privilegium Bullæ Cruciate non solum pro tempore Interdicti, sed extra Interdicti tempus. At si extra Interdicti tempus privilegium non est suscipiendi Eucharistiam à quolibet simplici Sacerdote, nullum est privilegium; nam à proprio omnes recipere possunt; ergo vt privilegium illud aliquid operetur, affirmandum est, virtute illius quemlibet Sacerdotem ministrare Eucharistiam posse habenti Bullam, siue in Ecclesia, siue in Oratorio.

5. Neque obstant rationes contrariæ. Nam ex receptione Eucharistie non inferitur, reliqua omnia Sacramenta recipi à quolibet posse; sed ea tantum, quæ à Parochis, & Sacerdotibus ministrari solent: quia de his est sermo, non de Sacramentis, quæ à solo Episcopo ministrantur: quippe iura episcopalia intacta esse debent. Quapropter ex vi illius facultatis non videtur

Sup. hac quest. in fine §. verum, & in principio §. vnde, huius Ref. & in tom. 7. tract. 1. ex Ref. 34. lege doctrinam §. secundi, & à §. Hoc supposito.

videtur improbabile, quod tradit Vafq. tom. 3. in 3. par. quest. 77. disp. 19. cap. 5. num. 3. 4. Extremam Vnctio- nem recipi à quolibet Sacerdote posse, & poeniten- tiam à quolibet approbato, Neque obest, quòd infe- ritas concedatur eligendi quælibet appro- prias concedatur facultas eligendi nulla abfoluen- dum: quia conceditur cum potestate ad abfoluen- dum à reuocatis, quæ potestas in hac priori concessio- ne generali non continebatur. Neque inde fit, irrequi- sita Parocho, posse quælibet matrimonio assistere: quia matrimonium non ministratur à Parocho, sed ab ipso contrahentes ministrant: idèoque ibi pro- pter officij Sacramento nulla datur facultas. Ordo tamen, & Confirmatio, utpote Episcoporum propria, nequaquam conceduntur ab aliis, quam à propriis re- ceptis. Ab illis tamen tempore Interdicti recipi posse vi- detur. Hæcque Palaus. Sed aliqua ex supradictis, ali- quæ non admittunt. Vide etiam ipsum tr. 2. 1. disp. vnica, punct. 8. n. 4.

Quidnam est igitur, facultatem virtute Cruciatæ recipiendi Eucharistiam in Oratorio à quo- libet Sacerdote, etiam simplici, non fundari in eo, quòd in eadem Bulla conceditur facultas eligendi: Confes- sionem, ut aliqui falsò existimant, cum sint duæ actio- nes inparabiles inter se: sed fundari in eo quòd ibid. conceditur expresse facultas celebrandi, seu celebrare facienda Missam, Eucharistiam & alia Sacramenta, etiam tempore interdicti, ministrandi: præterquam in die Paschatis esto renuat Suar. cit. id concedere, forsi- tan quia Bullam Latinam non legerat, & ita tenet Lu- douicus à Cruz in Bull. Cruci. disp. 1. c. 5. dub. 6. n. 15.

7. Sed cum hæc probabilia, sint an hodie quis pos- sit vti dicto privilegio Bullæ in priuatis Oratoriis, tu cogitante declaratione Sacræ Congregationis po- sita in fine Resolutionis quintæ.

RESOL. XLVII.

Quid concedat privilegium Cruciatæ, quando Commis- sarius dispensat circa horam celebrandi in priuato Oratorio? Exp. 9. tr. 1. Ref. 30.

Ad hanc quæst. respondeo cum Castro Palao tom. 4. tr. 25. dispensica punct. 6. n. 10. ubi sic ait: Quisq. habenti Bullam conceditur, vt celebret, vel celebrari faciat in sua, suorumque familiarium, dome- sticorum, & consanguineorum præsentia, (si facultatem obtinuerit à Commissario generali,) per horam antequam elucescat, vel per horam post meridiem. Nam, cum iure communi, & consuetudine recepta auctoritas neque post meridiem celebrari possit, necellarium fuit hoc privilegium, vt Missa ante auro- ram, & post meridiem per horam celebraretur. Qua- propter virtute illius poterit Missa inchoari duabus horis cum dimidia ante Solis ortum, & prima hora post duodecimam in meridie. Ita ille, cui adde Aco- stium in Bull. Cruci. q. 33.

2. Sed Pater Bardi in Bull. Cruci. 2. part. 1. tract. 4. c. 2. opponit aliquas difficultates circa supradictorum opinionem, videlicet, hanc anticipationem vnus horæ non esse accipiendam vltra totum tempus de iure communi concessum, & in quo absque privilegio potest celebrari: & hoc, quia videtur gratis id affirmari, cum ex verbis privilegij non colligatur aliud, nisi præsentio vnus tantum horæ ante lucem, (& idem de hora post meridiem.) Et confirmari potest hæc opinio ostendendo fundamentum, cui inmittitur contrariæ sen- tentiæ defensores: nam falsum est, privilegium istud esse inutile, & nihil operari: quia cum dubitetur apud doctores, an anticipatio temporis ante auro- ram sit per mediam horam, an verò plus, aut minus, Pontifex determinatè concedit, anticipari posse per horam, (&

idem dico de hora post meridiem,) & sic tolluntur & dubitationes, & scrupuli quibus celebrantes angus- tiari possunt. Rursus addo, quòd etiam si diceremus, per privilegium istud non concedi effectum realiter distinctum ab eo, quem concedit ius commune, non- sequitur privilegium esse inutile: quoniam, vt rectè animaduertit Suarez de legib. lib. 8. q. 22. num. 3. & Me- rolla tom. 2. disp. mor. disp. 6. cap. 6. num. 3, effectus pri- uilegij potest distingui ab effectu iuris communis, vel secundum rem, seu substantiam, vel tantum se- cundum modum, aut nouum titulum; quatenus nouo titulo idem effectus conceditur: & licet acta vtilitatem & commodum minimè trahat; satis tamen est, vt tra- hat aptitudinem, seu habitum, in quantum posito, quòd ius commune contrarium postea decernat: nihilominus non obstante tali Decreto, effectus erit licitus vi pri- uilegij, & si privilegium non extaret, effectus, stante dispositione contraria, esset illicitus; proinde semper verificabitur, de ratione privilegij esse aliquid operari siue quoad rem, siue quoad modum sit distinctum ab effectu iuris communis: & in hoc sensu explican- di sunt Authores citati pro prima sententia, & reli- qui Canonistæ docentes, de ratione privilegij esse ali- quid in priuilegiato operari. Addo, neque esse omni- nò inutilitatem concedi priuilegia solum ad sedandas conscientias, quando opinio non est omnino certa. Hæc omnia Pater Bardi: qui tamen postea, his non obstantibus, me etiam citato cum multis aliis, priorè sententiam tutam esse in praxi affirmat, docens priu- ilegium Cruciatæ intelligendum, sicuti & aliud priu- ilegium, quod habent Regulares.

RESOL. XLVIII.

An vigore privilegij Bullæ Cruciatæ possit quis habere Oratorium priuatum in sua domo, & in illo Missam audire, vel celebrare extra tempus interdicti? Ex part. 9 tract. 1. Ref. 23.

§. 1. IN Summ. Bullæ Cruciatæ Latina hæc habentur [Conceditur, vt dicto anno durante possint in Ecclesiis, in quibus alias diuina Officia, interdicto du- rante, quomodolibet celebrare permillum fuerit, vel in priuato Oratorio ad diuinum cultum tantum deputato ab Ordinario visitando, & designando, etiam tempore interdicti, cui ipsi causam non dederint, vel per eos non steterit, quominus amoueat, (& qui fa- cultatem ad id à Commissario generali habuerint etiam per horam, antequam elucescat dies, & per ho- ram post meridiem,) in sua, ac familiarium, & dome- sticorum, & consanguineorum suorum præsentia Mis- sas, & alia diuina Officia per seipsos, si Presbyteri fue- rint celebrare, vel per alium celebrari facere, & tem- pore interdicti diuinis interesse. Eis tamen qui priua- to Oratorio ad præmissa vti voluerint, vt, quoties id fecerint aliquas preces Deo pro vnione Principum Christianorum contra infideles, eorundem que contra eosdem victoria fundere teneantur, imponitur, Item, Eucharistiam & alia Sacramenta, præterquam in die Paschatis, recipere.]

2. Hoc supposito, pro inferius dicendis in propo- sita quæstione, affirmatiuam sententiam tenet Sorus in 4. disp. 13. quæst. 2. art. 3. §. 1. tam verò & Castros Palaus 10. 4. tr. 25. disp. vnica, punct. 6. n. 1. cuius verba hæc per- extensum apponam, sic enim ait: [In hac clausula con- ceditur facultas habendi Oratorium priuatum ad cele- brandum, quocumque anni tempore, vti cum Henriquez, aliisque Neotericis notauit Ioannes de Salas in explicat. Cruci. quæstion. 19. Nam, esto, in prædicta concessione non habeatur expressæ, ma- nifeste supponitur: tum, quia conceditur, vt in priuato Oratorio,

Sup. hoc inf. in Resol. 59. §. 1. in prin- cipio, vsque ad medium, & in alio §. eius annot.

ANNA
BIBLIOTHECA
MUSEI
MUSEI
MUSEI

Oratorio, tempore interdicti, celebraretur. Ergo supponitur concessum aliis temporibus, utpote quod minus est; ex reg. iur. in 6. *Cui conceditur quod est plus conceditur, quod est minus.* Tum ex illa dictione, etiam quam addit Bulla Latina, quæ casum difficiliorem, & magis dubitabilem exprimit; supponit tamen faciliorem, & minus dubitabilem, qualis erat extra tempus interdicti argum. leg. *Conuenticula C. de Episc. & Cler. l. Etiam C. Si inuores, vel curatores & Clement. Religiosus de prescript. & Clem. unica, de supplenda negligentia Prælatorum, Clement. Nolentis de Her. & in eisdem Zabarella.* Quod procedit etiam in materia stricta, & exorbitanti, ut tradit Menoc. *de recup. possess. n. 56. Selua conf. 64. n. 10.* Iure namque commun. celebrari non potest alibi quam in locis consecratis, seu ab Episcopo benedictis, nisi forte lumina exegerit necessitas ex text. in cap. *Sicut non alij, de consecr. dist. 1. cap. Missarium cap. Hic ergo, & aliis eadem dist. & cap. Episcoporum de priuil. in 6. ubi suppositum facientes ab ingressu Ecclesie interdicitur; & ex Conc. Trid. sess. 22. decreto de obseru. & vit. in celebr. Miss. ubi excipitur Episcopi dispensatio. Bulla ergo concedit sumentibus ipsam, ut possit habere priuatum Oratorium, & in eo Missas celebrare, vel celebrari facere, dummodo Oratorium sit diuino tantum cultui deputatum, & ab Ordinario designatum iuxta formam in Tridentino præscriptam, & dum eo quis utitur, fundat preces pro vnione Christianorum Principum, & eorumdem contra Infideles victoria. Quod si roges, quid operatur hoc Bullæ priuilegium, si expectanda est Episcopi approbatio, visitatio, & designatio: Respondeo, multum operari. Primò, non esse opus licentiam, & facultatem Ordinarij, sed solum illius designationem, seu approbationem, etiam absque necessitate urgente, ut dicitur cap. *Sicut non alij, de consecr. dist. 2. 1.* Secundò, ut non requiratur approbatio Ordinarij illius loci, sed cuiuscumque Ordinarij approbatio sufficiat, sicuti in confessore electo docent plures, approbationem cuiuscumque Ordinarij, siue loci, siue penitentis, siue Confessarij, sufficere. Tertiò, & præcipue operatur, ut Episcopus sit obligatus, & cogi possit approbationem concedere, si locus decens est, & diuino cultui deputatus; indicant illa verba, *ab Ordinario visitando, & designando.* Neque oportet Oratorium antea esse diuino cultui deputatum: sat est, per illam approbationem, & Episcopi designationem deputari; profana enim facta fieri possunt. Quod si postmodum profanis vsibus deseruiat, noua deputatione Ordinarij indigebit.] Hucusque Palaus. Et hanc sententiam probabilem esse putat, & testatur docere plures Patres Societatis Iesu, *Garcias in Theol. mor. tract. 3. diffie. 8. dub. 2. punct. 3. numero. 25.* licet ipse negatiuæ sententiæ adhareat. Itaque affirmatiuam ego prorsus reiciendam esse puto cum *Egidio Trulench in Bull. Cruc. lib. 1. §. 1. dub. 5. n. 7.* Nam, etsi verissimum sit, ut *sup.* tetigimus licere per Bullam celebrare vel celebrari facere in Oratorio priuato ab Episcopo approbato; existimo tamen per illa verba Bullæ nullo modo concedi eam habenti, ut possit habere in domo sua Oratorium ad diuinum cultum, & ad Missam celebrandam. Ducor, quia Bulla indifferenter conceditur omnibus, cuiuscumque conditionis; & status fuerint: ergo omnes sine delectu, etiam mediocri facultatis, & possibilitatis, & infimæ fortis uellent, & possent habere Oratoria priuata; quod cederet in vilipendium tam tremendi Sacrificij, & in maximum Pa rochialium Ecclesiarum damnum: quod nullo modo est de Summo Pontifice præsumendum: imò potius contrarium, ut constat ex prædicta declaratione Cardinalium iussu Pauli V. edita, qui propter reuerentiam tam tremendi Sacrificij, & abusum fidelium, nullum ferè discrimen (ut *ibi* habetur) inter Ecclesiam Dei, & hominum habitationem ponentium, omnes licentias*

ab Ordinariis in priuato Oratorio celebrandi concessas omnino abrogarunt. Igitur si dicta licentia soli Pontifici reseruatur, & quæ antea erant concessæ, propter abusum, & irreuerentiam sunt derogatæ, & quæ de nouo conceduntur, cum tanta difficultate, & tantis conditionibus, & limitationibus conceduntur, præsumendum non est intentionem Pontificis esse, eas tam facile, & sine delectu, & discretionem personarum concedere. Non ergo concedit Pontifex, ut habens Bullam possit habere Oratorium designatum, & uisitatam ab Ordinario.

3. Merito itaque dixit *Garcias ubi sub num. 26.* [Quæ por la Bulla no se dà tal poder, ni se concede tal priuilegio, y que no pueden en virtud della usar en orden à erigir el Oratorio, sino que la Bulla quando dize, que en el pue dan celebrar, y oyr Missa, suppone, que està erigido con deuida autoridad, y con licentia del que puede darlas, aora sea Papa, Nuncio, ò Obispo, quæen esse no se pone la Bulla. La razon potissima es, porque no es verisimil, que aprctando tanto esto los Summos Pontifices, y atando las manos à los Obispos, y Nuncio de España, quiera abrir las para qualquier secular, que se le antojare hazer Oratorio en su casa. Y pregũto, si dà facultad à los seculares para esto, para que la niega à los Obispos, y à su Nuncio de qua ha de seruir prohibibles, que den tales licencias, si los que las piden, pueden tomar se la iusticia por sus manos? si el abuso, ò por lo menos la latitud de dar estas licencias en los Obispos, y Nuncio, ha ocaionado al Pontifice para reprimir las, y aun quitar las, como se puede entender, que pretende dar en la Bulla este priuilegio à todos los, que la tomanen? Ita illic. Nec talis opinio uideo, quod præcticeur in Hispania: nam omnes recurrunt ad Pontificem, vel ad Nuntium, & si per Bullam habetur priuilegium, quomodo dicitur hanc authoritatem concedendi Oratoria habere Commissarium Cruciatæ: Quod etiam non esse admittendum, in sequentibus Resolucionib. probabimus.

RESOL. XLIX.

An saltem Commissarius Cruciatæ possit dare licentiam audiendi Missam, vel celebrandi in Oratorio priuato? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 24.

§. 1. Videtur prima facie affirmatiuè respondendum ex his, quæ obseruat *Egidius Trulench in Bull. Cruc. lib. 2. §. 5. dub. 1. num. 7.* ubi sic ait: [Obiter nota *Alphonsum Perez in lib. vrimo gra. fol. 59.* ubi agit de facultate Commissarij, ita habere: El commissario general tiene facultad de dar licencia para dezir Missa en Oratorio particular siendo primero visitado por el Ordinario, y en Altar portatil. Quæ quidem facultas non continetur saltem expressè in Bulla Latina. Attamen, si commissarius generalis uisitat hac facultate, credendum est, id posse: nam, ut refert idem *Alphonsum Perez ubi sup. pag. 60.* credendum est Commissarij simplici assertioni, absque eo quod fidem facit de litteris suæ facultatis. Ita enim habet. Al commissario general se le ha de creer diziendo que tiene facultad para la concession que hiziere, sin enser en ellas las letras de su comisiõ y facultad, y en todas las cosas, y casos de las dichas concessiones haze se su assercion, como si las letras de facultades fueran insertas de verbo ad verbum. Et ita hanc sententiam tenet *Valerius in differentijs uirinisque fori, verb. Missa differ. 2.* ubi ait: Præfæctas licentias celebrandi in priuatis Oratorijs concedi à Commissario Bullæ Cruciatæ ex speciali commissione Papæ.]

2. Sed ego puto, hanc facultatem nunquam extitisse, quia

quia non video illam in Hispania practicam, & Hispani semper hanc facultatem petunt à Pontifice, vel à Nuntio, cui aliquando Pontifex non concedit, vel à García García in Sum. Theol. mor. tract. 3. diff. 1. Et idem García in Sum. Theol. mor. tract. 3. diff. 1. num. 15. sic ait: [Finalmente aora nouissimo en este Eneuro de 1644. me ha referido el Reuerendissimo P. Juan Velez, Predicador de su Magestad, y Obispo electo de Guadalajara de las Indias, que le dio el Señor Nuntio el Cardenal Pancirolo en Madrid, que tenia vn Breue de su Santidad, en que le prohibia dar licencia para dezir Missa en Oratorios priuados en casas de los seculares; assi oy ya esta certada la puerta à esto de tal suerte, que solo el Papa puede.] Non est igitur admittenda dicta potestas in Commissario cruciata. Et ita nostram sententiam tenent etiam Quintanaduénas in Theolog. mor. tom. 1. tr. 7. fol. 33. n. 7. negans hanc facultatem Commissario post iurac Pauli V.

RESOL. L.

An designatio Oratorij priuati virtute Bulla Cruciatæ tempore interdicii possit fieri à quocumque Ordinario?

Et an hoc non procedat in designatione Oratorij priuati quod vobis Nobilibus à Pontifice conceditur, sed talis designatio fieri debet ab Ordinario loci? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 16.

§. 1. Nominatim contra me negatiuam sententiam tenet doctus, & indissolubili amicitiae vinculo mihi coniunctus P. Franciscus Bardi in Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 2. sect. 2. num. 6. Probat hanc sententiam primo, ex cap. His ergo, dict. 1. de consecr. vbi statuitur, non esse licitum celebrare extra Ecclesiam consecratam, nisi in illis locis in quibus Episcopus proprius iussit: Episcopus autem proprius est Diocesis, sine cuius licentia inutilis erit quacumque alia alterius Diocesis: & ferè idem dicitur in c. Clericorum eodem tit. & cap. Quidam. 18. q. 2. sic dicitur Placuit igitur, neminem aut edificare, aut construere Monasteria, aut Prætorij domum sine conscientia ipsius ciuitatis Episcopi, id est, sine eius consensu. Rursum hoc ipsum docet Panormitanus in Rubric. de consecr. Eccles. n. 1. inquit: [in Oratorijs priuatis non celebratur sine licentia sui Episcopi.] Et hoc etiam significauit Ancharanus in cap. Anclorit. num. 2. de prin. in. 6. dum dicitur: Pontifex concedit per hanc Bullam Sacrificionem fieri posse tempore interdicii in Oratorio, quod debet visitari, & designari ab Ordinario: necesse est, vt intelligatur de Ordinario illo, sine cuius licentia, vt statuitur in Canonibus, Missa extra Ecclesiam celebrari non potest, & hoc etiam modo conditio ista est interpretanda, dum in Breuibus pro personis particularibus conceditur facultas erigendi Oratorium in domo priuata, & praxis hoc ipsum ostendit: nam solus Ordinarius proprius pro executione Breuis Apostolici visitat, & designat locum. Præterea hanc sententiam docet Suarez in 3. part. S. Thome, tom. 3. disp. 81. sect. 3. post vlt. Scundum obseruandum: vbi tradit vniuersalem doctrinam dicens, ad vnumquemque Episcopum spectare in propria Diocesi designare loca, in quibus vel Sacrificium offerre, vel Sacramenta ministrare liceat. Quam doctrinam etiam ponit Persicus de offic. Valquez in 3. p. tom. 3. disp. 233. n. 2. ex Angelo, Fagundez de præcepto Eccles. lib. 3. cap. 13. n. 7. in fine & alij. Ratio pro hac conclusione iam tacta est: nam, cum visitatio, & designatio ista, sit actus iurisdictionis, & pertinet ad forum externum iudiciale, nequit ab

Episcopo in non subditos, sed in proprios subditos exerceri.

2. Verum, licet hæc opinio sit probabilis, sententiam affirmatiuam, quam docui, non minus esse probabilem existimo, & præter Trullench, & Ludouicum à Cruz, illam nouissimè tenet ex Societate Pater Quintanaduénas in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. sing. 22. num. 1. in fine, & doctus Pater Hieronymus Garcia in Summa Theol. mor. tract. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 3. numero 24. vbi sic ait: [Quanto a lo primero, aduerto, que esto priuilegio de la Bula concede poder oyr Missa, y hazerla dezir en Oratorios priuados à prouados por el Ordinario; que para esta prououacion no es necesario, que el Obispo Diocesano lo apruebe, sino que basta la prououacion de qualquier Obispo, por que si para elegir Confessor, basta en opinion prouable, que lo este por qualquier Ordinario; à fortiori lo sera, que el Oratorio lo este por qualquier.] Ita ille, cui etiam adde ex Societate Castrum Palaum tom. 4. tract. 25. disp. vn. punct. 6. num. 3. Vnde pro me, contra amicissimum Patrem Bardi, stant vsque adhuc quinque Doctores.

3. Verum, cum in foro externo Episcopus loci possit diffidia excitare, melius esset ab illo designationem, & approbationem Oratorij exposcere. Nota tamen, quod licet, vt dixi, nostra sententia sit probabilis, tamen non procedit in designatione Oratorij priuati, quod vitis nobilibus à Pontifice conceditur: nam in concessione, & Breui Pontificio apponitur, vt talis designatio efficiatur ab Ordinario loci: & ita me citato tenet doctus, & amicissimus Pater Pellizzarius in Manual. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 142.

RESOL. LI.

Qui intelligantur sub nomine domesticorum, vt possint in Oratorio priuato audire Missam tempore interdicii vigore Bulla Cruciatæ?

Et an si quis stet extra domum Domini, si eius expensis alitur, possit gaudere dicto priuilegio Bulla Cruciatæ?

Et an Dominus possit, audito Sacro, alteri interesse in gratiam famulorum, qui aberant?

Et notatur, quod Sacerdos priuilegiatus tempore interdicii, virtute Cruciatæ, potest eligere laicum vt inferuiat Sacro, si non inueniat Ministrum habentem priuilegium assistendi Diuinis tempore interdicii; non autem hoc facere poterit, si Ministrum priuilegiatum reperiat. Ex p. 9. tr. 1. Ref. 17.

§. 1. Ad hoc dubium sic respondet Pater Bardi in Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 3. sect. 1. n. 5. [Domestici nuncupantur familiares ipsi, si in eadem domo cum domino habitant: & ita appellantur, quasi domui astantes. Ad rationem verò domestici non sufficit sola habitatio, veluti materialis in eadem domo; sed vterius requiritur, vt ipsi habitantes alterutra subiectione ex enumeratis sint affecti, nempe, vel subiectione seruitutis, vel subiectione patriæ potestatis: quod expressè docet Felinus cap. In litteris, de rescrib. num. 1. & Baldus. Archidiaconus, Ioannes Andreas, quos laudat & sequitur Sanchez in opusc. lib. 7. cap. 1. dub. 20. num. 22. ideoque optimè concludit Felinus ex sua, & aliorum sententia, per rationem domesticitatis simpliciter acceptam importari quandam subiectionem: ex qua etiam infert, non omnes cohabitantes in eadem domo appellari domesticos; & hoc quia possunt omni subiectione carere ad dominum totius familiæ.]

Sup. hoc de ge doct. Ref. & §. not. præterita:

Sup. hoc de sup. lege doct. §. 1. & 2. Ref. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

2. Sed ego puto, quod etiam si aliquis stet extra domum domini, si eius expensis alatur, quod potest dici domesticus, & gaudere privilegio bullae. Et ita hanc sententiam tenet Cāstrus Palaus tom. 4. tract. 25. di p. vn. punct. 6. n. 6. vbi sic ait: Quarto, conceditur in supradicto privilegio, vt non solum ipsi: sed etiam eius familiares, & domestici, & consanguinei possint Missas audire, & diuinis interesse. Bulla tamen Hispana mentionem solum fecit familiarium, & consanguineorum, non domesticorum. Ex quo aliqui inferunt, verbum *domestici*, potius restringere, quam ampliare, vt supponat solum pro familiaribus, qui domi commorantur, vt colligitur ex Nauarro, cap. 27. n. 181. Sed immerito hæc fit restrictio, cum extra domum Domini habitent plures, qui sumptibus domini aluntur, quique verè familiares sunt, imò & domestici dici possunt, quia ad ipsam domum pertinent.]

Sup. hoc in Ref. seq. §. 2. ad med. & inf. in Ref. §. 4. in primis quinque eius lin.

3. Sed, si quæras hic obiter, an dominus possit auditore Sacro, alteri interesse in gratiam famulorum, qui aberant, non caret difficultate propter Gloss. in c. licet qua id negat. Sed Auila de censur. p. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 7. §. Notandum, probabiliter reputat fieri posse: quia non astringitur dominus vnico Sacro assistere, sed pluribus adesse potest. Vide Palaum vbi supra num. 7.

Sup. hoc quaerit abique Cruciatia in to. 5. tr. 4. Ref. 6. & signanter in to. 3. tr. 6. ex Ref. 65. lege doctrin. §. Ex dictis & §. Et tandem.

4. Nota tamen hic incidenter, quod Sacerdos priuilegiatus tempore interdicti, vigore Cruciatæ potest eligere laicum, vt inferuiat Sacro, si Sacerdos non inueniat ministrum habentem priuilegium assistendi diuinis tempore interdicti, non autem fieri posse, si ministrum priuilegiatum reperiat: & ita sentiunt Auila de censur. par. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 7. Portel in dubiis Reg. verb. Interdictum, n. 29. & alij.

5. Sed hæc opinio mihi non placet: nam vt optime docet Suarez de legibus, lib. 8. c. 11. num. 7. posse inuenire ministrum priuilegiatum, esse quid accidentale, & ab eo non dependere vtilitatem huius priuilegij, quod per se efficac esse debet, & efficaciam transfundere in socium priuilegiati: additque hanc non esse extensionem, sed iuridicam, & rigorosam interpretationem priuilegij, quia concedens priuilegium, intelligitur concedere ea omnia, quæ ad vsum illius sunt accessoria, & à voluntate ipsius concedentis dependent, vt colligitur ex cap. Præterea, de Off. lud. deleg. & ex Gloss. ibi: concesso enim principali, conceditur & accessorium, vt ead. Gloss. notat vers. Ex eo quod, hoc ipsum tenentur asserere Authores illi, qui hanc doctrinam admittunt, etiam in casu, quo accessorium non est simpliciter necessarium, sed solum decens: & ita affirmant de illo, qui habet priuilegium recitandi Matutinum diei sequentis paulo post meridiem, & vt adiungetur in recitatione, assumit socium, in quo est eadem obligatio recitandi Horas canonicas; & tamen recitare Officium cum socio, non est simpliciter necessarium; sed solum est decens, & conforme Choro Ecclesiastico igitur à fortiori hoc est concedendum in casu nostro, in quo minister ad inferuendum Sacro est omnino necessarius.

RESOL. LII.

An tempore interdicti, vt quis possit celebrare domi in Oratorio priuato virtute Cruciatæ, sit omnino necessaria licentia Episcopi?

Et in dicto casu, quomodo intelligendum sit priuilegium cum consanguineis, familiaribus, &c. ad audiendam Missam in supradicto Oratorio?

Et an sit necessarium, vt semper sit presens Dominus, vt possit celebrari Missa in dicto Oratorio pro con-

sanguineis, familiaribus, &c. non presente Domino. Ex p. 5. tr. 10. Ref. 77. alius 76.

§. 1. **R**espondeo tale Oratorium debere approbari ab Ordinario non desinam tamen hic adnotare quod conditio ista, quam requirit Bulla, vt scilicet Oratorium approbetur ab Ordinario, probabiliter censent nonnulli, quod satis intelligitur de Ordinario illius vel alterius Diocesis, nam si ad eligendum Confessarium pro reseruatō tenent nonnulli sufficere approbationem à quolibet Ordinario, vt ex dictis cap. 2. abundè constat, etiam sufficere similis approbatio Oratorij ad celebrandum in eo. Quod si contingat locum esse decentem & idoneum ad arbitrium boni viri, & Ordinarius nolit illum approbare, nec facultatem præbere ad celebrandum in illo, potest certe compelli ad concedendam facultatem, quia non potest de fructu dare & priuare subditum priuilegio à Pontifice sibi concesso de habendo domi Oratorium; priuaret autem non concedendo licentiam. Imò qui vellet huiusmodi lites vitare, probabile satis videtur, quod licite possit tunc vt prædicto Oratorio, & in eo celebrare per se, vel per alium absque facultate Ordinarij, quia supposita decentia & idoneitate loci ad arbitrium prudentis viri, certè licentia iusta petita, & iniuste tum ab Ordinario negata, ipso iure intelligitur concessa à Papa. Hæc omnia docet Ludou. de la Cruz in Bulla Cruc. disp. 1. c. 5. dub. 1. n. 4. & 5. cuius doctrina est valde notanda: nam potest etiam deferui in casibus quotidianis, quando Papa concedit aliquibus licentiam habendi Oratorium in domo pro celebratione Missæ.

2. Notandum est etiam hic quod consanguineorum nomine de quibus loquitur Bulla, intelliguntur, qui sunt verè & propriè consanguinei vsque ad quartum gradum, tam si linea recta ascendentiū & descendentiū, quam collateralium, seu transfusaliū eo modo, quo diximus supra hoc §. dub. 2. d. 2. nam Bulla generaliter loquitur, & sub nomine consanguineorum intelligitur vxor, & è contra vt dictum est loco citato. Igitur habens Bullam potest tempore interdicti localis generalis conuocare famulos, & famulas, qui ipsam comitari solent, & adducere ad Ecclesiam, vt secum Missam audiant, & pater, aut mater, aut alius suus consanguineos vsque ad quartum gradum, & domesticos, vt secum in Oratorio etiam tempore interdicti Missæ intersint. Et ita docet Trullench in Bulla Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 5. n. 3. qui n. 4. optimè aduertit posse dominum, aut consanguineum in Ecclesia assistere alij Missæ; vel in Oratorio aliam Missam celebrare facere simul cum reliquis familiaribus, vel consanguineis, & contra Auilam de cens. p. 5. disp. 1. sect. 2. dub. 7. §. 6. qui oppositum iudicat satis probabile, nam Bulla non limitat ad vnā Missam, & sic Henriquez lib. 7. c. 11. Ref. n. 4. ait in Oratorio etiam tempore interdicti Missa ratione Bullæ celebrari posse. Sed an dicto tempore interdicti familiares consanguinei, &c. debeant assistere simul cum domino habente Bullam in Oratorio, quando dicitur coram ipso Missa. Afirmatiuè respondet Henric. lib. 7. cap. 13. Rodriguez in Bulla §. 5. n. 5. & Trullench. Quare ait ille si dominus habeat multos familiares & consanguineos, & cum multis audiuit Missam, nequeunt reliqui familiares, vel cognati absente domino, vel consanguineo habente Bullam, aliam Missam audire. Sed hanc opinionem multi etiam probabiliter non admittunt. Et ided Ludouicus de la Cruz in Bulla Cruc. disp. 1. c. 5. dub. 3. n. 5. sic ait. Id autem quod notat Rodriq. nimirum Missam celebrari non posse coram familiaribus, aut consanguineis, nisi ipso domino presente, non placet quibuldam iuribus, quia Bulla concedit posse celebrari in sua & familiarium, & domesticorum, necnon consanguineorum

in suorum praesentia: ergo sicut possit celebrari in sola praesentia domini, non obstant illa particula copulativa, & ita etiam in sola praesentia famulorum, maxime habentium Bullam.

RESOL. LIII.

Quomodo intelligantur consanguinei, ut possint in Oratorio priuato cum privilegiato virtute Cruciatæ audire Missam?
Et quomodo intelligantur familiares, & domestici: Ex p. 9. r. 1. Ref. 5.

Nomine consanguineorum, inquit Henriquez lib. 7. de indulg. cap. 13. n. 2. intelligi vxorem, & matrem: quia non videtur ultra priusmodum gradum concessio extendenda. Et ratio est, non quia vox ista nequeat ad alios ampliari, sed ex intentione Pontificis volentis coarctare nomen ad vxorem, qua gaudere solet nobilitate & privilegio viri, & ad cognatos in primo tantum gradu: sed Author iste non se explicat, si per se primum gradum intelligat illum, qui est in linea tantum recta, an etiam in laterali.

1. An mihi magis placeat opinio Caltri Palai tom. 4. n. 23. d. 1. p. 1. n. 8. existimantis, comprehendere cognatos, tam ascendentes, quam descendentes, & collaterales vsque ad quantum gradum quia omnes hi consanguinei dicuntur. Vxorem verò comparatione mariti, & maritum comparatione vxoris, & omnes alios affines existimare non comprehendit; quia verè consanguinei non sunt. Ita ille, qui citat, quoad hoc vltimum, Sals in Manuscriptis.

3. Sed Pater Bardi in Bull. Cruc. p. 2. tr. 2. cap. 2. sect. 3. n. 2. tenet, quòd etiam sub eo nomine comprehenduntur coniuges, tum quia Authores communiter ita sentiunt, vt Rodriq. Auila, Henriq. & alij: tum etiam, quia si agnatis conceditur participatio huius privilegij ob coactionem, quam habent cum priuilegiato principali, multò magis concedi debet vxori qui est vna caro cù vxore, et quos potius est velari quædã identitas, quam cognatio. Vnde ex his rectè dixit Villalob. in sum. 10. 1. n. 3. 7. d. 1. n. 16. [Mas en esta concession se concede, que quædam hazer celebrat en presencia de todos sus familiares, y parientes, lo qual es mucho mas amplo. Por familiares se entenden la gente de casa, que comen con el señor, aunque alguna vez esten fuera para negocios: mas no la criada, ó escudero, que estan asistidos para acompañar la señora, quando sale de casa a las fiestas: porque estos no son familiares en rigor: y esto quando ella oye Missa en su Oratorio, no podran oyr Missa con ella.] Sic ille.

4. Notat etiam Bardi quòd non opus est consanguineos priuilegiati morari in eadem domo, cum ipso ad hoc vt privilegium istud participant, seu, quod idem est, non est necesse, vt sint domestici, aut illius familiares, sed sufficere titulum consanguinitatis, qui in Bulla apponitur, vt contra distinctum à reliquis, neque est vilius vestigium in ipsamet Bulla, per quod colligamus requiri cohabitationem istam. Quod autem prædicti possint, absente domino priuilegiato, audire Missam in priuato Oratorio, diximus affirmatiuè supra, & etiam Caltri Palai adduximus, licet Villalobos vbi sup. contrarium asserat, qui pro se citat Henriq. & Rodriq. Sed molta sententia est satis probabilis.

RESOL. LIV.

An saltem virtute Cruciatæ possint celebrari plures Missæ in priuatis Oratoriis?
Et an laicus, vel Clericus, qui Bullam habet, possit vi illius

inuitare Sacerdotem ad celebrandum in Oratorio quolibet die etiam ex solemnioribus, quamuis Sacerdos ipse Bulla careat, vel ipsemet Sacerdos possit Ministrum priuilegiatum excitare ad vtendum suo priuilegio, per quod facultatem habet, vt Sacerdos in praesentia ipsius Ministri celebret? Ex p. 9. r. 1. Ref. 5.

Non posse ex vi Indulti, quod solet concedere Pontifex, patet; quia id prohibetur in dictis licentiis, vt obseruat Quintanaducen. in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 32. n. 6. Marchinus de Sacram. Ordin. tract. 3. p. 3. cap. 9. n. 9. & alij. Sed quid dicendum si talis priuilegiatus habeat Bullam Cruciatæ? Et affirmatiuè respondet Bardi in Bull. Cruc. p. 2. tract. 2. cap. 6. sect. 6. n. 24. ex vi Bullæ non solum vna, sed plures Missæ a pluribus Sacerdotibus eadem die in Oratorio priuato celebrari possunt. Probat, quia, etsi Breue Apostolicum, quo concessum fuit Oratorium, limitet illud ad vnam dumtaxat Missam quolibet die celebrandam; tamen hoc non tollit, quin per aliud priuilegium, quale est priuilegium Cruciatæ, in quo non reperitur talis restrictio, possint plures eadem die Missæ celebrari. Insuper non solum priuilegiatus potest per seipsum vi Bullæ modo prædictæ celebrare, sed etiam vi eiusdem Bullæ celebrare facere ipsomet praesente, & sic si Minister, qui inferuire debet Sacro, sine laicus sit, siue Clericus Bullam habeat, poterit vi illius inuitare Sacerdotem ad celebrandum in Oratorio priuato quolibet die etiam ex solemnioribus, quamuis Sacerdos ipse Bulla careat, vel ipsemet Sacerdos poterit ministrum priuilegiatum excitare ad vtendum suo priuilegio, per quod facultatem habet, vt Sacerdos in praesentia ipsius Ministri celebret. Et ratio est, quia in Textu ipsius Bullæ habetur expressè, priuilegium posse vel per seipsum, vel per alium celebrare Sacrum in Oratorio priuato. Ita ille.

2. Nec supradictis obstat Decretum Pauli V. non licere in Oratoriis diebus solemnibus celebrare, & extra illos dies solum licere vnam Missam dicere cum limitationibus supradictis. Nam respondeo, hoc verum esse: ita vt vigore illius Indulti solum liceat cum limitationibus, & conditionibus ibi contentis, in Oratorio celebrare: at supposita Oratorij approbatione, & concessione, videtur concedere Pontifex per Bullam Cruciatæ, vt possit in eo celebrari absque limitationibus supradictis, eo quod talis licentia absolute & sine temporis, & personarum differentia in Bulla concedatur. Sic etsi Parochus ex vi suæ approbationis solum possit suas oues absoluerè, at supposita approbatione, si ab habente Bullam eligatur, potest alienas, non vigore suæ approbationis, sed quia supposita approbatione Papa ei per Bullam iurisdictionem confert. Sic in hoc casu, etsi nunc in Oratorio approbato solum possit strictè, & limitatè celebrari, & audiri Missa virtute approbationis, at supposita ea approbatione, per Bullam Papæ de nouo confert absolute licentiam celebrandi, & audiendi Missam. Quod insinuare videtur ipse Pontifex, qui non immemor decreti Congregationis supradictæ post illius promulgationem in Bulla confert supradictam facultatem, & concedit Cruciatæ Commissario facultatem suspendendi ea, quæ sunt Bullæ contraria. Ac proinde Pontifex per Bullam concessionem, & promulgationem factam post supradicti Decreti promulgationem, censetur non obstante supradictò Decreto, supradictam facultatem in hac Bulla clausula contentam concedere. Vide à simili Henriquez lib. 3. de Penit. cap. 10. n. 2. lit. K. in decreto de abortu à Sixto V. anno 1596. & infr. §. 7. cap. 2. dub. 8. ver. quæres igitur. Nihilominus tamen admonendum semper censeo, vt rarissime hac vtatur facultate, propter decetiam tam tremendi sacrificij, & maxime vt curent fideles se conformare laudabili consuetudini, & piis monitis,

Sup. hoc primo sup. in Ref. 51. Sed si. & cursum ad med. §. 2. Ref. 52. & pro contentio in hoc textu vsque annotatione seq. lege sup. ex Ref. 28. Nec per tot.

Sup. hoc in Ref. not. seq.

Quoad hoc & doct. seq. huius §. lege sup. doct. in Ref. 28. & inf. Ref. seq.

ANNA
BIBLIA
ILL. IV. V
III

monitis & exhortationibus suorum Episcoporum obtemperare.

3. Nota tamen quod supradicta sententia obstat nouissima declaratio Sacrae Congregationis Concilij, facta sub die 14. Nouembris 1648. Priuilegium Bullae Cruciae non suffragari pro huiusmodi Oratoriis, & Altaribus ac Missarum celebratione. Sed Aliquis possit dicere Sacram Congregationem loqui de Oratoriis comprehensis sub prohibitione Pauli V. ut erat quoddam Oratorium de quo petebat Episcopus Caluritanus: Verum in casu nostro Oratoria sunt Auctoritate Apostolica erecta, & designata, ac approbata ab Episcopo, ut praecipit Pontifex: In his enim Oratoriis asserunt citati Doctores suffragari Priuilegium Bullae: ergo non comprehenduntur in dicta declaratione. Vel dicendum est, Sacram Congregationem intelligere Priuilegium Bullae non suffragari, ut quis, eius virtute, possit erigere Oratorium in Domino absque alia dispensatione Pontificis, ut Palaus, & alij voluerunt; non autem quando Oratorium erectum est ex indulto Pontificis, & approbatum ac designatum ab Episcopo, ut praescribitur in licentia Pontificis. Si vero sensus Sacrae Congregationis fuerit, etiam istum Casum in dicta declaratione comprehendere, eius determinationi me libenter subiicio; semper enim ego purpuratorum Patrum Responso veneratus sum.

RESOL. LV.

Sup. hac prima diff. in Ref. 1. not. seq. & lege §. penult. & vlt. Ref. praeterita.

An in priuatis Oratoriis cum licentia Summi Pontificis approbata ab Ordinario licitam sit virtute Bullae Cruciae non solum in diebus concessis sed etiam in Festiuitatibus prohibitis, celebrare & ibi Missam audire?

Et quid tempore interdicti? Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Res. 76.

§. 1. **S**uppono licentiam celebrandi in aliquo Oratorio priuato, ut patet ex eorum tenore, multas conditiones habere, & praesertim quod a dicta licentia celebrandi & audiendi Missam in dictis Oratoriis excipiantur dies Paschae resurrectionis, Pentecostes, & alia festa solemnia; quaritur modò an Episcopus possit prohibere habenti Bullam ne celebrare faciat, vel Missam audiat in Oratorio aliàs approbato, etiam in supradictis festiuitatibus? Et negatiuè respondeo cum Aegidio Trullench in *exposit. Bull. Cruciat. lib. 1. §. 3. dub. 4. num. 11.* quia vigore dictarum licentiarum solum licet cum limitationibus & conditionibus ibi contentis in Oratoriis celebrare; at supposita Oratorij approbatione per dictam licentiam Pontifex per Bullam Cruciatam concedit, ut possit in eo celebrari absque limitationibus supradictis, eo quod talis licentia, ut patet in Bulla Cruciatam, conceditur absolute & sine temporis & personarum differentia. Sic etsi Parochus ex vi suae approbationis solum possit suas oues absolueri, at supposita approbatione, si ab habente Bullam eligatur, potest alienas non vigore suae approbationis, sed quia supposita approbatione Papa ei per Bullam iurisdictionem confert; sic in hoc casu, etsi nunc in aliquo Oratorio modo quo supra approbato solum possit strictè & limitatè celebrare & audiri Missa virtute approbationis, at supposita ea approbatione per Bullam Cruciatam Papa de nouo confert absolute licentiam celebrandi & audiendi Missam, quod insinuare videtur ipse Pontifex, qui non inmemor supradicti decreti post illius promulgationem in Bulla confert supradictam facultatem, & concedit Commissario facultatem suspendendi ea, quae sunt Bullae contraria. Vide etiam

Sup. hoc & doct. seq. huius Ref. vid. sup. Ref. 28. à princ. vique ad §. penult. & pro parte lege inf. doct. Ref. seq.

praeter Trullench Rodriguez in *addit. ad Bull. Cruc. §. 5. num. 1.* vbi sic ait. [Nota que no solamente se concede aqui licencia para que se pueda decir Missa en tiempo de entredicho en oratorios priuados visitados por el ordinario mas aun en qualquier otro tiempo, y esto da a entender claramente la Bula plumbea, ibi, *etiam tempore interdicti*, laqual dición etiam da claramente a entender que se concede esta licencia para todo el tiempo; y porque en tiempo de entredicho auia mas dificultad aña de la Bula] etiam tempore Interdicti. Igitur, ut dictum est, licet in Oratoriis priuatis approbatis ab Ordinario non possit celebrari nisi cum limitationibus appositis à Pontifice in eorum licentiis, tamen supposita dicta approbatione vigore dictae licentiae postea per Bullam Cruciatam absolute in illis quis celebrare potest, & Missam audire, quod est valde notandum à Confessariis.

RESOL. LVI.

An saltem qui habet Bullam Cruciatam in Sicilia, Hispania, &c. satisfaciat precepto audiendi Missam in diebus Oratoriis? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 4.

§. 1. **A**ffirmatiuè olim respondi, & hanc sententiam ex Rodriguez, Trullench, & aliis tenent Pater Bardi in *Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 6. sect. 1. num. 7.* & patet ex verbis Bullae, per quae Pontifex absolute concedit, posse in Oratorio priuato, si fuerit deputatum ad diuinum cultum, & ab Episcopo approbatum fieri sacrum, vel illi assistere; neque restringit priuilegium ad tempus interdicti tantum, ut indicat dictio illa, *Etiam*, quae est explicatiua, & augmentatiua, sic enim dicitur. [Possunt dicto anno durante in Ecclesiis, in quibus aliàs Diuina Officia interdicti durante quomodolibet celebrare permillum fuerit, vel in priuato Oratorio ad diuinum cultum tantum deputato, ab Ordinario visitando, & designando, etiam tempore interdicti, &c. Missas, & alia Officia Diuina per seipsos, si Presbyteri fuerint celebrare, vel per alium celebrare facere, &c.] particula enim illa, *Etiam*, denotat facultatem hanc pro omni tempore esse concessam videlicet, tum pro tempore Interdicti, tum pro alio tempore, in quo non est Interdictum; & quia poterat esse dubitatio pro tempore Interdicti, idcirco per ipsam particulam voluit Pontifex pro tempore Interdicti eam comprehendere, & de illo expressam mentionem facere. Et idè si Pontifex noluisse priuilegium extendere extra tempus interdicti, non debuisset apponere dictionem implicatiuam; quae de natura sua exprimens casum magis incertum, implicat minus dubitabilem, ut quam plurimorum auctoritate, & variis iuribus ostendit Augustinus Barbosa de *edit. vsu freq. dist. 112. num. 1.* & talis est ordinarius, & consuetus loquendi modus inter homines, nam si quis verbi gratia dicat: Petrus contemplationi rerum diuinarum, etiam nocturno tempore vacat, loquutio ista significat, Petrum non solum in contemplatione se exercere tempore illo expresso; verum etiam horis diurnis; aliter superflua foret dictio implicatiua, & esset omitenda.

2. Nec obstat dicere in Bulla nullibi inueniri facultatem celebrandi, aut Sacro assistendi, extra Interdictum: quia licet tempus Interdicti exprimitur; nihilominus per dictionem implicatiuam dispositio Pontificia ampliatur ad aliud tempus extra interdictum. Si verò quis contra argumentetur assumendo priuilegium istud esse odiosum, atque adeo non ampliandum. Respondere possumus in dictione implicatiua esse vim ampliatiuam, seu augmentatiuam, non

non solum in rebus fauorabilibus, sed etiam in odio...

deuotione virtute Bullae non possit Eucharistiam sumere in Oratorio domus suae...

Sup hoc adnotato inf. in tr. f. Ref. 723. & sup. in Ref. 441. reciter in §. vi. & in Ref. 46. §. Nota. sed vide ea a princ. & in quatuor primis lin. huius Ref.

RESOL. LVII.

An in die Paschatis virtute Cruciate possit quis in Oratorio priuato alicuius domus sumere ex deuotione Eucharistiam...

3. Non praetermittam tamen hic adnotare non solum Suarez, sed etiam Tannetum in 3. part. disput. 5. quast. 8. dub. 8. num. 185.

RESOL. LVIII.

An in Oratorio priuato virtute Cruciate possit quis sumere Eucharistiam in die Paschatis si illam prorsus sumperit in Parochia ad satisfaciendum praecipio?

§. 1. Negatiue respondet Trullench in Bull. Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 7. num. 8. quia hoc priuilegium est contra ius commune...

2. Sed affirmatiuae sententiae ego alibi adhaesi, & me citato, cum multis aliis, idem docet nouissimè P. Bardi in Bull. Cruciate, par. 2. tract. 2. cap. 4. sect. 1. n. 12.

Alibi in Ref. praeterita.

Contra Suarez, satis firmani probabiliter in mea 1. part. tract. 11. resol. 20. posse aliquem virtute Bullae Cruciate sine licentia Parochi accipere Eucharistiam de manu simplicis Sacerdotis...

Sep. hor.
item, a.
Verum, ad
medium, &
in aliis cit.

3. Sed contra hanc sententiam nullum aliud sit argumentum nisi à pari privilegio, nempe, ab illo, quod Regularibus concessum est, in quo cum excipiat etiam dies Pascha, & plures Doctores explicent exceptionem illam pro ipso die materiali Pascha, & impugnent contrarios diuersis adductis argumentis: eodem modo arguunt contra nostram opinionem, in qua exponimus limitationem hanc esse intelligendam de Communionem Paschali formaliter, & non materialiter sumpta, videlicet, de illa tantum, quae est sub praeccepto Ecclesiastico: obici igitur potest in hunc modum: Privilegium istud est contra ius commune; quia derogat iurisdictioni, quam habent Parochi in suas oues, proinde strictè est explicandum: igitur dies Pascha materialiter est intelligendus, nempe, pro ipso die Resurrectionis Domini. Respondeo, quamuis vt ego censo privilegium istud sit odiosum, atque adeò strictè explicandum, tamen non sequitur id quod aduersarij intendunt, scilicet sermonem esse de primo die Pascha: si enim Pontifex solùm exciperet diem illum, sequeretur inconueniens, nempe, posse aliquem communicare in suo Oratorio pro adimplendo praeccepto Ecclesiastico, si Communionem faciat alio die intra spatium dierum ab Ecclesia concessum, & non in die Pascha. Probatur sequela: nam iuxta interpretationem istam solus primus dies Paschalis excipitur, & nullus alius est exceptus: igitur cum nemo teneatur ad satisfaciendum huic praeccepto Eucharistiam sumere die Resurrectionis Domini poterit alio die in suo Oratorio praecceptum seruare, [Hucusque Pater Bardi, qui postea doctè vt semper solet, responderet ad argumenta Trullench. Vide etiam Ludouicum de la Cruz in Bull. Cruc. disputat. 1. cap. 5. dub. 5. num. 2. vbi firmat, quod sensus clausulae Bullae, *Præterquam in die Paschatis*, intelligendus sit, quod licet possit habens Bullam recipere Sacramenta, quando placuerit, & vbi cumque placuerit, excipitur tamen dies Paschatis, in quo non datur facultas ad communicandum ea Communionem, qua implendum est Ecclesiae praecceptum; bene tamen alia, vt si iam impleset praedictum praecceptum, vel postea impleturus sit.

4. Ex his verò aliqui inferunt, virum nobilem, qui habet indultum à Pontifice de Oratorio priuato, posse virtute Cruciatæ audire Missam in illo, non obstante prohibitione dicti indulti: posse inquam, audire Missam in die Paschatis, & sumere Eucharistiam à Sacerdote seculari, vel Regulari, dummodo illa Communio, non sit Communio Paschalis, id est, vt praecceptum annualis Communionis adimpleat: nam Bulla prohibet in illa die Communionem formalem pro adimplendo praeccepto, non materialem, de qua ipsi loquuntur. Imò Quintanadueñas in *Theol. mor. tom. 1. tract. 7. sing. 33. num. 4.* sic ait: [Si ob iustam causam habens Oratorium non potest Ecclesiam adire, vt in Paschate Eucharistiam ad implendum praecceptum recipiat, petita à Parocho licentia & iniuste negata, vt in eo adimpleat, si habet Bullam Cruciatam potest adimplere quia tunc in Oratorio eam recipiendi facultatem habet à Pontifice ex Cruciatæ, & sic à Nuntio non impeditur, ac alium de Parochia adire non valet intra terminum pro praeccepto assignatum.] Ita Quintanadueñas. Sed his obstare videtur declaratio Sacrae Congregationis Concilij, quam saepius in hoc tractatu citauimus, & ad verbum adduximus in fine Resolutionis quintæ. Adde, quod hæc omnia puto non esse in praxi deducenda, propter diffidia quæ cum Episcopis, & Parochis eius oriri possunt.

Quæ hic est
sup. Ref. 54.

RESOL. LIX.

An vrentes Oratorio virtute Cruciatæ teneantur fundere aliquas preces, & Oraciones; & an mensales, vel vocales.

Et de quantitate Orationis etiam agitur.

Idem dicendum est quoad Orationem mentalem, vel vocalem, & quoad quantitatem virtute Iubilæi.

Et an visitatus in domo sua Oratorium priuatum lucratur Indulgentiam Bulla Cruciatæ concessam visitantibus vnam Ecclesiam? Ex p. 9. tract. 1. Ref. 19.

§. 1. AD hoc dubium sic responderet Villalobos in *Suum. tom. 1. tract. 27. claus. 4. n. 13.* [Quanto sepe à la segunda parte desta clausula que dize que pueden en tiempo de entredicho oyr Missa, & c. le adierte, que concede, que puedan en este tiempo oyr Missa, y aliter à los officios diuinos, con que no ayán dado causa al entredicho; y dize, que quando quisieren vlar del dicho Oratorio, rezen por la conseruacion de la vision de los Principes Christianos, y vitoria contra infidels, lo qual es praeccepto conforme à la Bulla de Latin, que dize: *Aliquas preces Deo pro vitione Principum Christianorum contra infidels, eorumque contra eorum vitoria fundere teneantur, imponitur.* Mas no obligæ à pecado mortal, sino à venial, como adierte el Padre Fr. Manuel. [Ita ille. Cui adde Patrem Bardi diligenter hoc dubiū pertractat in *Bull. Cruc. p. 1. tr. 2. c. 3. sect. 5. num. 40.* & alios penes ipsum, qui optimè notat, ex contextu Bullae non apparere hanc orationem debere esse vocalem, an mentalem: vnde firmat, quod quocumque modo fiat ex his, erit iuxta Bullam praescriptam: nam sub orationis nomine, ytraque venit; sic docent in simili materia Authores loquentes de praecibus, quæ fieri debent tempore Iubilæi ad lucrandam Indulgentiam. Laouitius de *Iubil. p. 1. cap. 18.* Alphonsus de Leo ne *cod. tract. 9. 10. sect. 2.* & alij, quos ipse adduxit scribens de eadem re. At aliquando ex modo, quo iniungitur oratio, colligitur esse debere vocalem, vt si imponatur recitatio septem Psalmorum Penitentiae, aut quinque *Pater*, & *Aue*; tunc iuxta consuetudinem Ecclesiae, ista aut similia vocaliter sunt recitanda: at talis impositio non habetur in hac Bulla, proinde qualitas orationis erit in arbitrio orantis.

2. De quantitate verò orationis neque apparet determinatio in Bulla, proinde quælibet quantumuis breuissima oratio, erit sufficiens ad huius effectum. Probatum: quia, quoties opus aliquod indefinitè iniungitur, ad illud adimplendum satis erit quæcumque quantitas, dummodo in ea operis substantia saluetur. Sic docet Suarez in *3. part. tom. 1. disputat. 52. sect. 8. num. 5.* loquendo * de elemosyna, & oratione praescripta in Iubileo: quamuis ibi in ordine ad acquirendam Indulgentiam, aliquam apponatur limitationem ex parte causæ, licet alij materia de Iubileo non sint contenti de quacumque minima oratione. Sed quidquid sit de Indulgentiis, in causa nostro non militat eadem ratio, proinde sufficiet quæcumque minima oratio ad praedictum effectum.

3. Nota tamen hic obiter, Patrem Lezanam non approbare, id quod ego docui, quod scilicet, visitans in domo sua Oratorium priuatum lucratur Indulgentiam Bulla Cruciatæ concessam visitantibus vnam Ecclesiam: nomine etiam Ecclesiae, quo vtitur Bulla non veniunt, nec venire possunt hæc priuata Oratoria, cum sine dote, aut licentia Episcopi fundentur, sine illa profanentur, nec gaudeant alijs privilegijs Ecclesiae, ita Lez. in *Sum. to. 4. ver. Orat. n. 5.* nominatim contra me. Sed nostram sententiã, præter Trull. tenet nouissime P. Escobar.

Theol. mor. tract. 1. Exam. 17. c. 4. n. 130. vbi sic ait: Vltimo denique Ecclesiarum ad Indulgentias Cru-

RESOL. LX.

An si quis visitat Oratorium domus sue pro Missa celebranda approbata, lucratur Indulgentiam Bullae Cruciatæ cum onere visitandi Ecclesias, vel Altaria? Et visitando Oratorium quinquies, an teneatur intrare, vel exire quinquies Oratorium, vel sufficit, vt quinquies corde visitet, non autem motu corporali? Et explanatur quid sub nomine Ecclesie intelligatur. Ex p. 9. tract. 12. Ref. 47.

Respondet affirmatiue cum Agidio Trullench in expost. Bulla Cruciatæ, lib. 1. §. 6. dub. num. 2. Quid sit ait: Quæ est primò quid hic nomine Ecclesie intelligatur respondeo intelligi Templum ad diuinum cultum dedicata, Monasteria, Hospitalia, Oratoria priuata, cum etiam eremitoria, quia hæc omnia sub nomine Ecclesie absolute sumpta comprehendimus, vnde potest quis Indulgentiam itationem visitando Oratorium priuatum lucrari, quia præsertim in fauorabilibus censetur Ecclesia: vnde vir nobilis visitando quinquies Oratorium suum ab Episcopo designatum, & approbatum, lucratur hanc Indulgentiam. Quidam tamen limitat, quando talis vir est infirmus, vel in oppido, in quo non sunt quinque Altaria, repetitur, quam quidem limitationem reiciendam censeo, quia, vt dictum est, Oratorium, absolute loquendo, sub nomine Ecclesie comprehenditur; cur ergo hic fauor limitabitur? Adde cum Rodriguez sic visitantem Oratorium priuatum quinquies non teneri intrare, vel exire quinquies Oratorium, quod libenter admitto, sed sufficere vt quinquies corde visitet, non autem motu corporali, quia Ecclesia in suis præceptis ita obligare videtur, vt homo politicus appareat, quod etsi prohibe sit, probabilius tamen existimo requiri aliquid motum corporalem, etsi modicum & bene compositum: vt si post primam visitationem, seu orationem finitam profundè caput & corpus inclinaret, per quam inclinationem visitationes satis distinguantur, hæc omnia Trullench, cui adde etiam Ludouicum de la Cruz in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 8. dub. 13. numero 2.

RESOL. LXI.

An quis in Oratorio priuato possit consequi Indulgentias concessas per Bullam Cruciatæ? Et, quando pro lucranda Indulgentia Bulla Cruciatæ, quis teneatur visitare quinquies Altaria, & visitat Altare sui Oratorii tantum, non teneatur dimoueri loco, nec quinquies Oratorium exire, & intrare, sed solum possit illud quinquies visitare, dummodo qualibet visitatione finita, saltem corpus, & caput inclinet in signum distincta visitationis? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 31.

Ententiam affirmatiuam, quam olim, tanquam probabilis, docui, aliqui impugnarunt, & præsertim quidam Theologus Societatis Iesu. sed im merito. Vnde, me citato, illam tenet nouissimè Garcias in Summa, tract. 1. difficul. 8. dub. 1. punct. 2. n. 21. vbi sic ait: [Preguntata aig. no. si visitando los Oratorios priuados, y rezando alli lo que manda la Bula de Cruzada, ganará la Indulgentia plenaria, que se gana en las Iglesias, visitando cinco Altares, d vno

cinco vezes, quando en la Iglesia no ay mas, que vno? Respondent Villalobos in expost. Bulla Cruciatæ, clausula 8. num. 4. Trullench. eod. tract. lib. 1. §. 6. dub. 2. num. 2. Ludouicus a Cruce ibidem, disp. 1. cap. 8. dub. 13. num. 2. Diana part. 5. tract. 12. resol. 43. que ii: porque el Oratorio se comprehende debaxo de nombre de la Iglesia, pues es esto fauor, y se ha de estender. Estos mismos Autores passan adelante, y preguntan, si es necesario hazer cinco mouimientos para ganar la Indulgentia, por no auer mas que vn Altar en el Oratorio, y auer de visitarse cinco Altares, d vno cinco vezes: y responden con Rodriguez, que no es necesario entrar, y salir cinco vezes: pero que es necesario algun mouimiento, qual es acabada vna visitacion, inclinar el cuerpo, y acabaça algo para la otra, con cuya accion se distinguen suficientemente las cinco estaciones.] Ita ille: cui adde nouissimè, etiam me citato, Leandrum de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 75. & Machadum tom. 1. lib. 3. part. 2. tract. 4. doctum. 5. num. 4. Verùm ait Bardi in Bull. Cruc. part. 2. tract. 4. cap. 4. sect. 4. num. 31. quicquid sit, an Oratorium priuatum, & domesticum, designatum ad Missas celebrandas hic veniat sub nomine Ecclesie, in præsentia sufficit venire sub nomine Altaris: nam eo ipso, quòd sit destinatum ad Sacrificia in eo facienda, nihil illi deest ad rationem Altaris propriè dicti.

RESOL. LXII.

An dicta Oratoria priuata gaudeant priuilegio Immunitatis Ecclesie? Et quid de Oratoriis priuatis Religiosorum ratione claustris, & Grangiarum? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 18.

§. 1. Affirmatiue respondet Henriquez penes Trullench in decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 1. num. 9. sed ipse merito contrarium docet. Dico itaque, quòd Ecclesie immunitate gaudet Oratorium publicum auctoritate Episcopi constructum, & perpetuo cultui diuino dicatum; ita vt amplius in vsus profanos transferri non possit; hoc enim censetur locus sacer, & religiosus. Secus autem de Oratorio, seu Capella, quod priuati habent in domibus suis, quæ priuata auctoritate sunt constructæ, quamuis in eis Episcopus celebrandi facultatem dederit cum licentia Pontificis: quia hic locus non dicitur sacer, & religiosus, nec immutabiliter dicatus cultui diuino. Ita tenet etiam Sanchez in Opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 2. & Barbosa de iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 68. vbi testatur ita declarasse sacram Congregationem Episcoporum, & Regularium, die 17. Iunij 1617. quod ego etiam * alibi adnotau. & notat Lezana in summ. tom. 3. verb. Immunitas, num. 4. Vide etiam Emmanuelem Themudo in decisionibus Archiepiscop. Vlyssip. tom. 1. decis. 45. n. 29.

2. Verùm supradicta non procedunt in Oratoriis priuatis religiosorum, (de quibus * infra?) quia dicta Oratoria, cum potius publica sunt in ordine ad religionem, licet priuata exclusionem extraneorum Immunitate gaudent; si non ratione sui, saltem ratione claustris, aut Grangiarum, quæ tali Immunitate gaudent, vt ex priuilegio concessio Ordini Cisterciensium refert Rodriguez tom. 2. quæst. 75. articul. 2. Et ita hæc sententiam tenet Bordonus in consil. reg. tom. 2. resol. 90 num. 6.

RESOL. LXIII.

An si quis, v. g. fornicaretur in Oratorio priuato, committeret sacrilegium? F 3 Vnde,

Sup. sequentibus abhine in Ref. 2. annot. præterita, post medium vsque in fine, & pro parte leg. infra in trad. 3. Ref. 130. post mediu, vers. Quando. & inferius in tr. 5. Ref. 34. §. vlt.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 1. Ref. 9. §. 2. ad mediu, vers. nam in Oratoriis, & hic supra in Ref. 12. §. Verum. in principio.

* Alibi in Ref. 1. annot. præterita.

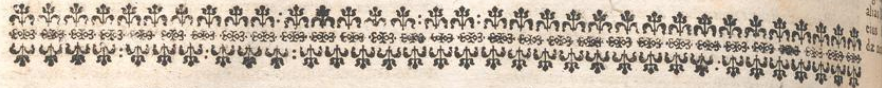
* Infra in Ref. que hic est supra 1. §. Verum. & in aliis annot. secundæ dicti §.

V N A
B N I A
L I V V
I I I

Vnde, an talis circumstantia sit necessario in confessione aperienda? Ex p. 9. tr. 1. Rel. 20.

§. 1. Negatiuè respondeo cum Bordonio in *confessis regul. tom. 2. resol. 90. n. 7.* vbi sic ait: Luxurians in hoc Oratorio sacrilegium non committit, nisi sit locis consecratus, vel benedictus. Ratio defumitur ex etymologia ipsius nominis, à quo tenet

argumentum, quia nulla res sacra læditur. Ita ille, cui adde Sanchez de *matrimon. lib. 9. disp. 15. n. 39.* vnde talis circumstantia non est in confessione aperienda, vt tradit Pellizzarius in *Manual. re. tom. 2. tract. 5. cap. 3. sect. 1. numero 44.* & me citato Leandrus de *Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 1. §. 4. quæst. 25.* cum Barbosa de *iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 16.*

TRACTATUS TERTIVS DE BULLA CRUCIATÆ Atque de eius Priuilegiis, Absolutionibus, Dispensationibus, & Votorum Commutationibus.

RESOLVTIO PRIMA.

An sumentes Bullam Cruciatæ auerentur Indulgentias, si Rex non expendat elemosynam contra Turcas?

Et an in hoc casu teneatur Rex ad restitutionem?

Et an Pontifex possit Bullam Cruciatæ reuocare, & non concedere?

Et quid elapso anno sexennij?

Et obiter queritur, an simplex Sacerdos, qui Missam celebrat pro stipendio, & sui laboris pretio, possit suam operam Petro addicere? Ex p. 1. tract. 1. & Misc. 2. Resol. 49.

§. 1. As vs est curiosus, & à paucis, quos legerim, pertractatus ad illum verò affirmatiuè responderet Pater Mendo in *Bullam Cruciatæ tract. Appendiculus miscellanea cap. 2. num. 9.* vbi sic ait; Hinc respondendo questionem vulgari, an Bulla sumentibus prodesset, si Rex elemosynam ex illa congestam in alios vsus, & non in expeditionem, profunderet? affirmatiua pars est tenenda, quia obtinetur finis proximus intentus à Pontifice, sicut si indulgentia concederentur erogantibus elemosynam ad ornamenta altaris, seu Ecclesiæ, eam obtinerent erogantes, etiam si ea à colligentibus illicitè usurparetur. Ita ille, qui plus addit, videlicet, Hoc casu non teneri Regem ad restitutionem. Etenim Pontifex ei applicat præfatam elemosynam, vt reddatur potentior ad expeditionem contra infideles: eaque applicatio effectum absolute sortitur, dum redditur potentior, ac fit dominus eius pecuniæ, quam si profunderat, postquam dominum obrinuit, & si peccet, nulli tamen iniuriam facit, nec contra iustitiam delinquit. Sicut bona Ecclesiastica tenetur Clericus post suæ familiæ decentem sustentationem, in pauperes ac pia opera infundere, ad id enim applicat illi Pontifex prouentus eiusmodi, vt se sustentet, ac reddatur potens ad pauperes sustentandos: atramen, quamuis illicitè eos prouentus infumat, restituere non tenetur, eo quod applicatio eorum fuerit ei absolute præstita, & dominium eorum adquisierit. Hæc omnia Pater Mendo.

2. Sed si aliquis curiosus inquirat, an Pontifex pos-

sit Bullam Cruciatæ reuocare, & non concedere? Respondeo, quod circa hoc dubium Pater Mendo obiit *supra in Bull. Cruc. disp. 2. cap. 6. mem. 3. cum seqq.* sic ait; Affero posse Pontificem reuocare Bullam intra durationis annum, dum tamen sit specialis causa, & compensationem faciat his, qui illam acceperunt, si habeat vnde faciat, & si non habeat, ad bonumque commune expediat reuocatio, posse sine compensatione reuocare, aliter autem non posse. Nam quando priuilegium est concessum per modum contractus lucratii & onerosi per se loquendo, non potest à concedente reuocari, nisi compensationem faciat, quippe concedens, etiam si Princeps sit, pacta cum subditis inita seruare tenetur; cum hæc ex naturali iustitia oriatur obligatio, nec possit ille subditum pro libito bonis eius spoliare; dominium namque eorum ordinatum non habet.

3. Sed priuilegium Bullæ Cruciatæ est onerosum, & per modum contractus lucratii expeditum; igitur Pontifex concedens solum potest intra durationis annum illud reuocare, si adsit specialis causa, & compensationem faciat. his, qui illam acceperunt, si habeat vnde faciat, & si non habeat, poterit id sine re compensatione præstare.

4. Elapso tamen anno sexennij, cum cessent rationes hucusque factæ, & Bulla sit gratia pendens à Pontificis beneplacito, poterit ab eo reuocari, non expectato sexennio, nisi forte in concessione Bullæ ad sexennium Pontifex ab Hispaniæ Rege aliquam summam elemosynæ acciperet in pium aliquod opus, tunc enim debet iuxta dicta re compensationem illi præstare, & etiam, si concessio ad integrum sexennium esset gratia remuneratiua alicuius obsequij erga Sedem Apostolicam specialis, & nondum remunerati, si remuneratio ex iustitia deberetur, nam si solum ex gratitudine, etiam ex gratitudine solummodo, re compensationem debet. Sufficit autem, vt dicatur priuilegium irreuocabile, quod sit remuneratiuum ex gratitudine, cum nunquam de Principe præsumatur, obsequia sibi præstita, absque grati animi exhibitione signorum, manere irremunerata, fore permissurum. Hucusque Mendo.

5. Et propter hanc limitationem de agendo de præfenti dubio sic asseruit nouissimè Ioannes Caramuel in *Theologia fundamentali fundam. 13. q. 2. num. 345.* Sum